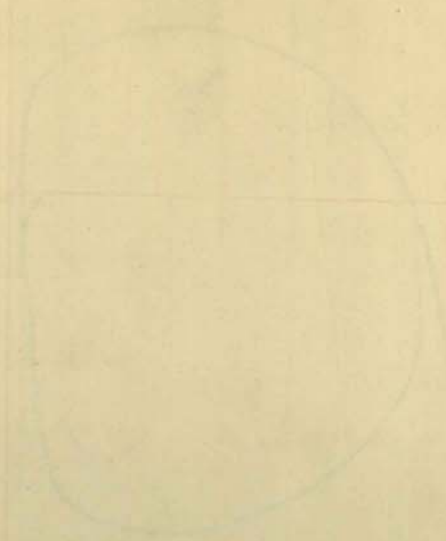

۱۲۹۷۳۵

بسم الله الرحمن الرحيم
 منته خدائے را عزوجل که طاعتش موجب قربت است و بیشک
 احسان خدا کے تین جو کہ غائب اور بزرگ ہو کہ بندگی انکی سبب نزدیک ہونیکار اور بیچ شکر
 اندر شریف نعمت ہر نفسی کہ فرو میرود و مدحیات است و چون
 اسکے کے زیادہ ہوتا نعمت کا ہے جو سانس کہ تپے جاتی ہے برصانے والی زندگی کی ہے اور جو
 برمی آید و فرحت ذات پس در ہر نفس و نعمت موجود است و بر ہر نعمتی شکر کی
 اور آتی ہے خوشی دینے والی ذات کی پس بیچ ہر ایک دم کے دو نعمت موجود ہر آدمی ہر نعمت ایک شکر
 واجب بیت از دست و زبان کہ بر آید کہ عمدہ شکرش بدر آید
 واجب ہے ہفتہ اور زبان کے سے براوے کہ حق شکر اسکے سے باہر آوے
 اعلموا ان داؤد شکراً و قلیلاً من عبادی الشکور قطعہ
 عمل کر دو اے آل داؤد شکر کو سب وہ کہ تھوڑے بندے میرے سے شکر گوئی ہیں
 بندہ ہمان بہ کہ نقصان خویش
 بندے کو دہی بہتر کہ نقصان اپنی سے
 عذر بدر گاہ خدا آورد
 عذر بیچ در گاہ خدا کے لاوے

بسم الله الرحمن الرحيم
 منته خدائے را عزوجل کہ طاعتش موجب قربت است و بیشک
 احسان خدا کے تین جو کہ غائب اور بزرگ ہو کہ بندگی انکی سبب نزدیک ہونیکار اور بیچ شکر
 اندر شریف نعمت ہر نفسی کہ فرو میرود و مدحیات است و چون
 اسکے کے زیادہ ہوتا نعمت کا ہے جو سانس کہ تپے جاتی ہے برصانے والی زندگی کی ہے اور جو
 برمی آید و فرحت ذات پس در ہر نفس و نعمت موجود است و بر ہر نعمتی شکر کی
 اور آتی ہے خوشی دینے والی ذات کی پس بیچ ہر ایک دم کے دو نعمت موجود ہر آدمی ہر نعمت ایک شکر
 واجب بیت از دست و زبان کہ بر آید کہ عمدہ شکرش بدر آید
 واجب ہے ہفتہ اور زبان کے سے براوے کہ حق شکر اسکے سے باہر آوے
 اعلموا ان داؤد شکراً و قلیلاً من عبادی الشکور قطعہ
 عمل کر دو اے آل داؤد شکر کو سب وہ کہ تھوڑے بندے میرے سے شکر گوئی ہیں
 بندہ ہمان بہ کہ نقصان خویش
 بندے کو دہی بہتر کہ نقصان اپنی سے
 عذر بدر گاہ خدا آورد
 عذر بیچ در گاہ خدا کے لاوے

و رہ سترا و خداوندیش کہس نتواند کہ بجا آورد + باران رحمت
 و رہ لایق صاحبی انکی کے کوئی نہیں سکتا ہے کہ بجا لاوے + ہر نفس رحمت
 بیجا بش ہمہ جار سیدہ و خوان نعمت بے درنیش ہمہ جا کشیدہ بر دہ
 بیجا بش اسکے کا سب جگہ پہنچا اور خوان نعمت ہے درخ اسکے کا سب جگہ پہنچا
 ناموس بندگان بگناہ فاحش نذر و وظیفہ روزی بخطائے منکر بر
 غیرت بندوں کا بسبب گناہ بد کہ نہ چھڑے اور وظیفہ روزی کھانے والوں کا سلفہ خطائے بد کہ
 قطعہ لے کر پی کہ از خزانہ غیب + گبر و ترسا وظیفہ خورداری +
 اے کہم ایسا ہے تو کہ خزانہ غیب گبر و ترسا کو بھی روزیہ کھانے والا رکھتا ہے تو
 دوستان را کجا کنی محروم + تو کہ با دشمنان نظر داری + فرارش
 دوستوں کے تین کہان کرے تو محروم تو ایسا ہے کہ ساتھ دشمنوں کے نظر رکھتا تو فرارش
 باوصبارا فرمود تا فرشتہ مرین بکتر و دایہ ابرہ بارگفت تابانات نیا
 باوصبا کے تین فرمایا تو فرشتہ سبز رنگ کا بچایا اور دایہ ہمارے تین فرمایا تو لکھون رویہ کی
 را در مہد زمین بیرو در و درختان را بخلعت نوروزی قباے تہرق
 تین بیچ جوئے زمین کے بالا اور درختوں کے تین ساتھ خلعت نوروزی کے قباے تہرق کی
 در بر گرفته و اطفال شاخ را بقدم موسم رنج کلاه شکوفہ بر سر نمادہ
 بلن میں پہنائی اور لکھون شاخ کے تین بسبب نے موسم بیچ کے ٹوپی کی کی اوپر سے رکھی
 عصا رہ بخلی بقدرت او شہد فائق شدہ و تخم خرمائی بہ تربیت او
 چھوٹا کھجی کا بسبب قدرت انکی کے شہد فاقیت رکھنے والا ہوا اور بیچ خرے کا بسبب پرورش انکی کے
 نخل ملق گشتہ قطعہ - ابرو بادوسہ و خورشید و فلک در کارند
 درخت بلند ہوا ابرو بادوسہ چاند اور سورج اور آسمان بیچ کام کے ہیں
 تا توانی بکف آری و بخلعت خوری ہمہ زہر تو سر گشتہ و فرمانبردار
 اے کہ کرات و بی بیچ ہاتھ کے لاوے تا اور ساتھ خلعت کے نہ کھاؤ کہ تباہی سے تیرے کوشش کرنا تو را کہم ایسا ہے تو

بسم الله الرحمن الرحيم
 منته خدائے را عزوجل کہ طاعتش موجب قربت است و بیشک
 احسان خدا کے تین جو کہ غائب اور بزرگ ہو کہ بندگی انکی سبب نزدیک ہونیکار اور بیچ شکر
 اندر شریف نعمت ہر نفسی کہ فرو میرود و مدحیات است و چون
 اسکے کے زیادہ ہوتا نعمت کا ہے جو سانس کہ تپے جاتی ہے برصانے والی زندگی کی ہے اور جو
 برمی آید و فرحت ذات پس در ہر نفس و نعمت موجود است و بر ہر نعمتی شکر کی
 اور آتی ہے خوشی دینے والی ذات کی پس بیچ ہر ایک دم کے دو نعمت موجود ہر آدمی ہر نعمت ایک شکر
 واجب بیت از دست و زبان کہ بر آید کہ عمدہ شکرش بدر آید
 واجب ہے ہفتہ اور زبان کے سے براوے کہ حق شکر اسکے سے باہر آوے
 اعلموا ان داؤد شکراً و قلیلاً من عبادی الشکور قطعہ
 عمل کر دو اے آل داؤد شکر کو سب وہ کہ تھوڑے بندے میرے سے شکر گوئی ہیں
 بندہ ہمان بہ کہ نقصان خویش
 بندے کو دہی بہتر کہ نقصان اپنی سے
 عذر بدر گاہ خدا آورد
 عذر بیچ در گاہ خدا کے لاوے

بسم الله الرحمن الرحيم
 منته خدائے را عزوجل کہ طاعتش موجب قربت است و بیشک
 احسان خدا کے تین جو کہ غائب اور بزرگ ہو کہ بندگی انکی سبب نزدیک ہونیکار اور بیچ شکر
 اندر شریف نعمت ہر نفسی کہ فرو میرود و مدحیات است و چون
 اسکے کے زیادہ ہوتا نعمت کا ہے جو سانس کہ تپے جاتی ہے برصانے والی زندگی کی ہے اور جو
 برمی آید و فرحت ذات پس در ہر نفس و نعمت موجود است و بر ہر نعمتی شکر کی
 اور آتی ہے خوشی دینے والی ذات کی پس بیچ ہر ایک دم کے دو نعمت موجود ہر آدمی ہر نعمت ایک شکر
 واجب بیت از دست و زبان کہ بر آید کہ عمدہ شکرش بدر آید
 واجب ہے ہفتہ اور زبان کے سے براوے کہ حق شکر اسکے سے باہر آوے
 اعلموا ان داؤد شکراً و قلیلاً من عبادی الشکور قطعہ
 عمل کر دو اے آل داؤد شکر کو سب وہ کہ تھوڑے بندے میرے سے شکر گوئی ہیں
 بندہ ہمان بہ کہ نقصان خویش
 بندے کو دہی بہتر کہ نقصان اپنی سے
 عذر بدر گاہ خدا آورد
 عذر بیچ در گاہ خدا کے لاوے

ایلم پارس اعظم از سیب بر نیست
 ولایت پارس کے تین غم زائے نہیں
 امروند نشان ندید و رسیط خاک
 آج کے دن کوئی پتہ نہیں یہاں بیچ شادی زمین
 برتست پاس خاطر بچارہ گان شکر
 اوپر تر کو ای بلو شاہ گاہ رکنا خاطر بچارہ گان اور شکر
 یا رب زبدا وقتہ نگہ رخا خاک پارس
 لے بہرہ دگار ہوا شہت سے نگاہ رکھ شہر شہزادے تین

در سبب تالیف کتاب

ذکر سبب تالیف کتاب گلستان کے

یک شب تامل ایام گذشتہ میگردم و بر غر تلف کردہ تا سفت میخوردم
 ایک سات کو خیال بیچ زمانہ گذرے ہوتے کے کرتا تھا میں اور ادھر بر تہا کی ہوتی کے ہنسوں کھانا تھا میں
 و سنگ سراجہ بالماس آب یدہ می سفتم و این بیتیہا مناسب حال خود
 اور تیر چرخ چلنے کا ساتھ الماس آب دیدہ کے پر دتا تھا میں اور یہ تینیں مناسب حال اپنے کے

نغمہ شوق

کستا تھا میں مثنوی

ہر دم از عمر میسرودن
 ہر دم سے عمر جاتا ہے ایک دم
 لے کے بچاہ رفت در خوابی
 لے سدی کہ چاس کے اور بچ خواب کے ہے تو
 نخل انگس کہ رفت کار ساخت
 شرمندہ وہ شخص گیا اور کچھ کام نہ کیا
 خواب و شین با باد و حیل
 نیند مٹھی مچ کوچ کرنے کی

سکون ناز و نیند پارس سکون باد و حیل
 ہم نے سکون پارس سکون باد و حیل
 نیکو کہ وقت اور بد وقت سکون باد و حیل
 کہ وقت اور بد وقت سکون باد و حیل
 کہ وقت اور بد وقت سکون باد و حیل
 کہ وقت اور بد وقت سکون باد و حیل
 کہ وقت اور بد وقت سکون باد و حیل
 کہ وقت اور بد وقت سکون باد و حیل

نکست
 و غر
 بودم
 ازان
 جلد
 نقاد
 کتب
 افسانہ
 بیسی

یازدار و بیادہ راوسیل
 پیچے کھی ہو بیان کے تین بلوے
 وین عمارت بستر نردکی
 اور عمارت سر بستر نردکی
 مایعیش آدمی شکم است
 اصل زندگی آدمی کی پیٹ ہے
 گول زغم پری کند شاید
 گول زغم سے بھرے تو لاق ہے

چند روزی بوند باہم خوش

کتنے دنوں تیر جن میں میں خوش

چند روزی بوند باہم خوش
 کتنے دنوں تیر جن میں میں خوش
 لاجرم موعارف و کمال
 اسلئے روزہ شاس صاحب کمال
 خنک انگس کہ گوی نیکی
 خوشادہ شخص لگنے نیکی کا لے گیا
 عمر فرست و آفتاب نمودار
 عمر مثل برف کہ تیر اور دھوکا دے گا

عمرت پڑنیادی ستار

عمرت پڑنیادی ستار

عمرت پڑنیادی ستار
 عمرت پڑنیادی ستار
 اسی تہیست رفتہ دریاوار
 اسی تہیست رفتہ دریاوار
 وقت خروش خوشہ باجید
 وقت خروش خوشہ باجید
 بعد از تامل مصلحت آن دیدم کہ در شین غزلت
 بعد از تامل مصلحت آن دیدم کہ در شین غزلت

یازدار و بیادہ راوسیل
 پیچے کھی ہو بیان کے تین بلوے
 وین عمارت بستر نردکی
 اور عمارت سر بستر نردکی
 مایعیش آدمی شکم است
 اصل زندگی آدمی کی پیٹ ہے
 گول زغم پری کند شاید
 گول زغم سے بھرے تو لاق ہے

چند روزی بوند باہم خوش
 کتنے دنوں تیر جن میں میں خوش
 لاجرم موعارف و کمال
 اسلئے روزہ شاس صاحب کمال
 خنک انگس کہ گوی نیکی
 خوشادہ شخص لگنے نیکی کا لے گیا
 عمر فرست و آفتاب نمودار
 عمر مثل برف کہ تیر اور دھوکا دے گا

نکست
 و غر
 بودم
 ازان
 جلد
 نقاد
 کتب
 افسانہ
 بیسی

خاکش چنان بخورد که او سخوان نماند
 خاک نے اسکو ایسا کھا کر اس سے بڑی نہ رہی
 گرچہ بسے گذشت کہ نوشیروان نماند
 اگرچہ بہت زمانہ گذرا کہ نوشیروان نہ رہا
 زان پیشتر کہ بانگ برآید فلان نماند
 اس سے پہلے کہ آواز آوے کہ فلان نہ رہا
 حکایت ملک زاده را

ایک پادشاہ زاده کو
 شنیدم کہ کوتاہ بود و حقیر و دیگر برادرانش بلند و خوب روے یاری پدر
 شنیدم کہ کوتاہ تھا اور کم رواد و دوسرے بھائی اس کے بلند اور خوب صورت ایک بار باپ
 بکرست و استحقار دروے نظر ہمیکر و پس بفرار شد و استبصار بجای آورد
 ساتھ کرامت اور استحقار کے بیچ اس کے نظر کھل گیا اور اس نے سامنے دانائی اور بینائی کے دریافت کیا
 و گفت ای پدر کوتاہ خردمندم کہ نادان بلند نہ ہرچہ بقامت من یقینت بہتر
 اور کہا ای پادشاہ کوتاہ دانشمند بہتر چاہیے بلکہ سے نہیں ہے بات قطعی کہ جو چیز ساتھ قد کے بڑی قیمت میں بہتر
 الشاة لطيفة والقبيل جيفة مشعر اكل جبال الا رفوف حور وانه لا عظم
 بری حال ہے اور ہاتھی جالیم ہے
 چھوٹا تیرہ پانچون زمین سے طرہ اور لقباً خاصہ کے ساتھ ہے

آن شنیدی کہ لاغر وانا
 وہ سنا ہے تو نے کہ دیکھے وانا نے
 گفت باری بابلی فرہ + سپ تازی اگر ضعیف بود ہمچو چنان از طبع کہ فرہ
 کہ ایک تیرہ ساتھ ایک حق موٹے کے گھوڑا تازی اگر ضعیف ہووے
 پیدر بخندید و ارکان دولت پسندیدند و برادران بجان بخندیدند رباعی
 باپ ہنس اور ارکان دولت نے پسند کیا اور بھائی ساتھ جان کے غمید ہوئے

تأم و سخن کفقتہ باشد	عجب و شرفش ز فقتہ باشد	پیشتر گمان مگر بر خاست
جب تک دی نے بات نہ کی ہووے	عجب دہن ہنر اسکا چہاں رہا ہے	پیشتر گمان مگر بر خاست

مہاجر است معروف و جازا کر دشمن شیر مست و خیر با متلون نمی ہر لحظہ لاکہ زور شکار تصور میکنی شاید آن پلنگ خفتہ باشد ۱۲

شاید کہ پلنگ خفتہ باشد شنیدم کہ ملک دران قرب شمنی صعب روی نمود
 شاید کہ شیر سوتا ہو
 شنیدم کہ پادشاہ کو بیچ اس نزدیک کے ایک شمن سخت نے کھلایا
 چون لشکر از ہر دو طرف روی در ہم آوردند و قصد مبارزت کردند اول کسی کہ میدان
 جب لشکر دونوں طرف سے ٹھکانے میں لائے اور قصد لڑائی کا کیا پہلے جو کوئی کہ میدان میں
 درآمد آن سپر بود و گفت قطعہ آن زن با ہم کہ روز جنگ بنی اسیت من +
 آیا وہ لوکا تھا اور کہا
 وہ نہیں ہو میں کہ دن لڑائی کے دیکھے تو چہ بچہ میری

آن نم کند رسیان خاک خون بینی سہری بگنا گنہ جنگ کہ خون خوش بازی میکنند
 وہ ہو میں کہ درسیان خاک و خون کے دیکھے تو ایک شخص کہ لڑائی لانا ہو ساتھ خون اپنے کے باہر کرتا ہے
 روز میدان دانکہ بگریز و خون لشری ہا میں بگفت و بر سپاہ دشمن نمودنی چند
 روز میدان کے کچھ شخص کہ بھاگ جاتا ہو ساتھ خون ایک لشکر کے پیکار کما اور سپاہ دشمن کے مارا تے گئے
 مردان کاری را بکشت چون پیش پدرا آمد زمین خدمت ہو سید و گفت قطعہ
 مردوں کاری کو مارا جو آگے کے آری زمین خدمت کی چومی اور کہا

ایک شخص منت حیر نمود + تادرتی ہنر نہ پنداری + سپ لاغریان بکراید
 ایک کہ جسم میرا کچھ کو دلا کھلائی دیا ہرگز نہ دلائی کو ہر نہ پنداری کہ کام آتا ہے
 روز میدان نہ گا و پر واری + ماورہ اند کہ سپاہ دشمن بسیار بود و اینان نہ کر
 روز میدان کے نہ بیل پر مار کا کہتے ہیں کہ سپاہ دشمن کی بہت تھی اور یہ غور ہے اور ایک
 جماعتی آہنگ گریز کرند پس نعرہ زد و گفت ای مردان بکوشید تا جامہ زنان بپوشید
 جماعت نے قصد بھاگنے کا کیا اس کے آواز بلند ماری اور کہا ای مردو کو کوشش کرو ہرگز جامہ نہ بپوشید
 سواران را بگفتن او تو را زیادہ گشت بیکرا حملہ کردند شنیدم کہ پدرا آن فدر بر زمین
 سواران کے بیکر گشت کے دوا کی زیادہ ہوئی اور کہا ای حملہ کیا شنیدم کہ پدرا آن فدر بر زمین
 یافتند پدرا سر و چشم را بوسید و در کنار گرفت ہر روز نظر پیش کرد تا کہ بوسید و پیش کرد
 فتح پائی باپ نے سواران کو اس کی چومی اور گوین لیا اور ہر روز نظر زیادہ کی سیانک کہ دیکھتا اپنا کیا

دشمن زان پیشتر کہ بانگ برآید فلان نماند
 دشمن نے اسکو ایسا کھا کر اس سے بڑی نہ رہی
 گرچہ بسے گذشت کہ نوشیروان نماند
 اگرچہ بہت زمانہ گذرا کہ نوشیروان نہ رہا
 زان پیشتر کہ بانگ برآید فلان نماند
 اس سے پہلے کہ آواز آوے کہ فلان نہ رہا
 حکایت ملک زاده را

دشمن زان پیشتر کہ بانگ برآید فلان نماند
 دشمن نے اسکو ایسا کھا کر اس سے بڑی نہ رہی
 گرچہ بسے گذشت کہ نوشیروان نماند
 اگرچہ بہت زمانہ گذرا کہ نوشیروان نہ رہا
 زان پیشتر کہ بانگ برآید فلان نماند
 اس سے پہلے کہ آواز آوے کہ فلان نہ رہا
 حکایت ملک زاده را

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

لاد فرخ بود اعراف از نو فرخیاں پُرس که اعراف بشت است فرد و فرست میان
 کو فرخ بود اعراف دوزخ فالون سے پوچھ کہ اعراف بشت ہو
 آنکہ یارش در بر با آنکہ و چشم انتظارش بر در حکایت یکے از لوک جم
 اُس شخص کہ یار اس کا چہ نعل اور اُس شخص کہ دونوں انکا انتظار اُسکی کی معافی چلیک بادشاہوں جم سے
 رنجور بود و حال پیری امید زندگانی قطع کردہ کہ سواری از در آمد و بشارت
 بخار تھا پنج حالت بٹھا چکے اور امید زندگانی کی قطع کی تھی کہ ایک سوار دروازے سے آیا اور خوشخبری
 داد کہ فلان قلعہ را بدولت خلافت بکشادیم و دشمنان اسیر آمدند و سپاہ و رعیت
 دی کہ فلان قلعہ کو ساتھ اقبال صاحب کے فتح کیا ہم نے اور دشمن قید آئے اور سپاہ اور رعیت
 آنطرف چلی مطیع فرمان گشتند ملک نفسی سرور آدو گفت این مژدہ مرا نیست
 اُس طرف کی سب طاعت کرنوالی حکم کی ہوئی بادشاہ نے ایک سانس بخشنی میری اور کیا خوشخبری بخجگوین
 دشمنانم راست یعنی وارثان ملک قطعہ درین امید بستر شد و مرغ غریب کہ آنچہ در
 بلکہ دشمنوں میرے کو پرینے وارثان بادشاہی کو بیچ اُس امید کے آخر ہوئی افسوس عمر غریبہ جو بیچ
 و لم است از دم فراز آید و امید بستر برآمد ولی چہ فائدہ تانکہ و امید نیست کہ عمر گزشتہ
 دل میرے کی دروازے سے آگے نہ امید بندھی ہوئی تھی و تانکہ کی فائدہ ہیں سب گزشتہ عمر میں جو کہ گزشتہ
 باز آید قطعہ کوں حلت بکوفت دست اجل ای دویم دواع سر بکنید از کفست
 پھوٹے نقارہ کوچ کو بجایا ہاتھ نے موت کے اور دونوں آنکھیں میری رخصت سر کوڑا ہوئی تھی
 و ساعد و بازو ہمہ تو دلع یکدگر بکنید بر من و قنادرہ دشمن کام و از امید و ستان گذر
 اور کلائی اور بازو سب رخصت ہوتا ہیں من کو اور میرے عاجز دشمن کام کے آخر سے دوستو گذر
 بکنید سرور کام بشد بنادانی من نکر دم شامد بکنید حکایت ہرگز اگفتہ
 کرو زمانہ میرا گیا ساتھ نادانی سلاسن نے نہ کیا تم پر ہرگز
 از وزیران پدیر چہ خطا دیدی کہ بند فرمودی گفت گناہی معلوم نکر دم بکنین
 وزیروں ہاں کیا گناہ دیکھو تو نے کہ قید فرمایا تو نے کہا کوئی گناہ دریافت نہ کیا میں دیکھ ساتھ یقین کے

اصل معنی ہے اعراف یعنی بشت و فرست یعنی دوزخ
 آنکہ یارش در بر با آنکہ و چشم انتظارش بر در حکایت یکے از لوک جم
 اُس شخص کہ یار اس کا چہ نعل اور اُس شخص کہ دونوں انکا انتظار اُسکی کی معافی چلیک بادشاہوں جم سے
 رنجور بود و حال پیری امید زندگانی قطع کردہ کہ سواری از در آمد و بشارت
 بخار تھا پنج حالت بٹھا چکے اور امید زندگانی کی قطع کی تھی کہ ایک سوار دروازے سے آیا اور خوشخبری
 داد کہ فلان قلعہ را بدولت خلافت بکشادیم و دشمنان اسیر آمدند و سپاہ و رعیت
 دی کہ فلان قلعہ کو ساتھ اقبال صاحب کے فتح کیا ہم نے اور دشمن قید آئے اور سپاہ اور رعیت
 آنطرف چلی مطیع فرمان گشتند ملک نفسی سرور آدو گفت این مژدہ مرا نیست
 اُس طرف کی سب طاعت کرنوالی حکم کی ہوئی بادشاہ نے ایک سانس بخشنی میری اور کیا خوشخبری بخجگوین
 دشمنانم راست یعنی وارثان ملک قطعہ درین امید بستر شد و مرغ غریب کہ آنچہ در
 بلکہ دشمنوں میرے کو پرینے وارثان بادشاہی کو بیچ اُس امید کے آخر ہوئی افسوس عمر غریبہ جو بیچ
 و لم است از دم فراز آید و امید بستر برآمد ولی چہ فائدہ تانکہ و امید نیست کہ عمر گزشتہ
 دل میرے کی دروازے سے آگے نہ امید بندھی ہوئی تھی و تانکہ کی فائدہ ہیں سب گزشتہ عمر میں جو کہ گزشتہ
 باز آید قطعہ کوں حلت بکوفت دست اجل ای دویم دواع سر بکنید از کفست
 پھوٹے نقارہ کوچ کو بجایا ہاتھ نے موت کے اور دونوں آنکھیں میری رخصت سر کوڑا ہوئی تھی
 و ساعد و بازو ہمہ تو دلع یکدگر بکنید بر من و قنادرہ دشمن کام و از امید و ستان گذر
 اور کلائی اور بازو سب رخصت ہوتا ہیں من کو اور میرے عاجز دشمن کام کے آخر سے دوستو گذر
 بکنید سرور کام بشد بنادانی من نکر دم شامد بکنید حکایت ہرگز اگفتہ
 کرو زمانہ میرا گیا ساتھ نادانی سلاسن نے نہ کیا تم پر ہرگز
 از وزیران پدیر چہ خطا دیدی کہ بند فرمودی گفت گناہی معلوم نکر دم بکنین
 وزیروں ہاں کیا گناہ دیکھو تو نے کہ قید فرمایا تو نے کہا کوئی گناہ دریافت نہ کیا میں دیکھ ساتھ یقین کے

و انتم کہ مہتاب من من رول ایشان بکرا نیست بر عمر من اعتماد کی ندارند ترجم کہ
 جہان میں نے کہ دشت میری دل میں آنکے بہت ہی اور میرے قول پر اور ہر دو سنہ میں کئے ہیں تاہوں بن کہ
 از بیم گزند خویش آہنگ ہلاک من کنند پس قول حکما لا کارہم کہ گفتہ اند قطعہ
 دشت آمارا چہ سے قصد میرے ہلاک کرنے کا کہ میں اس قول بھون کو عمل کیا میں نے کہ کارہی
 از ان کہ تو ترسد بر سر ای حکیم و گر با چہ قصد برائی بچیک از ان مار بر پای مائی زند
 اُس شخص سے چھ سے ڈرے ڈرا حکیم اور جو حکم اس لیے سوئے غالب کہ تو لڑائی میں اس سب سے سنا ہے یا تو ان
 کہ ترسد بر سر ای بکوبید بنگت یعنی کہ چون گریہ عاجز شود ہرگز و بچیکال چشم بلیک
 کہ دشتا ہو سر کے کو چہ سلفہ تیر بر من یکتا ہو کہ جب بتی عاجز ہوتی ہر حکایتی ہر ساتھ چکل کے کلمہ جتنے کی
 حکایت بالین تربت یعنی غیر علیہ السلام متکلف بودم و جامع و شوق کہ
 اور ہر حالت قریب غیر علیہ السلام کے گوشہ میں بیٹھے والا تھا میں مجھوش میں کہ
 یکی از لوک عرب کہ بی انصافی نوب بود و آمد و نماز و دعا کو حاجت خواست فرد
 ایک بادشاہوں عرب کہ سلفہ بے انصافی کے نسبت کیا تھا کیا اور طاعتی اور دعا کی اور حاجت چاہی
 درویش یعنی بندہ این خاک رند و انا کہ غنی ترند محتاج ترند با آگاہ مرگفت از آنگاہ
 فقیر اور دہندہ جسکس خاک دروازے پر آئے وہ لوگ کہ دہندہ زیادہ ہیں محتاج زیادہ ہیں سوئے مجھ کو کہ اس کے
 ہمت درویشاںست صدق معاملہ ایشان غلطی ہمارہ من کنید کہ از دہمنی
 کہ دعا فقیروں کی کہ اور بجا حاصل آگاہ ایک قہر ساتھ میرے کو کہ ایک دشمن سخت سے
 اندیشاںم فتنش میں عیث ضعیف حمت کن از دشمن قوی حمت بینی نظر بازوان
 اندیشہ کرنے والا ہوں میں کہ میں نے اس کو اور عیث ضعیف کے ہر بائی کہ تو دشمن پرست سے تھی نہ کہ اپنے ساتھ
 توانا وقت سر و دست خطاست خیر سکین توان شکست تیر سدا کہ براقتادگان بخشا کہ
 زندہ اور وقت خیر کے خطا ہے خیر غریب و توان کا تو نہ کہ میں نے اس کو اور عاجزوں کے نہیں ہم کرتے کہ
 گرد پای در آید کش گیر دست تیر کہ تم بدی کش چشم کی داشت مولغ بیرہد حمت
 اگر بچوں کو گناہ کوئی اسکا نہ بچکا ہاتھ جس شخص کے بچہ بدی کا دیا اور اسے بدی کی رکھی مولغ ہیودہ بچکا یا

اصل معنی ہے اعراف یعنی بشت و فرست یعنی دوزخ
 آنکہ یارش در بر با آنکہ و چشم انتظارش بر در حکایت یکے از لوک جم
 اُس شخص کہ یار اس کا چہ نعل اور اُس شخص کہ دونوں انکا انتظار اُسکی کی معافی چلیک بادشاہوں جم سے
 رنجور بود و حال پیری امید زندگانی قطع کردہ کہ سواری از در آمد و بشارت
 بخار تھا پنج حالت بٹھا چکے اور امید زندگانی کی قطع کی تھی کہ ایک سوار دروازے سے آیا اور خوشخبری
 داد کہ فلان قلعہ را بدولت خلافت بکشادیم و دشمنان اسیر آمدند و سپاہ و رعیت
 دی کہ فلان قلعہ کو ساتھ اقبال صاحب کے فتح کیا ہم نے اور دشمن قید آئے اور سپاہ اور رعیت
 آنطرف چلی مطیع فرمان گشتند ملک نفسی سرور آدو گفت این مژدہ مرا نیست
 اُس طرف کی سب طاعت کرنوالی حکم کی ہوئی بادشاہ نے ایک سانس بخشنی میری اور کیا خوشخبری بخجگوین
 دشمنانم راست یعنی وارثان ملک قطعہ درین امید بستر شد و مرغ غریب کہ آنچہ در
 بلکہ دشمنوں میرے کو پرینے وارثان بادشاہی کو بیچ اُس امید کے آخر ہوئی افسوس عمر غریبہ جو بیچ
 و لم است از دم فراز آید و امید بستر برآمد ولی چہ فائدہ تانکہ و امید نیست کہ عمر گزشتہ
 دل میرے کی دروازے سے آگے نہ امید بندھی ہوئی تھی و تانکہ کی فائدہ ہیں سب گزشتہ عمر میں جو کہ گزشتہ
 باز آید قطعہ کوں حلت بکوفت دست اجل ای دویم دواع سر بکنید از کفست
 پھوٹے نقارہ کوچ کو بجایا ہاتھ نے موت کے اور دونوں آنکھیں میری رخصت سر کوڑا ہوئی تھی
 و ساعد و بازو ہمہ تو دلع یکدگر بکنید بر من و قنادرہ دشمن کام و از امید و ستان گذر
 اور کلائی اور بازو سب رخصت ہوتا ہیں من کو اور میرے عاجز دشمن کام کے آخر سے دوستو گذر
 بکنید سرور کام بشد بنادانی من نکر دم شامد بکنید حکایت ہرگز اگفتہ
 کرو زمانہ میرا گیا ساتھ نادانی سلاسن نے نہ کیا تم پر ہرگز
 از وزیران پدیر چہ خطا دیدی کہ بند فرمودی گفت گناہی معلوم نکر دم بکنین
 وزیروں ہاں کیا گناہ دیکھو تو نے کہ قید فرمایا تو نے کہا کوئی گناہ دریافت نہ کیا میں دیکھ ساتھ یقین کے

شیر مردم در قنوی مسکین خراگر چه بی تیر نیست چون بار می بر دوزخ نرسد
 شادی کا بچاره ملا غریب گدھا اگر چه بے شور ہے چو چھا بھنا ہے غنہ ہے -
 گداؤں خزان بار بر دار بہ نداد میان مردم آنا بار آدم بحکایت وزیر
 بیل اور گدھے بوجھ اٹھانے والے بہتر آدمیوں انڈیہ والوں سے بھر آجین طرٹ ذکر وزیر
 غافل گویند ملکا طرٹ از تو نام اخلاق و قہر ان معلوم شد در غنچہ کشید و بانواع عقوبت
 غافل کے کہتے ہیں بادشاہ کو ایک غلوٹا سا بڑا بیوں خلق اس کے قہر و سلطنت میں کھینچا اور طرح
 بکشت قطعہ حاصل نشود رضا سلطان بہ خاطر بندگان بخیل خجای کہ خدا
 بار حاصل ہوگی خوشنودی بادشاہ کی وجہ تک خاطر بندگی نہ دھونڈیگا تو چاہتا ہے تو کہ خدا
 بر تو بخشہ باطل حق خدا ان کوئی ہا دورہ اند کہ بی از تہدیکان بر سر او گذشت دور
 اور بڑے بچے ساتھ خلق خدا کے کشتی کہتے ہیں کہ ایک ظلم دیکھ ہوؤں سے اس کے سر پر گذرا
 حال تہہ و تامل کر دگفت قطعہ نہ ہر کہ قوت بازو مضی اردہ سلطنت بخود مال
 حال تہہ اس کے میں غلری اور کہا نہ جو کوئی قوت بازو کی مہم کی رکھو ساتھ سلطنت کھائی مال
 مردمان بگرفتہ توان خلق فرو بردن آخوان درشت ہی شکم بہر چون بگردد اندرافت
 گوگا ساتھ دھکائے کے کے خلق میں سے جانا ہڈی سخت کا دیکھن بیٹ بھارے جو کچھ بیج ناک کے
 غلام نگار بد فردگار بماند برفت پانچ حکایت مردم آزادی حکایت کنند کہ کئی سر صرا
 زبہ ظالم بد زمانہ رہے اور بڑے سخت ہمیشہ ایک آدمی ستا دیے کو نقل کرتے ہیں کہ ایک بھرا کہ بیکہ
 زور و دین بجال اتقام ہونے لگا گاہ می شد تا زمانیکہ ملکہ ان لشکر ہی شہم آمد و جاہ
 سر بر بالا فقر کو قدرت بدلنے کی بھی پھر کو گاہ رکھتا تھا می شک کہ بادشاہ کواد بڑے بیابی کے خدا کیا اور کو توین
 کو درویش اندر آمد و سنگ شش کوفت گفتا کو توین میں نگ چرازی گفت میں فلاح
 میں قید کیا فقیر آیا اور بھرا اس کے سر پر ٹھوٹا کہا کو توین اور بھرا کے واسطے ملا توئے کما میں فلا توین
 و این مکان سنگست کہ در فلان تارخ بر سر میں دی گفت چندین در کجا بودی گفت
 اور یہ وہی بھرا کہ فلا فی تاریخ میرے سر پر ملا تھا تو نے کما اتنی مدت کمان تھا تو کما

صدر دولت بر وزن نعلین و قنوت
 یک با تارہ دار سالت ۱۱ سلہ
 قہر بار آدم بحکایت وزیر غافل در
 سروری و دگر گنہ نیست ۱۱ سلہ
 ذمام بچہ دیمہ بخت زشت پناہ ۱۱ سلہ
 شایع فاضل و فتنہ ۱۱ سلہ
 سرور دان اندر زارست جلبرخان
 مازوس از قریب ۱۱ سلہ
 سلطنت بخت قریب ۱۱ سلہ
 بیان ان فلاح و بدینہ وزیر کار
 دمنی دار و مال فقر و غم
 گزراں است بخت و دولت ۱۱ سلہ
 در شایع فاضل و فتنہ ۱۱ سلہ
 کھنڈی بخت و دولت ۱۱ سلہ
 معلوم می شود در اصل فتنہ و شایع
 کار و فتنہ و شایع فتنہ و شایع
 شایع فتنہ و شایع فتنہ و شایع
 و بیرون گشت ۱۱ سلہ
 کھنڈی بخت و دولت ۱۱ سلہ
 درین غم حکایت از در و درون
 است بخت و دولت ۱۱ سلہ
 است از کج و کار ۱۱ سلہ

از جاہت اندیشہ میگردم اکنون کہ در جاہت دیدم فرصت غنیمت دہم شوقی
 مرتے تیرے سے اندیشہ کرتا تھا میں ایک کوئین میں تجھ کو دیکھتا ہوں نے فرصت کو غنیمت جانا میں نے
 ناسرکار کہ بختی بختیار و عاقلان سچ کہ وندا اختیار و چون نداری ناسن زندہ تیرہ با عیال ان
 ایک لائق کو کہ دیکھ تو صاحب نصیب لایا تو صبر کیا پھر اختیار نہ رکھے ناخن بچارہ والا تیر ساتھ بدوں کے وہ بہتر
 کہ کم گیری تیرہ ہر کہ با فولا و بازو نیچہ کہ و ہلاک سچ در رنجہ کو و ہلاک ناسن بندہ روزگار
 کہ کم کرے تو را کی جس کی ساتھ سخت بازو کے نیچہ کی پھر اختیار نہ رکھے ناخن بچارہ والا تیر ساتھ بدوں کے وہ بہتر
 پس کام دوستان غریب کر حکایت کی کی از نلوک مرضی تامل و کلاعت کر ان ناردان
 پس ساتھ قصہ دو توں کہ نہر کا نکال ایک کہ بادشاہ کو ایک مرض ہلاک کر نوا تھا کہ اس کے جان کرے نہ جان
 اولیٰ ترست طائفہ از حکما یونان متفق شد کہ مر این در دلاوانی نیست مگر زہر فادری کہ
 بہتر کہ گدھ حکما یونان اتفاق کرنے والے ہوسے کہ تحقیق اس میں کی کوئی ذرا نہیں جو کہتا ایک آدمی کا
 بچپن صفت موصوف باشند موصوف طلب کردن بھال پیری را یافتند بر آن صورت
 کہ ساتھ اتنی صفت کے صفت کیا گیا ہو فرمایا طلب کرنا ایک گاؤں والے کو کہا یا ادب اس صورت کے
 کہ حکیمان گفتہ بودند پیر و مادرش را بخواند ندوبہ نعمت بیکران نشنود گردانید مرد
 کہ حکیمان نے کہا تھا اس کے مان باپ کو لایا اور ساتھ نعمت بہت کے خوش کیا اور
 قاضی فتویٰ داد کہ خون کی از رعیت رعیت سلامت نصیب بادشہ را روا باشد جلا قصد
 قاضی نے حکم دیا کہ خون ایک کا رعیت سے گانا تدریجی ذات بادشاہ کے واسطے رعائے ہو جلا قصد
 کو پیر سرسوی آسمان بر آورد و تم کہ کو ملک پیر سید کہ در خیالت چہ جا خند نیست
 مار کا کیا رکھا صرف آسمان کے پر لایا اور سرکار کیا بادشاہ نے پچھا کہ اس طرح تین کیا کہ ہنسنے کی ہے -
 گفت ناز قزند پیر و مادر باشند دعویٰ پیش قاضی بر نداد و اداریا بادشاہ خواہند اکنون
 کہ لاؤ رکھا بچا پیر و مادر اور دعویٰ کے قاضی کے حکم کے تین در اوصاف بادشاہ سے چاہتے ہیں اب
 پیر و مادر جلت حکام نیار آجوں رپر وند و قاضی بنم فتویٰ دو سلطان مصالح خوش اند
 باپ و مادر کے کسب بھرا کے نیچہ کے جھکوا واسطے مار کے سونا اور قاضی نے میرے مار کا حکم دیا اور بادشاہ صلیبی بی بیج

۱۱ سلہ
 نفع در جاہت کان بیل و قنوت
 شوق و غم و شادمانی و غم و شادمانی
 کجاست در غم و شادمانی و غم و شادمانی
 اندر قہر و شادمانی و غم و شادمانی
 بخت و شادمانی و غم و شادمانی
 اختیار کر کہ اندر ۱۱ سلہ
 بخت و شادمانی و غم و شادمانی
 عافیت و شادمانی و غم و شادمانی
 آیت برداری و شادمانی و غم و شادمانی
 درم بخت و شادمانی و غم و شادمانی
 کہ خندند و شادمانی و غم و شادمانی
 دغان اندر خندان ۱۱ سلہ
 زراعت کنندہ و شادمانی و غم و شادمانی
 بیای فادری ۱۱ سلہ
 نادر کمان شریک و شادمانی و غم و شادمانی
 آست کو جلا سکندر و شادمانی و غم و شادمانی
 گویند ادم و شادمانی و غم و شادمانی
 است ۱۱ سلہ
 میں بخت و شادمانی و غم و شادمانی
 ماقصت ۱۱ سلہ

جفا دید قطعه یا وفا خود نمود و عالم یا ملگس مرین مانده کرد پس نیا موقت
 با وفا تحقیق یعنی عالم مرین مانده کسی نے اس زمانہ میں نہ کی کہی نے دیکھا
 علم تیرا زین کہ مرا عاقبت نشانہ نکر و حکایت درویشی مجرب و گوشتہ صحرائے
 علم تیرا کا مجھے کہ میرے تین آخرو نشانہ نہ کیا ایک فقر نما ایک گوشہ جنگل میں
 نشستہ بود بادشاہی بروی بگشت درویش از آنجا کہ فرنگ ملک خاکست بدلتفا
 بیضا تھا ایک بادشاہ اسپر گذر افیرنے اس سبب سے کہ فرغت ملک خاکست میں بود کہ اسے توجہ
 نکر سلطان از آنجا کہ سطوت سلطنت ست برخیز گفت این طائفہ خرقہ پوشان تن سائند
 نہ کی بادشاہ اس سبب سے کہ بدین سلطنت کا پو خواہد اور کیا گوہ گذری بینے و او کا اندر جاپاوت بکار
 اہلیت آدمیت نکرانہ وزیر زرشکیش آمد و گفت ایچو کرم سلطان روک زمین بر تو گذر و خدنی
 ایافت اور آدمیت نہیں کہتے چون وزیر زدیک کے آیا اور کہا ایچو خاوند بادشاہ روک زمین نے او پر سے گذر کیا کوئی خدمت
 نکر دی شتر اطواب بجایا و روی گفت سلطان را گوی تا تو قح خدمت از کسی ارد کہ
 نہ کی تو نے اور شترین ادب کی بجانہ لایا تو کہا بادشاہ کے تین کو تو امید خدمت کی اس شخص سے کہ
 توقع پر نعمت او دار و دیگر ملائکہ ملوک زہر یاس رعیت اندر نہ رعیت زہر طاعت ملوک قطعہ
 میرا ستر نعمت اس کے رکھا و دوسرے جان کہ بادشاہ واسطے نگہبانی رعیت کے ہیں رعیت واسطے ہنگامی کو شہر
 یاد شہر یاسان روشت ہر جہر امش ہر دولت و است ہر گو سپند از برای چوپان نسبت
 بادشاہ جو کیا رفیق کا ہو اگرچہ آسودگی سلمہ دیدہ دولت انکی کے ہو ہر کی واسطے چھو ہے کہ نہیں ہے
 بلکہ چوپان بر کھست است قطعہ کی امروز کلام انی و دیگر دل زنگاہ و ریش
 بلکہ جہاں واسطے خدمت انکی کے ہو ایک کو ایک جگہ مقصد نہ دیکھ تو میرے تین دل کش کرے سے زخمی
 روز کی چند باش بخور و ہنک مغز خیال اندیش ہر فرق شاہی و بندگی برخواست
 روز بخورے صبر کو کھا وے خاک گودا سر خیال اندیشہ کرنے کے کہ فرق بادشاہی اور بندگی کا تھا
 چون قضای تہمتہ اندیش ہر کسی خاک مرہہ باز گذر نشاندہ تو انگر از و ریش
 جو قضا لکھی تھی آئی آگے جو کوئی خاک مرہے کی کھانا کرے تہ بچانے دو تہند درویش سے

سوارا حوت و یعنی درویش و درویش
 جلازہ ہر سہ کی کام مرین مانہ کسی نے اس زمانہ میں نہ کی کہی نے دیکھا
 ہر اگر لکھی تھی آئی آگے جو کوئی خاک مرہے کی کھانا کرے تہ بچانے دو تہند درویش سے
 و فیض خودت از ترشیدہ درویشان ہر سہ کی کام مرین مانہ کسی نے اس زمانہ میں نہ کی کہی نے دیکھا
 باقی نشانہ ۱۲ سلطہ قاصت باکہ
 درویش نام پیدہ دانی از ملک قاصت
 مصلیٰ نمودہ در محل جہنم زان پندار
 درین صورت سے جہنم باشد از ہر
 قاصت و زانست درویش تو ہر ملک نگر
 دنیا کو دل لہری بادشاہ نکر
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

ملک را گفت درویش استوار اند گفت از من تمنائے کن گفت آن بھیم
 بادشاہ کے تین کنا فقیر کا معتبر آیا کہا مجھے کوئی آرزو کر کہا وہ چاہتا ہوں میں
 کہ در بارہ زحمت بمن نہدی گفت مرا پی دی ده گفت بیت درویش کنون
 کہ دوسری بار رخ مجھے نہ دے تو کہا مجھ کو کچھ نصیحت دے کہا بچان کہ اب
 کہ نعمت بہت بہت کہین دولت و ملک میر و دست بہت حکایت کی از
 دولت ہو تیرے ہاتھ میں کہ یہ دولت اور ملک جاتا ہے ہاتھوں ہاتھ
 درویش ذوالنون مصری فت ہمت خواہست کہ روز شب بہت سلطان شغل
 وزیران سے آگے ذوالنون مصری کے گیا اور دعا چاہی کہ دن اور رات خدمت میں بادشاہ کے شغل
 بیاباںم و خیرش امیدوار و اعقبش ترسان ذوالنون بگشت گفت اگر من خدای
 رہتا ہوں میں اسرا تھیر کی کے امیدوار و غلاب سے اس کے ڈرنا لا ذوالنون دعا اور کہا اگر میں خدا سے
 عوفل را چنین برتیدی کہ تو سلطان از حیا صدقان بودی قطعہ کہ بودی ایچو
 غوفل کے تین ایسی عبادت کر تا ہیں کہ تو بادشاہ کے تین گروہ صدیقوں سے ہوتا ہیں جو توفی آرد
 راحت و رنج پاپی درویش بر فلک بودی اگر وزیر از خدا تر سیدی ہم چنان کن
 خوشی اور رخ کی پائون فقیر کا اور آسمان کے ہوتا جو وزیر خدا سے ڈرتا جیسا کہ
 ملک ملک بودی حکایت بادشاہی کشتن یگینا ہی اشارت کرد گفت شای ملک
 بادشاہ سے فرشتہ ہوتا ایک بادشاہ نے واسطے مارنے ایک گناہ کے اشارہ کیا کہ لے بادشاہ
 موجب شمش کہ ترابزہست آزار خودجوی کہ این عقوبت بر من بکتیش سر آید و نہ کن
 سبب اس غصے کا کہ مجھ کو جو آزار ایست و صبر نہ کر کہ خدا با و پچھے ایک مین گذر و یگا اور گناہ کا
 بر تو جاوید ماند قطعہ دوران بقا جو بادشاہ بگشت تلخی و خوشی و درشت
 پچھ و پیش رہے گا زمانہ زندگی کا فائدہ ہوا جنگل کے گذر لکھ و این اور خوشی اور ہر
 وزیر یا بگشت پنداشت نہ کر کہ جفا بر من کرد و برگردن و بماند و بر یا بگشت
 اور اچھا گذرا جانا ظالم نے کہ ظلم او پر میرے کیا اور گردن انکی کے رہا اور پوچارہ گذرا

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

ملک انصیحت او سودمند آمد و از سرخون او برخواست حکایت در راوشیوان
 بادشاه کو بصیحت اسکی فائده منکلی او خیال خون اسکی سے در گذرا وزیر فرشیوان کے
 نیکو نصیحت ملک اندیشہ ہمیکو دوسریک زیشان اگر کو نہ رای ہمیزوند ملک بخیان
 هیچ ایک حکم خست کے صلحون بادشاهی اندیشہ کرتے تھے اور ہر ایک بخون سے دوسری طرح ایک تیر بار تاخت اور بادشاہ
 تدریس اندیشہ کو برزجہر بلرای ملک اختیار آمد وزیران رعناش گفتہ رای ملک اچہ
 بھی ایک تدریس جو برزجہر کو تدریس بادشاہ کی اختیار کی وزیران نے پوشیدہ اسکو کہا تدریس بادشاہ میں کیا
 مزیت دیدی بر فرخندین حکم گفت بموجب نہ انجام کار معلوم نیست رای ملک انان در
 زیادتی دیکھی تو نے او پر فکرت حکمران کے کہا وفاق اسکی آخر حکام کا معلوم نہیں اور تدریس بخون کی بیخ
 شیت است کہ صواب آید یا خطا پس معرفت را ملک انصیحت تا اگر خلاف صواب
 ارادہ آئی کے ہو کہ درست آوے یا جو کہ غلط ہو تا تدریس بادشاہ کی بہتر یا بدہر واسطہ جو عکس رستی کے آوے
 بجلت متابعت از متابعت امین باشم کہ گفتہ اند شعی خلاف رای سلطان را
 بسبب تابعداری کرنے کے غصہ کرنے اسکی سے تدریس ہو گا میں کہ کہامی برخلاف عقل بادشاہ کے عقیدہ
 جستن بخون خویشاں شد دست شستن اگر خود روزا کو شیت است میں بسبب گفتہ شیت نہ
 خود شیت صانع خون اپنے کے ہونے باقیہ و حوالہ اگر جان بوجہ کے دن کو کہے بات ہو چاہے کہ نامہ سبب جانہ اور
 پروین حکایت شیوی کی صوابت یعنی علویست با فائزہ حجاز شہر اندیشہ جان خود کہ از ج
 ایک حکم کے گوشت یعنی اولاد علی سے ہو اور ساتھ فائدہ کہ مسئلہ شہر تیا اور ایسا ظاہر کیا کہ ج سے
 می تو قصیدہ نیایش ملک تو دعوی کرد کہ و گفتہ است بختش دھارم کو دوشن بیکران فرمود
 آنا جو اور ایک قصیدہ چھانگے بادشاہ کے لیک اور دعوی کیا کہ اسنے کہ تو قصیدہ کو دیکھ کر خوشی بہت ہوئی
 نایلی از انداختہ بادشاہ کہ دران سال از فروردیادہ بود گفت میں اور اعیانہ صحتی دیکھ
 تو ایک بختیون در گاہ بادشاہ سے کہ برچہ اسال کے سرور سے تلخا کہا میں اسکو خبر قبان کے دن بصرہ میں
 ویدم معلوم شد کہ حاجی نیست دیکری گفت میں اور اشاکم ویدرش نضرن در ملاطیہ بدست
 لکھا میں معلوم ہوا کہ حاجی نہیں ہو دو سر نہ کہا میں کہ بیکستان میں در باب کافری غنا چھ ملاطیہ کے کو کون بجا
 بادشاہ کو بصیحت اسکی فائده منکلی او خیال خون اسکی سے در گذرا وزیر فرشیوان کے

ملک انصیحت او سودمند آمد و از سرخون او برخواست حکایت در راوشیوان
 بادشاه کو بصیحت اسکی فائده منکلی او خیال خون اسکی سے در گذرا وزیر فرشیوان کے
 نیکو نصیحت ملک اندیشہ ہمیکو دوسریک زیشان اگر کو نہ رای ہمیزوند ملک بخیان
 هیچ ایک حکم خست کے صلحون بادشاهی اندیشہ کرتے تھے اور ہر ایک بخون سے دوسری طرح ایک تیر بار تاخت اور بادشاہ
 تدریس اندیشہ کو برزجہر بلرای ملک اختیار آمد وزیران رعناش گفتہ رای ملک اچہ
 بھی ایک تدریس جو برزجہر کو تدریس بادشاہ کی اختیار کی وزیران نے پوشیدہ اسکو کہا تدریس بادشاہ میں کیا
 مزیت دیدی بر فرخندین حکم گفت بموجب نہ انجام کار معلوم نیست رای ملک انان در
 زیادتی دیکھی تو نے او پر فکرت حکمران کے کہا وفاق اسکی آخر حکام کا معلوم نہیں اور تدریس بخون کی بیخ
 شیت است کہ صواب آید یا خطا پس معرفت را ملک انصیحت تا اگر خلاف صواب
 ارادہ آئی کے ہو کہ درست آوے یا جو کہ غلط ہو تا تدریس بادشاہ کی بہتر یا بدہر واسطہ جو عکس رستی کے آوے
 بجلت متابعت از متابعت امین باشم کہ گفتہ اند شعی خلاف رای سلطان را
 بسبب تابعداری کرنے کے غصہ کرنے اسکی سے تدریس ہو گا میں کہ کہامی برخلاف عقل بادشاہ کے عقیدہ
 جستن بخون خویشاں شد دست شستن اگر خود روزا کو شیت است میں بسبب گفتہ شیت نہ
 خود شیت صانع خون اپنے کے ہونے باقیہ و حوالہ اگر جان بوجہ کے دن کو کہے بات ہو چاہے کہ نامہ سبب جانہ اور
 پروین حکایت شیوی کی صوابت یعنی علویست با فائزہ حجاز شہر اندیشہ جان خود کہ از ج
 ایک حکم کے گوشت یعنی اولاد علی سے ہو اور ساتھ فائدہ کہ مسئلہ شہر تیا اور ایسا ظاہر کیا کہ ج سے
 می تو قصیدہ نیایش ملک تو دعوی کرد کہ و گفتہ است بختش دھارم کو دوشن بیکران فرمود
 آنا جو اور ایک قصیدہ چھانگے بادشاہ کے لیک اور دعوی کیا کہ اسنے کہ تو قصیدہ کو دیکھ کر خوشی بہت ہوئی
 نایلی از انداختہ بادشاہ کہ دران سال از فروردیادہ بود گفت میں اور اعیانہ صحتی دیکھ
 تو ایک بختیون در گاہ بادشاہ سے کہ برچہ اسال کے سرور سے تلخا کہا میں اسکو خبر قبان کے دن بصرہ میں
 ویدم معلوم شد کہ حاجی نیست دیکری گفت میں اور اشاکم ویدرش نضرن در ملاطیہ بدست
 لکھا میں معلوم ہوا کہ حاجی نہیں ہو دو سر نہ کہا میں کہ بیکستان میں در باب کافری غنا چھ ملاطیہ کے کو کون بجا

کہ شریف نیست شورش در دیوان نوری یافتند ملک فرمود کہ بزم شرف نفی کنند
 کہ اولاد علی سے نہیں ہو اور شرف کے نوری کے دیوان میں پایا بادشاہ نے کہا ماروس کو اور دور کر دو
 چندین مرغ درجہم چگفت گفت آجھا اور دو دین شی نندہ است خدمت بگویم اگر
 آجھا جو شہر ہو وہ کوں کہا کہاے صاحب زمین کے ایک بات یہی پہنچ خدمت کے کہوں میں
 راست نباشد بہر عقوبت کہ خواہی سزاوار کم گفت آن چیست گفت قطعہ غری کرت
 جوچہ منو سے بیخ جس عذاب کے کہ چاہے تو لائق اسکی ہوں میں کہا وہ کیا ہو کہا ایک سزا اگر چہ
 ماست پیش اور دو دو پیمانہ است و پہنچ مرغ و اگر راست بخوئی از من شو جہانیدہ پیا
 چھچھ آگے لارے و دیوانے پانی جو اس ایک چھ دی جوچہ چاہتا ہو تو چھ سے سن جہان کا دیکھا ہو است
 گوید مرغ و ملک آئندہ گرفت گفت ازین راست تر سخن تابع او باشد گفتہ است فرود
 آگیا جو چھوٹا بادشاہ کو مٹی نے لیا کہا اس سے چھ لارہ کوئی بات جسے عذر کی ہوئی تو نہیں کی ہے فرمایا
 ناچہ مامول است متیا دارند و خوشی واکمیل کنند حکایت کی از پیران از ان کہ
 تو چھچھ امید اسکی ہو جو جو رکھیں اور ساتھ خوشی کے اسکو نصیحت کریں ایک رکھون ہارون رشید سے
 پیش پیر آمد ششم البوہ کہ ارفلان شہر ہنگر ادہ دشنام مادر او ہارون الرشید ارکان و
 آگے باپ کے آیا خیر میں بھلو کہ بھگولانے سرنگلا دے لگا لگا مٹی دی جو ہارون رشید نے ہارون وں
 اگر گفت جزای چنین کی چہ باشد کی اشارت بکشتن کردی کی زبان بریدن دیکرے
 کہا لارہ آوی کا کیا ہوا ایک نے اشارہ واسطہ مارنے کیا اور ایک نے واسطہ زبان کاٹنے کا اور دوسرے نے
 بمصداوت نفی ہارون گفت ای پسر کرم است کہ عفوئی اگر تو تانی تو نیش دشنام و
 واسطہ ڈالنے اور کا لہنے کے ہارون نے کہا ہے یہ بختش ہو کہ صاف کہ تو اور اگر نہ سے تو ہی اسکو گالی مان کی
 وہ چندانکہ از حد رنگزد پس انکہ ظلم از طرف تو باشد و دعوی از قبل
 دے یہاں تک کہ حکم خرچ سے نہ گزے پس بوقت ظلم میری طرف سے ہوے اور دعوی سے طرف
 خصم قطعہ نہ مرد است آن نزدیک خردمند کہ باپیل دمان پیکار جوید
 دشمن کے سے نہ ہو جوہ نزدیک داناکے کہ ساتھ باقی حملہ کرنے والے کے لڑائی دشمنوں سے

کہ شریف نیست شورش در دیوان نوری یافتند ملک فرمود کہ بزم شرف نفی کنند
 کہ اولاد علی سے نہیں ہو اور شرف کے نوری کے دیوان میں پایا بادشاہ نے کہا ماروس کو اور دور کر دو
 چندین مرغ درجہم چگفت گفت آجھا اور دو دین شی نندہ است خدمت بگویم اگر
 آجھا جو شہر ہو وہ کوں کہا کہاے صاحب زمین کے ایک بات یہی پہنچ خدمت کے کہوں میں
 راست نباشد بہر عقوبت کہ خواہی سزاوار کم گفت آن چیست گفت قطعہ غری کرت
 جوچہ منو سے بیخ جس عذاب کے کہ چاہے تو لائق اسکی ہوں میں کہا وہ کیا ہو کہا ایک سزا اگر چہ
 ماست پیش اور دو دو پیمانہ است و پہنچ مرغ و اگر راست بخوئی از من شو جہانیدہ پیا
 چھچھ آگے لارے و دیوانے پانی جو اس ایک چھ دی جوچہ چاہتا ہو تو چھ سے سن جہان کا دیکھا ہو است
 گوید مرغ و ملک آئندہ گرفت گفت ازین راست تر سخن تابع او باشد گفتہ است فرود
 آگیا جو چھوٹا بادشاہ کو مٹی نے لیا کہا اس سے چھ لارہ کوئی بات جسے عذر کی ہوئی تو نہیں کی ہے فرمایا
 ناچہ مامول است متیا دارند و خوشی واکمیل کنند حکایت کی از پیران از ان کہ
 تو چھچھ امید اسکی ہو جو جو رکھیں اور ساتھ خوشی کے اسکو نصیحت کریں ایک رکھون ہارون رشید سے
 پیش پیر آمد ششم البوہ کہ ارفلان شہر ہنگر ادہ دشنام مادر او ہارون الرشید ارکان و
 آگے باپ کے آیا خیر میں بھلو کہ بھگولانے سرنگلا دے لگا لگا مٹی دی جو ہارون رشید نے ہارون وں
 اگر گفت جزای چنین کی چہ باشد کی اشارت بکشتن کردی کی زبان بریدن دیکرے
 کہا لارہ آوی کا کیا ہوا ایک نے اشارہ واسطہ مارنے کیا اور ایک نے واسطہ زبان کاٹنے کا اور دوسرے نے
 بمصداوت نفی ہارون گفت ای پسر کرم است کہ عفوئی اگر تو تانی تو نیش دشنام و
 واسطہ ڈالنے اور کا لہنے کے ہارون نے کہا ہے یہ بختش ہو کہ صاف کہ تو اور اگر نہ سے تو ہی اسکو گالی مان کی
 وہ چندانکہ از حد رنگزد پس انکہ ظلم از طرف تو باشد و دعوی از قبل
 دے یہاں تک کہ حکم خرچ سے نہ گزے پس بوقت ظلم میری طرف سے ہوے اور دعوی سے طرف
 خصم قطعہ نہ مرد است آن نزدیک خردمند کہ باپیل دمان پیکار جوید
 دشمن کے سے نہ ہو جوہ نزدیک داناکے کہ ساتھ باقی حملہ کرنے والے کے لڑائی دشمنوں سے

بلی مراد انگس است از روی تحقیق که چون ختم آیدش باطل نگوید حکایت
 آن روز مردی شخصی را با تحقیق که جوخته آوے آنس کو پیوده نه کے
 باطافه بزرگان بستی نشسته بودم زور قی در پی باغی شد و برادر بزرگ دایه
 ساتھ ایک گوہ بزرگون کے پنج ایک ناوکے پٹھانین کے ایک تھے ہارے دوئی و چلی ایک بھونین
 و راقاوندی کی از بزرگان گفت ملایک لک بگیاں ہر دور کہ ہر یکے بچاہ دینارت
 بڑے ایک نے بزرگون سے کہا ملایک کو کہے ان دونوں کو کہ عرض ہر ایک کے بچاس دینار بچکو
 ہر ہم ملایک در آب فتیام کی را بر بانیان دیگر ملاک شد گفت بقیعت عرش نمازہ بود
 و نگاہین ملایک بانی بن گیا تو ایک کو چھوڑا و دوسرا ملاک ہوا کہ میں نے باقی عرش کی نہ رہی تھی
 ازین سبب در گرفتار و تاخیر کوی و دران یک تخیل ملایک بخندید و گفت اینچہ کو گفتی
 اس سبب سے کہ میں نے اس کے سنی کی تو نے اور بچ اس دوسرے کے جلدی ملایک ہنسا اور کہا جو کہا تو نے
 یقین سے وہی بگوست گفتم آن چیت گفت میل خاطر بر بانیان این کی بکشت
 یقین ہوا و ایک سبب دوسرا جو کہ میں نے وہ کیا کہ بکشت میرے دلکی واسطے چھوڑے اس کی زیادہ
 بود و رفتی در بیابان ماندہ بودم مرا بر شتری نشاندہ ہا ز دست آن گز تازیانہ خوردہ
 حتی کہ ایک قت ایک جنگل میں آجہ و تھان بھولا ایک وٹ پٹھانیا اور اس دوسرے کے ہاتھ سے کوڑا لگا ہوا تھا
 ہوم و طفلی گفت صدق اللہ تعالیٰ من تجمل صامحا فلنفسہ و من آساء فعدکما
 میں تو کہیں میں کہ میں نے یہ کہ افسوس کہ جو شخص کہ بکشت میرے دل کی بات تھی کہ او جو بکشت میرے دل کے
 قطعہ تا توانی درون کس خراش کا نہ دین راہ خار باستانہ کار دروش تہمتہ کر کہ
 جب تک کے تو دل کسی کامت ستا کہیں راہ میں ہمت کا نہ ہوں کام قطعہ از زندہ کار
 کہ تازیانہ کار باستانہ حکایت دوبرادر بودند یکے خدمت سلطان کوی مویگر سے
 کہ بھوکھی کام ہوں دو بھائی تھے ایک خدمت بادشاہ کی کرتا اور دوسرا ساتھ کوشش
 باز و خوردی باری این توانا گفت دروش را کہ بڑا خدمت تگنی تا از مشقت
 باز کے کھانا ایک مرتبہ اس دوش سے کہ ہر فقیر کو کہ کہوں خدمت نہیں کرتا ہے تو خدمت

بلی مراد انگس است از روی تحقیق کہ چون ختم آیدش باطل نگوید حکایت
 آن روز مردی شخصی را با تحقیق کہ جوخته آوے آنس کو پیوده نه کے
 باطافه بزرگان بستی نشسته بودم زور قی در پی باغی شد و برادر بزرگ دایه
 ساتھ ایک گوہ بزرگون کے پنج ایک ناوکے پٹھانین کے ایک تھے ہارے دوئی و چلی ایک بھونین
 و راقاوندی کی از بزرگان گفت ملایک لک بگیاں ہر دور کہ ہر یکے بچاہ دینارت
 بڑے ایک نے بزرگون سے کہا ملایک کو کہے ان دونوں کو کہ عرض ہر ایک کے بچاس دینار بچکو
 ہر ہم ملایک در آب فتیام کی را بر بانیان دیگر ملاک شد گفت بقیعت عرش نمازہ بود
 و نگاہین ملایک بانی بن گیا تو ایک کو چھوڑا و دوسرا ملاک ہوا کہ میں نے باقی عرش کی نہ رہی تھی
 ازین سبب در گرفتار و تاخیر کوی و دران یک تخیل ملایک بخندید و گفت اینچہ کو گفتی
 اس سبب سے کہ میں نے اس کے سنی کی تو نے اور بچ اس دوسرے کے جلدی ملایک ہنسا اور کہا جو کہا تو نے
 یقین سے وہی بگوست گفتم آن چیت گفت میل خاطر بر بانیان این کی بکشت
 یقین ہوا و ایک سبب دوسرا جو کہ میں نے وہ کیا کہ بکشت میرے دلکی واسطے چھوڑے اس کی زیادہ
 بود و رفتی در بیابان ماندہ بودم مرا بر شتری نشاندہ ہا ز دست آن گز تازیانہ خوردہ
 حتی کہ ایک قت ایک جنگل میں آجہ و تھان بھولا ایک وٹ پٹھانیا اور اس دوسرے کے ہاتھ سے کوڑا لگا ہوا تھا
 ہوم و طفلی گفت صدق اللہ تعالیٰ من تجمل صامحا فلنفسہ و من آساء فعدکما
 میں تو کہیں میں کہ میں نے یہ کہ افسوس کہ جو شخص کہ بکشت میرے دل کی بات تھی کہ او جو بکشت میرے دل کے
 قطعہ تا توانی درون کس خراش کا نہ دین راہ خار باستانہ کار دروش تہمتہ کر کہ
 جب تک کے تو دل کسی کامت ستا کہیں راہ میں ہمت کا نہ ہوں کام قطعہ از زندہ کار
 کہ تازیانہ کار باستانہ حکایت دوبرادر بودند یکے خدمت سلطان کوی مویگر سے
 کہ بھوکھی کام ہوں دو بھائی تھے ایک خدمت بادشاہ کی کرتا اور دوسرا ساتھ کوشش
 باز و خوردی باری این توانا گفت دروش را کہ بڑا خدمت تگنی تا از مشقت
 باز کے کھانا ایک مرتبہ اس دوش سے کہ ہر فقیر کو کہ کہوں خدمت نہیں کرتا ہے تو خدمت

مشقت کار کردن بری گفت تو چرا کار کنی تا از لذت خدمت رستگاری مانی
 مشقت کام کرنے سے چھوٹے تو کہا تو کیوں کام نہیں کرتا ہے تو خوار سے خدمت کی خلاصی پائے تو
 کہ خرو مندان گفته اند کہ نان جوین خوردن و نشستن کہ بزرگترین خدمت بستان نیست
 کہ خرو مندان نے کہا جو کہ روٹی جو کی کھانا اور بیٹھنا بہتر ہے بیکار زرین بچ کر خدمت کے باز حنا
 بدست ایک گفتہ کردن خمیر باز دست بر سینہ پیش میر قطعہ عمر گرامیہ درین
 ہاتھ میں چنانہست گرم کرنا خمیر بہتر ہاتھ سے سینے پر لگے میرے عمر بچاوی قیمت اس میں
 صرف شدہ تا چہ خورم صیف و چہ پوشم شادای شکم خیرہ بنانی بسا رہ تانگنی
 خیر ہوئی تو کیا کھانے کی چیزیں اور کیا پوشینے کے چیزیں ۱۲ پیٹ دیر ساتھ ایک روٹی کے ہاتھ کو تو کہے تو
 پشت خدمت و تاحکایت کسی شدہ پیش نوشیران دان کہ گفت شنیدم کہ فلان
 بچہ خدمت میں تیری کوئی شخص خوشخبری آگے نوشیران علول کیا گیا کہ اس میں نے کہ کھالے
 دشمن ترا خدا تعالیٰ بروشت گفت ہر شنیدی کہ مرا بگشت فرو اگر و در
 دشمن تیرے کو خدا تر نے اٹھا یا کہ کچھ ستا تو نے کہ بھوکھو چھوڑا
 جای شادمانی نیست کہ زندگانی مانیز جادانی نیست حکایت گردی حکما
 جگہ خوشی کی نہیں ہے کہ زندگانی ہماری بھی ہمیشہ نہیں ہے ایک گروہ یکھون کا
 در بار گاہ کسرے جصلیے سخن ہمیکند و وزیر چہر کہ متر ایشان بو خاموش و سوال
 بچ بار گاہ نوشیران کے ساتھ ایک صحبت کے ہاتھ تھے اور وزیر چہر کہ متر ایشان کا چپ تھا سوال
 کردندش کہ با بادرین بحث چرا سخن گوئی گفت زیران بر مثال طباطبائی و طیب و طہر
 کیا اسکو کہ ہمارے ساتھ اس گفتگو میں کیوں بات نہیں کرتا تو کہ وزیر مانیکھون کے ہوں در حکیم دعا نہیں تیار
 مگر بقیہ میں چون نیم کہ راے شمار صوابست مرا بر سر آن سخن گفتن حکمت نباشد نہو
 کہ ہمارے بقیہ میں جو حکیم تھوں میں کہ تیرے بھائی راستی ہو تو بھوکھو اور بر سر کے بات کہنا حکمت نہو
 جو کار بیفzul من بر کیا ہر مرد و روی سخن گفتن نشاید و گرنیم کہ نابینا و چاہا است
 جو ایک کم بغیر دینے میرے کے بر آؤ میرے تین بچے کہ بات کہنا چاہیے اور اگر دیکھوں میں کہ زندہ اور کھانا

مشقت کار کردن بری گفت تو چرا کار کنی تا از لذت خدمت رستگاری مانی
 مشقت کام کرنے سے چھوٹے تو کہا تو کیوں کام نہیں کرتا ہے تو خوار سے خدمت کی خلاصی پائے تو
 کہ خرو مندان گفته اند کہ نان جوین خوردن و نشستن کہ بزرگترین خدمت بستان نیست
 کہ خرو مندان نے کہا جو کہ روٹی جو کی کھانا اور بیٹھنا بہتر ہے بیکار زرین بچ کر خدمت کے باز حنا
 بدست ایک گفتہ کردن خمیر باز دست بر سینہ پیش میر قطعہ عمر گرامیہ درین
 ہاتھ میں چنانہست گرم کرنا خمیر بہتر ہاتھ سے سینے پر لگے میرے عمر بچاوی قیمت اس میں
 صرف شدہ تا چہ خورم صیف و چہ پوشم شادای شکم خیرہ بنانی بسا رہ تانگنی
 خیر ہوئی تو کیا کھانے کی چیزیں اور کیا پوشینے کے چیزیں ۱۲ پیٹ دیر ساتھ ایک روٹی کے ہاتھ کو تو کہے تو
 پشت خدمت و تاحکایت کسی شدہ پیش نوشیران دان کہ گفت شنیدم کہ فلان
 بچہ خدمت میں تیری کوئی شخص خوشخبری آگے نوشیران علول کیا گیا کہ اس میں نے کہ کھالے
 دشمن ترا خدا تعالیٰ بروشت گفت ہر شنیدی کہ مرا بگشت فرو اگر و در
 دشمن تیرے کو خدا تر نے اٹھا یا کہ کچھ ستا تو نے کہ بھوکھو چھوڑا
 جای شادمانی نیست کہ زندگانی مانیز جادانی نیست حکایت گردی حکما
 جگہ خوشی کی نہیں ہے کہ زندگانی ہماری بھی ہمیشہ نہیں ہے ایک گروہ یکھون کا
 در بار گاہ کسرے جصلیے سخن ہمیکند و وزیر چہر کہ متر ایشان بو خاموش و سوال
 بچ بار گاہ نوشیران کے ساتھ ایک صحبت کے ہاتھ تھے اور وزیر چہر کہ متر ایشان کا چپ تھا سوال
 کردندش کہ با بادرین بحث چرا سخن گوئی گفت زیران بر مثال طباطبائی و طیب و طہر
 کیا اسکو کہ ہمارے ساتھ اس گفتگو میں کیوں بات نہیں کرتا تو کہ وزیر مانیکھون کے ہوں در حکیم دعا نہیں تیار
 مگر بقیہ میں چون نیم کہ راے شمار صوابست مرا بر سر آن سخن گفتن حکمت نباشد نہو
 کہ ہمارے بقیہ میں جو حکیم تھوں میں کہ تیرے بھائی راستی ہو تو بھوکھو اور بر سر کے بات کہنا حکمت نہو
 جو کار بیفzul من بر کیا ہر مرد و روی سخن گفتن نشاید و گرنیم کہ نابینا و چاہا است
 جو ایک کم بغیر دینے میرے کے بر آؤ میرے تین بچے کہ بات کہنا چاہیے اور اگر دیکھوں میں کہ زندہ اور کھانا

اگر خاموش بنشینم گناه است حکایت بارون الرشید را چون ملک مصر
 اگر چه بنشینم گناه است
 بارون الرشید کے تئیں جو ملک مصر کا
 سلم شہ کفایتا خلفا انطاغی کہ بغیر ملک مصر دعویٰ خدائی کردہ بنشینم ملک الالہ
 سلم کہ کیا ہو گا اور خلاف اس حد سے گزرنیوالے کہ سلم خود ملک مصر کے دعویٰ خدائی کا کیا بنشینم اس ملک کے
 بنشینم ترین بندگان سیاسی اشت خضبت نام ملک مصر کو از زانی داشت اور دکان
 سلم کہ تین بندگان کے ایک جی رکھا تھا خضبت نام ملک مصر کا اسکو بخش دیا نقل کرتے ہیں
 کہ عقل درایت و تاج بے بود کہ طائف حرات مصر تکایت اور دوش کہ سپہ بکاشہ بود
 عقل اور دکانی اسکی ایک تکستی کہ ایک گروہ کسان سے مصر کے لالہ اسکو کہ روئی ہوئی تھی ہم نے اوپر
 بر کناریل باران بوقت آمد وقت شکفت شمشیر کستیم حکیم درویش گفت تنووی
 سلم کہ بیل کے اور معنی بے رت برساتا ہوا ہوا کیا اداں چاہیے تھا تو حکیم درویش نے کہا
 اگر روزی دہش بر فرودی ز نادان تنگ تر روزی زبوی نادان انچنان فری زانند
 اگر روزی عقل سے برستی + نادان سے کوئی تنگ روزی زبوی نہ تھا تو ہونے لگی روزی بچتا ہوا
 کہ دانا اندران جیران کا تنووی بخت و دولت بکار دانی نیست بجز بتا سید
 کہ عقل از زمین جیران رہتا ہوا
 کہانی نیست کہ کیا اگر قصہ مردہ و بچ ہا بلکہ اندر خراب یافتہ بچ و قنات دست و جہان بسیار
 کہانی کے نہیں ہو گیا اگر قصہ میں مراد و رنج میں حق نے بچ آواز کے پانچ بچے ہیں جہان میں بہت
 بی تمیز از جنہ عقل خوار حکایت کے راز کو کنیز کچلی در دند خوست تا
 بے عقل صاحب درجہ اور عقل ذلیل ایک کو بادشاہوں سے نوٹری چین کی لائے چاہا تو
 در حالت سی باوی جمع آید کنیزک ممانعت کرد ملک در ختم وقت و مراد الیہا ہے
 بچہ حالت سی کے سلم کے جمع آوے نوٹری نے منع کیا بادشاہ بچ رنج کے گیا اور حاضر اسکو ایک جی جی کو
 بشیہ فرارش کہ لب زبیش از بڑی ہر گشتہ بود و زبیش بگریبان فرد ہشتہ
 بنشینم جی کہ ہفت اوپر کا اسکا تختہ ناک سے دکان رکھا اور بچ کا اسکا گریبان سے بچے لٹکا

اگر خاموش بنشینم گناه است حکایت بارون الرشید را چون ملک مصر
 اگر چه بنشینم گناه است
 بارون الرشید کے تئیں جو ملک مصر کا
 سلم شہ کفایتا خلفا انطاغی کہ بغیر ملک مصر دعویٰ خدائی کردہ بنشینم ملک الالہ
 سلم کہ کیا ہو گا اور خلاف اس حد سے گزرنیوالے کہ سلم خود ملک مصر کے دعویٰ خدائی کا کیا بنشینم اس ملک کے
 بنشینم ترین بندگان سیاسی اشت خضبت نام ملک مصر کو از زانی داشت اور دکان
 سلم کہ تین بندگان کے ایک جی رکھا تھا خضبت نام ملک مصر کا اسکو بخش دیا نقل کرتے ہیں
 کہ عقل درایت و تاج بے بود کہ طائف حرات مصر تکایت اور دوش کہ سپہ بکاشہ بود
 عقل اور دکانی اسکی ایک تکستی کہ ایک گروہ کسان سے مصر کے لالہ اسکو کہ روئی ہوئی تھی ہم نے اوپر
 بر کناریل باران بوقت آمد وقت شکفت شمشیر کستیم حکیم درویش گفت تنووی
 سلم کہ بیل کے اور معنی بے رت برساتا ہوا ہوا کیا اداں چاہیے تھا تو حکیم درویش نے کہا
 اگر روزی دہش بر فرودی ز نادان تنگ تر روزی زبوی نادان انچنان فری زانند
 اگر روزی عقل سے برستی + نادان سے کوئی تنگ روزی زبوی نہ تھا تو ہونے لگی روزی بچتا ہوا
 کہ دانا اندران جیران کا تنووی بخت و دولت بکار دانی نیست بجز بتا سید
 کہ عقل از زمین جیران رہتا ہوا
 کہانی نیست کہ کیا اگر قصہ مردہ و بچ ہا بلکہ اندر خراب یافتہ بچ و قنات دست و جہان بسیار
 کہانی کے نہیں ہو گیا اگر قصہ میں مراد و رنج میں حق نے بچ آواز کے پانچ بچے ہیں جہان میں بہت
 بی تمیز از جنہ عقل خوار حکایت کے راز کو کنیز کچلی در دند خوست تا
 بے عقل صاحب درجہ اور عقل ذلیل ایک کو بادشاہوں سے نوٹری چین کی لائے چاہا تو
 در حالت سی باوی جمع آید کنیزک ممانعت کرد ملک در ختم وقت و مراد الیہا ہے
 بچہ حالت سی کے سلم کے جمع آوے نوٹری نے منع کیا بادشاہ بچ رنج کے گیا اور حاضر اسکو ایک جی جی کو
 بشیہ فرارش کہ لب زبیش از بڑی ہر گشتہ بود و زبیش بگریبان فرد ہشتہ
 بنشینم جی کہ ہفت اوپر کا اسکا تختہ ناک سے دکان رکھا اور بچ کا اسکا گریبان سے بچے لٹکا

یکجی کہ صخر جی از طاعت او بر میدی و عین القطار انفلش بگندیدے فرد
 ایسا شکل تھی کہ صخر جی کے سے جگہ تھا اور چشمہ گندک کا بیل اسکی سے بدلو کر تھا
 تو کوئی تا قیامت زشت روی بہر و خست بر یوسف نکوئی قطعہ شے خیال
 کے قیامت تک بد صورتی اگر چشمہ از او بر یوسف بد صورتی ایک شخص ایسا
 کہ نہ نظر کر زشتی او خبر توان داد و دانگہ انفلش نعوذ باللہ مردار با قتاب مژدہ
 شکل کر دانی اسکی سے خبر کیے دینا اور اسوقت اسکی نالہ لایا یا نہیں طعن اللہ کے جیسا مردار بہر تار بھادو کی حویلی
 آورده اند کہ دران مدت سیاه رانفس طالب بود و شہوت غالب مہر ش
 نقل کرتے ہیں کہ بچ اس مدت کے جی کے تئیں نفس خواہش کرنے والا اور شہوت غالب تھی مجتہد اسکی نے
 بجنبید مہر ش بردشت تا با ملا دکان کہ ملک کنیزک را بخت و نیافت حکایت
 جوش کیا اور بکارت اسکی آفتابی چھپ کے دت کہ بادشاہ نے نوٹری کے تئیں ڈھونڈھا اور نہ پایا لوگوں نے
 بگفتن ششم بگرفت و فرمود تا سیاہ را با کنیزک استوار بہ بندند و از بام جوسق
 اس سے سب حال کا قصہ بکرا اور فرمایا نوٹری کے تئیں ساتھ نوٹری کے حکم با زمین اور کوٹے بلند سے
 بقدر خندق در اندازند کہ از زراستے کے محضہ آنجا بر روی شفاعت بزمین نہاد
 گروہ میں خندق کے فالین ایک زیرون نیک ذات سے اس جگہ تھا محضہ بنشائے کا زمین پر رکھا اور
 و گفت سیاہ بچا رہ را درین خطائی نیست کہ سائر بندگان بخوارش خلوندی تنووی
 کہا جی بچا رہ کے تئیں میں خطا نہیں ہو کہ تمام بندے ساتھ سرزازی صاحبی کے عادت کے گئے ہیں
 گفت اگر در مخالفت او بی تاخیر کردی چہ شدی کہ من اور فرودنتر از بہای کنیزک
 کہا اگر بچ بخت اسکی کے ایک رات مہل کر گیا ہوتا کہ زمین اسکی تئیں زیادہ تر قیمت نوٹری سے
 بدادی گفت اسی خداوند انچہ فرمودی معلومت لیکن نشیدی کہ حکما گفتہ اند
 دتیا میں کہا اسے صاحب جو کچھ فرمایا توے معلوم ہے پر نہیں سنا توے کہ حکیموں نے کہا ہے
 درینجی قطعہ تشہ سوختہ در چشمہ روشن چو رسید تو میندار کہ زبیل دکان
 اس منہ میں پیاسا جلا ہوا بچ چشمہ روشن کے جو چو چاہا تو مت جان کہ ہاتھی مست سے

یکجی کہ صخر جی از طاعت او بر میدی و عین القطار انفلش بگندیدے فرد
 ایسا شکل تھی کہ صخر جی کے سے جگہ تھا اور چشمہ گندک کا بیل اسکی سے بدلو کر تھا
 تو کوئی تا قیامت زشت روی بہر و خست بر یوسف نکوئی قطعہ شے خیال
 کے قیامت تک بد صورتی اگر چشمہ از او بر یوسف بد صورتی ایک شخص ایسا
 کہ نہ نظر کر زشتی او خبر توان داد و دانگہ انفلش نعوذ باللہ مردار با قتاب مژدہ
 شکل کر دانی اسکی سے خبر کیے دینا اور اسوقت اسکی نالہ لایا یا نہیں طعن اللہ کے جیسا مردار بہر تار بھادو کی حویلی
 آورده اند کہ دران مدت سیاه رانفس طالب بود و شہوت غالب مہر ش
 نقل کرتے ہیں کہ بچ اس مدت کے جی کے تئیں نفس خواہش کرنے والا اور شہوت غالب تھی مجتہد اسکی نے
 بجنبید مہر ش بردشت تا با ملا دکان کہ ملک کنیزک را بخت و نیافت حکایت
 جوش کیا اور بکارت اسکی آفتابی چھپ کے دت کہ بادشاہ نے نوٹری کے تئیں ڈھونڈھا اور نہ پایا لوگوں نے
 بگفتن ششم بگرفت و فرمود تا سیاہ را با کنیزک استوار بہ بندند و از بام جوسق
 اس سے سب حال کا قصہ بکرا اور فرمایا نوٹری کے تئیں ساتھ نوٹری کے حکم با زمین اور کوٹے بلند سے
 بقدر خندق در اندازند کہ از زراستے کے محضہ آنجا بر روی شفاعت بزمین نہاد
 گروہ میں خندق کے فالین ایک زیرون نیک ذات سے اس جگہ تھا محضہ بنشائے کا زمین پر رکھا اور
 و گفت سیاہ بچا رہ را درین خطائی نیست کہ سائر بندگان بخوارش خلوندی تنووی
 کہا جی بچا رہ کے تئیں میں خطا نہیں ہو کہ تمام بندے ساتھ سرزازی صاحبی کے عادت کے گئے ہیں
 گفت اگر در مخالفت او بی تاخیر کردی چہ شدی کہ من اور فرودنتر از بہای کنیزک
 کہا اگر بچ بخت اسکی کے ایک رات مہل کر گیا ہوتا کہ زمین اسکی تئیں زیادہ تر قیمت نوٹری سے
 بدادی گفت اسی خداوند انچہ فرمودی معلومت لیکن نشیدی کہ حکما گفتہ اند
 دتیا میں کہا اسے صاحب جو کچھ فرمایا توے معلوم ہے پر نہیں سنا توے کہ حکیموں نے کہا ہے
 درینجی قطعہ تشہ سوختہ در چشمہ روشن چو رسید تو میندار کہ زبیل دکان
 اس منہ میں پیاسا جلا ہوا بچ چشمہ روشن کے جو چو چاہا تو مت جان کہ ہاتھی مست سے

کر دے من اور اکل کر دم گشتا شفاعت تو حد شرع فروگذارم گفت اخیر فرمودی
ایا کر من نے اسکو چھڑا لیا میں نے کہا ساتھ شفاعت تیری کے سزا شرع کی نہ چھڑو گا میں کہا جو کچھ فرمایا تو نے
راستست ولیکن ہر کہ از مال حق چیزے بدزد و قطعش لازم نیاید کہ لو قطع کا چھٹا
دفعہ ہو لیکن جو کوئی مال خیرات سے ایک چہرچہ لے کا لٹا اسکا لازم نہ آوے و حق زمین ملک رکھتا ہے
ہر چہ درویشان راست وقت محتاجانست حاکم از وی دست بدشت و ملامت
جو کچھ حقین کے تین ہر صاف محتاجوں کا ہے حاکم کے ہاتھ اس سے اٹھایا اور ملامت
کر من گرفت کہ جہان برترنگ مدہ بود کہ در وی نگردی لا از خانہ کچنین یاری
کرنا پڑا کہ جہان او پر ترے تنگ آیا تھا کہ چوری نہ کی تو نے گرگھ سے ایسے یار کے
گفت ای خداوند نشیدہ کہ گفته اند خاند وستان برو ب در دشمنان مگو ب
کہا اے صاحب نہ سنا تو کہ کما تو بگر و دوتوں کا جھاڑ اور دروازہ دشمنوں کا مت کھٹے کا
شعر چون بختی در بانی تن بجز اندر مدہ و دشمنان از پوست بر کن و ستار از پوستین
چون بختی کے رہے تو حق ساتھ عاجزی کے مت سے دشمنوں کو غلطی ہوئی لا اور دوتوں کا چھچھ پلے لے
حکایت یلی از پادشاہان یارسانی را دید گشت ہیجت از مایا دے آید
ایک نے بادشاہوں سے ایک فقر کو دیکھا کہا کسی وقت چھکو ہم سے یاد آتا ہے
گفت بلی و قتیکہ خدائر افراموش میکنم فرد ہر فرد و اکنس ندر خویش براند
کہا ہاں جو وقت کہ خدا کو بھولتا ہوں میں ہر طرف دور کرتا ہوں کہ اسکو دروازے سے نکال دوں
دائرہ خواند بد کس ندواند حکایت یلی از صاحبان خواب دید پادشاہی را
اور اسکو کہ جاتا ہوں طرف دعا دے کسی کے نہیں دے گا تو ایک نے بیخوش سے خواب کے دیکھا ایک بادشاہ
دور بہشت پارسائی را در دفعہ پر رسید کہ موجب در جاتین جیت و سبب در کات
بہشت میں اور ایک پر پر گار کو در دفعہ میں بوجھا کہ سبب در جوں اس کے کا کیا ہو اور سبب فروری
ان چہ کہ دم بخلاف آن می پلاشتند ندادند کہ این بادشاہ ہاروت و فرشتان دور
ایک کا کھڑی پر خلاف اس کے چھلنے میں ادا آئی غیب سے کہ یہ بادشاہ ساتھ خود آہن کرنے تھو کہ بہشت میں

بلی و قتیکہ خدائر افراموش میکنم
فرد ہر فرد و اکنس ندر خویش براند
دائرہ خواند بد کس ندواند
حکایت یلی از صاحبان خواب دید پادشاہی را
اور اسکو کہ جاتا ہوں طرف دعا دے کسی کے نہیں دے گا تو ایک نے بیخوش سے خواب کے دیکھا ایک بادشاہ
دور بہشت پارسائی را در دفعہ پر رسید کہ موجب در جاتین جیت و سبب در کات
بہشت میں اور ایک پر پر گار کو در دفعہ میں بوجھا کہ سبب در جوں اس کے کا کیا ہو اور سبب فروری
ان چہ کہ دم بخلاف آن می پلاشتند ندادند کہ این بادشاہ ہاروت و فرشتان دور
ایک کا کھڑی پر خلاف اس کے چھلنے میں ادا آئی غیب سے کہ یہ بادشاہ ساتھ خود آہن کرنے تھو کہ بہشت میں

و این پارسا بقرب پادشاہان در دفعہ قطع وقت بچکارا دید و تسبیح و مرقع +
اور یہ فقیر سبب قربت کرنے بادشاہوں کو دفعہ کے کھڑی تیری کی کام میں آوے اور تسبیح و مرقع کا کھڑی
خود را ز کلمہ کے نکو پیہہ بری دار حاجت بکلاہ برکی و تمنت نیست در کوش
اپنے تین کاموں پر سے پاک رکھ + حاجت ساتھ کوئی برکی کے رکھنا چھکو نہیں ہو فقیر کے
صفت باش کلاہ تری دار حکایت پیادہ سرور یا بر نہ با کاروان حجاز از
مانندہ اور کوئی تانہ کی رکھ تو ایک پیادہ سرور پر ننگا ساتھ قافلہ حجاز کے
کوفہ بدر آمد و ہمارا باشند نظر کردم معلوی نداشت خیران ہمیرت و میگفت
کوفہ سے باہر آیا اور ہمراہ ہمارے ہوا نظر کی میں نے اور درازہ نہ رکھتا خوش قرار جاتا تھا اور کہتا تھا
قطع نہ باشتر بر سوارم نہ چو اشتر زیر بارم + نہ خداوند رعیت نہ غلام شہر بارم
خداوند کوٹ کے سوار ہو نہیں نہ مانند اونٹ کے بچے ہو چھکے ہو نہیں نہ صاحب رعیت کا غلام ہو شاہ کا
غم موجود پریشانی محروم ندارم + نفسہ میز غم آسودہ و عمرت میگزارد + اشتر سوار
غم آہی کا اور پریشانی غمی کی نہیں کھتا ہو نہیں + ایک دم ہار تا ہو نہیں آسودہ اور ایک عمر ادا کر تا ہو نہیں ایک اشتر سوار
گفتش ی درویش کجا میردی بر گرد کہ بختی میری نشیند و قدم در میان نہاد
اسکو کہا اے فقیر کمان جانا تو پھر کہ ساتھ بختی کے مرے تو نہ سنا اور قدم بچ جنگل کے رکھا
و برقت چون بختا محمود و سیم تو انرا را اجل فراسید و درویش رہا لبیش فرود آمد
اور کیا جو بچ کا ذوق کچھ کے پونچے ہم دوتوں کے تین موت آگے پونچے فقر اور بر سر ہانے اس کے کے بچے آیا۔
گفت ع ماسختی نہ بردم و تو بر بخت بردی بلیت شخصی بہت سبب سبب کر لیت
اور کہا ہم ساتھ سختی کے نہ رہے ہم اور تو اوپر اونٹ کے مر اوٹیک شخص تمام رات اور سبب کے رویا
چون روز آمد اوپر دیو بر لیت قطع ای بسا سبب تیرو کہ ماند + کہ خرنگ
چون آیا ہمارا اور بیار گیا اے بہت گھوڑے تیرے چلنے والے رہے کہ گھسا لنگلا
جان بنزل میرد بسکہ در خاک تنہا رستا را + دفن کردیم و زخم خوردہ نہ مرد +
جان بچ منزل کے لیکھا بہت اتفاق ہوا کہ تیرے دوتوں کو دفن کیا مجھے اور زخم کھایا ہوا نہ مرا +

بلی و قتیکہ خدائر افراموش میکنم
فرد ہر فرد و اکنس ندر خویش براند
دائرہ خواند بد کس ندواند
حکایت یلی از صاحبان خواب دید پادشاہی را
اور اسکو کہ جاتا ہوں طرف دعا دے کسی کے نہیں دے گا تو ایک نے بیخوش سے خواب کے دیکھا ایک بادشاہ
دور بہشت پارسائی را در دفعہ پر رسید کہ موجب در جاتین جیت و سبب در کات
بہشت میں اور ایک پر پر گار کو در دفعہ میں بوجھا کہ سبب در جوں اس کے کا کیا ہو اور سبب فروری
ان چہ کہ دم بخلاف آن می پلاشتند ندادند کہ این بادشاہ ہاروت و فرشتان دور
ایک کا کھڑی پر خلاف اس کے چھلنے میں ادا آئی غیب سے کہ یہ بادشاہ ساتھ خود آہن کرنے تھو کہ بہشت میں

همیگر ختم از مردمان بکوه و بدشت که جز خدا سے نبودم بدگیری پر خمت بقیاس کن
 جگہ گناہین آجیون بچ بہار اور جنگل کے تھوڑے خور کے زخمی جھکودوسرے کی محافظت ۱۰ اندازہ کر
 کہ جو عالم بود و دین ساعت کہ در طوئیہ نامردم بہاید ساخت + فرد پای در زخمیر
 کہ کیا حال ہوسے میریج اس ملک کمر بچ غریب ناصون کے جھکوا بیہ لطف کرنا پاؤں بچ زخمیر کے
 پیش وستان + بیکہ کہ با بیکگان ر بوستان بر حالت من تحت آوردہ بدہ دینا
 آگے دوستوں کے بہتر ساتھ بیگانوں کے بچ باغ کے + اور حالت میری کے مہربانی لایا اور ساتھ دینا
 از قید فرنگ باز خرید و باخوشتن بکلب برد و دخترے و دشت بکاج من در آورد
 تھوڑے زنگ سے جھکومول لیا اور ساتھ اپنے بچ طب کے لگیا اور ایک لڑکی رکھتا تھا بچ کچ میرے کے لایا
 چون مدتے برآمد بخونی و تیز روی آغاز کو در زبان درازی کردن گرفت و
 جہاںک مدت برآئی بخونی اور لڑکی کا گھر بنانا شروع کیا اور زبان درازی کرنا پکارا اور
 عیش مرانقص کر شوعر زن بدر سرائی مرد نکو بہدین عالمست دوزخ او
 خوشی زندگی میرے کے تین سکد کرتی تھی عورت بدیع گھر ہوئی کبھی بچ اس عالم کے ہے دوزخ اسکا
 زمیندار از قرین بدر نہمار و قنار بنا عذاب النافار سے زبان تخت دراز
 پناہ ندی کی بڑے پناہ ہنگام کہ میرے تین پردہ و گار میرے مذاپ دفع سے بارے نہان بد گئی کی دراز
 کردہ بیکفت تو آن نیستی کہ پیدہم مر از فرنگ باز خرید قہم ملی من نم کہ بدہ دینا از قید
 کہ کہ کسی تھی توہ تین ہر کہ با پتے میرے جھکوزنگ مل لیا کاسین بچ کو وہ ہون جن کر ساتھ دینا کہ قید
 فرنگ باز خرید و بصد دینا بدست کو گرفتار کرد شوعر شنیدم گو سفندیر ابرز کے
 فرنگ جھکومول لیا اور ساتھ سودینار کے بچ ہاتھ تیرے کے گرفتار کیا ساتھ کہ ایک لڑکی ایک بزرگ
 رہانید از زبان دست گر کے شبانکہ کار و بر حلقش ہالیہ + روان گو سفند از و
 چوڑا یا ہاتھ اور تھوڑے کے سے رات کے وقت بھری اور حق اسکے کے ٹی سوچ بکری کی اس سے
 بنالید کہ از چنگال گرم در بودی + چو دیدم عاقبت خود گرگ بودی
 روئی کہ چکل سے بھڑے کے کھ کو لگیا تو جو دیکھا میں نے آئندہ آپ بھڑا تھا تو

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

حکایت یکی از پادشاہان عابدی را پرسید کہ عیالان و دشت کہ اوقات غمخوار
 ایک پادشاہ ایک عابد کے تین بچہ لکے ہائے اور چور کھانا کھاک وقت غمخوار
 چون میگزد و گفت ہمہ شب در مناجات محروم دعا و حاجات ہمہ روز در بند
 کیونکہ گندے میں کا نام رات بچ مناجات کے اور بچ کوچ دعا اور حاجتوں کے اور تمام دن بچ فکر
 اخراجات ملک المضمون اشارت عابد معلوم گشت فرمود تا وجہ کفاف اومین
 خچون ذیل کے تین مضمون اشارہ عابد کا معلوم ہوا فرمایا تو جو روزینے اسکے کی مفسر
 فائدہ تا بار عیال از دل و بر خیزد شغوی ای گرفتار پائے بند عیال + دگر
 رکھیں تو بوجہ لوگوں کا دل اسکے سے اٹھے اسے گرفتار پائے بند لوگوں کے پھر
 آزادگی بند خیال غم فرزند و نان جامہ رفقت + باز آرد سر در ملکوت +
 آزادگی کاست باندہ خیال غم لوگوں اور روئی اور کچرے اور خوراک کا پھر سے جھکوسر سے بچ ملکوت کے
 ہمہ روز اتفاق میسازم کہ شب باخدا ی پروازم + شب جو عقد نماز بر بندم +
 تمام روز اتفاق کرتا ہوں بچ رات کو ساتھ خدا کے موافقت کو جان میں رات کو چونت نماز کی بلادتا ہوں میں
 جو خور و باد و فرزندم حکایت یکی از شعیبدان در بیشہ زندگانے کردی و
 خیال آنا کہ صبح کو کیا کھائے کا فرزند میرا ایک عابدوں سے بچ جھل کے زندگانی کرتا تھا
 برگ در خان خورے پادشاہی کیم زیارت نزدیک وی رفت گفت اگر
 اور بچے در خان کے کھانا تھا ایک پادشاہ ساتھ کھر زیارت کے نزدیک اسکے گیا کما اگر
 مصلحت مینی بشہ از لرزائے تو مقامی بسازم کہ فرغ عبادت ازین بر دست
 مصلحت دیکھ تو بچ شہر کے واسطے تیرے ایک مقام بناؤں میں کہ فرغت عبادت کی بھتراس سے میر
 وہو دیگران ہم بہرکات انفس شما مستفید کردند و بمصالح اعمال شما اقتدا
 ہوا اور دوسرے بھی ساتھ حرکت دون تھا رہے کے فائدہ مند ہو دین اور ساتھ نیک عمل تھا رہے کے پیروی
 کنند از ہر لایین من قبل نیامد روی بر یافت یکی از وزیران گفتش پاس خاطر
 کہ میں نہاد کے تین یہاں قبول نہ آئی تھو پھر ایک لے وزیروں سے کما اسکے گمانی خاطر

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

قطعہ اگر خود بردار دیشانی پیش نہ دوست آنکہ دروی مردی نیست بینی آدم
 اگر تحقیق کر بجای پیشانی باقی کی نامور ہے وہ کہ بیچ اس کے دوست نہیں ہے اولاد آدم کی
 سرشت از خاک نرند اگر خاکی نباشد آدمی نیست چکایت بزرگی را پر سیدم
 خمیر خاک سے رکھے ہیں جو خاکساری نہ کرے آدمی نہیں ہے ایک بزرگ سنیں بوجھ میں
 از سیرت اخوان اصفاف گفت کینکہ مراد خاطر یاران بر صلاح خویش مقدم دارد
 خلعت بجایون صفائی کے کیا کہتوں وہ شخص ہے کہ مقصد خاطر یاروں کا اور مصلحتوں اپنی کے مقدم رکھے
 حکما گفته اند برادر کہ در بند خویش نیست نہ برادر است نہ خویشست فرد ہمز
 حکیم نے کہا ہے بھائی کہ بیچ فلاں کے ہے نہ بھائی ہے اور نہ ایٹا ہے ساتھی
 اگر کتاب کند ہرہ تو نیست دل در کے بند کہ دبستہ تو نیست فرد چون
 جو جلدی کرے ساتھی نہ نہیں ہے دل بیچ اس کسی کے مت باندھ کر دل باندھتا ہے سیرت جو
 بنو خوش دیانت و تقویٰ قطع رحم بہتر از موت قربی بی یاد دارم کہ یکے
 منو نے اپنے کے بیٹن بنداری اور پریر گاری قطع کرنا قرابت کا بہتر ہے دوستی سے عزیزوں کی یاد رکھنا جو نہیں کر لے
 مدعی درین بیت بر قول من اعراض کردہ بود گفته کہ حق تعالیٰ در کتاب مجید
 مدعی نے بیچ اس بیت کے اور قول میرے کے قطع کیا تھا اور کہا کہ حق تعالیٰ نے بیچ کہ کتاب پاک
 از قطع رحم نمی کردہ است و بیہود ذوالقربی فرمودہ و ایچہ تو کفی منافع است
 قطع کرنے قرابت سے منع کیا اور ساتھ قرابت دوستی صاحب قرابت کے فرمایا اور جو تو نے کہنا سنا کہ وہ ہو
 گفتیم وان جاءک علی ان نشرک بک ما لیس لک یہ علم فلا تطعمہما
 کیا بیچ اور اگر کو شش کرین تین دیر اس پاک کہ شرک کرے تو ساتھ میرے جی تھکے نہیں پس ان کو کھانا
 بیت ہزار خویش کہ بیگانہ از خدا باشد بی فلاں یک تن بیگانہ کا شنا باشد
 ہزار رشتہ داروں کو کہ بیگانہ فلاں سے ہوں تصدق ایک تن بیگانہ کے کہ آشنایا ہو
 حکایت منظوم بیرمے لطیف در بغداد بی دخترک را بکفش دوڑ داد بی
 ایک پیر مرد خوش طبع نے بیچ بغداد کے چھوٹی لڑکی کے تین ایک جوتی مانے کو دیا۔

۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰
 ۵۰۱
 ۵۰۲
 ۵۰۳
 ۵۰۴
 ۵۰۵
 ۵۰۶
 ۵۰۷
 ۵۰۸
 ۵۰۹
 ۵۱۰
 ۵۱۱
 ۵۱۲
 ۵۱۳
 ۵۱۴
 ۵۱۵
 ۵۱۶
 ۵۱۷
 ۵۱۸
 ۵۱۹
 ۵۲۰
 ۵۲۱
 ۵۲۲
 ۵۲۳
 ۵۲۴
 ۵۲۵
 ۵۲۶
 ۵۲۷
 ۵۲۸
 ۵۲۹
 ۵۳۰
 ۵۳۱
 ۵۳۲
 ۵۳۳
 ۵۳۴
 ۵۳۵
 ۵۳۶
 ۵۳۷
 ۵۳۸
 ۵۳۹
 ۵۴۰
 ۵۴۱
 ۵۴۲
 ۵۴۳
 ۵۴۴
 ۵۴۵
 ۵۴۶
 ۵۴۷
 ۵۴۸
 ۵۴۹
 ۵۵۰
 ۵۵۱
 ۵۵۲
 ۵۵۳
 ۵۵۴
 ۵۵۵
 ۵۵۶
 ۵۵۷
 ۵۵۸
 ۵۵۹
 ۵۶۰
 ۵۶۱
 ۵۶۲
 ۵۶۳
 ۵۶۴
 ۵۶۵
 ۵۶۶
 ۵۶۷
 ۵۶۸
 ۵۶۹
 ۵۷۰
 ۵۷۱
 ۵۷۲
 ۵۷۳
 ۵۷۴
 ۵۷۵
 ۵۷۶
 ۵۷۷
 ۵۷۸
 ۵۷۹
 ۵۸۰
 ۵۸۱
 ۵۸۲
 ۵۸۳
 ۵۸۴
 ۵۸۵
 ۵۸۶
 ۵۸۷
 ۵۸۸
 ۵۸۹
 ۵۹۰
 ۵۹۱
 ۵۹۲
 ۵۹۳
 ۵۹۴
 ۵۹۵
 ۵۹۶
 ۵۹۷
 ۵۹۸
 ۵۹۹
 ۶۰۰
 ۶۰۱
 ۶۰۲
 ۶۰۳
 ۶۰۴
 ۶۰۵
 ۶۰۶
 ۶۰۷
 ۶۰۸
 ۶۰۹
 ۶۱۰
 ۶۱۱
 ۶۱۲
 ۶۱۳
 ۶۱۴
 ۶۱۵
 ۶۱۶
 ۶۱۷
 ۶۱۸
 ۶۱۹
 ۶۲۰
 ۶۲۱
 ۶۲۲
 ۶۲۳
 ۶۲۴
 ۶۲۵
 ۶۲۶
 ۶۲۷
 ۶۲۸
 ۶۲۹
 ۶۳۰
 ۶۳۱
 ۶۳۲
 ۶۳۳
 ۶۳۴
 ۶۳۵
 ۶۳۶
 ۶۳۷
 ۶۳۸
 ۶۳۹
 ۶۴۰
 ۶۴۱
 ۶۴۲
 ۶۴۳
 ۶۴۴
 ۶۴۵
 ۶۴۶
 ۶۴۷
 ۶۴۸
 ۶۴۹
 ۶۵۰
 ۶۵۱
 ۶۵۲
 ۶۵۳
 ۶۵۴
 ۶۵۵
 ۶۵۶
 ۶۵۷
 ۶۵۸
 ۶۵۹
 ۶۶۰
 ۶۶۱
 ۶۶۲
 ۶۶۳
 ۶۶۴
 ۶۶۵
 ۶۶۶
 ۶۶۷
 ۶۶۸
 ۶۶۹
 ۶۷۰
 ۶۷۱
 ۶۷۲
 ۶۷۳
 ۶۷۴
 ۶۷۵
 ۶۷۶
 ۶۷۷
 ۶۷۸
 ۶۷۹
 ۶۸۰
 ۶۸۱
 ۶۸۲
 ۶۸۳
 ۶۸۴
 ۶۸۵
 ۶۸۶
 ۶۸۷
 ۶۸۸
 ۶۸۹
 ۶۹۰
 ۶۹۱
 ۶۹۲
 ۶۹۳
 ۶۹۴
 ۶۹۵
 ۶۹۶
 ۶۹۷
 ۶۹۸
 ۶۹۹
 ۷۰۰
 ۷۰۱
 ۷۰۲
 ۷۰۳
 ۷۰۴
 ۷۰۵
 ۷۰۶
 ۷۰۷
 ۷۰۸
 ۷۰۹
 ۷۱۰
 ۷۱۱
 ۷۱۲
 ۷۱۳
 ۷۱۴
 ۷۱۵
 ۷۱۶
 ۷۱۷
 ۷۱۸
 ۷۱۹
 ۷۲۰
 ۷۲۱
 ۷۲۲
 ۷۲۳
 ۷۲۴
 ۷۲۵
 ۷۲۶
 ۷۲۷
 ۷۲۸
 ۷۲۹
 ۷۳۰
 ۷۳۱
 ۷۳۲
 ۷۳۳
 ۷۳۴
 ۷۳۵
 ۷۳۶
 ۷۳۷
 ۷۳۸
 ۷۳۹
 ۷۴۰
 ۷۴۱
 ۷۴۲
 ۷۴۳
 ۷۴۴
 ۷۴۵
 ۷۴۶
 ۷۴۷
 ۷۴۸
 ۷۴۹
 ۷۵۰
 ۷۵۱
 ۷۵۲
 ۷۵۳
 ۷۵۴
 ۷۵۵
 ۷۵۶
 ۷۵۷
 ۷۵۸
 ۷۵۹
 ۷۶۰
 ۷۶۱
 ۷۶۲
 ۷۶۳
 ۷۶۴
 ۷۶۵
 ۷۶۶
 ۷۶۷
 ۷۶۸
 ۷۶۹
 ۷۷۰
 ۷۷۱
 ۷۷۲
 ۷۷۳
 ۷۷۴
 ۷۷۵
 ۷۷۶
 ۷۷۷
 ۷۷۸
 ۷۷۹
 ۷۸۰
 ۷۸۱
 ۷۸۲
 ۷۸۳
 ۷۸۴
 ۷۸۵
 ۷۸۶
 ۷۸۷
 ۷۸۸
 ۷۸۹
 ۷۹۰
 ۷۹۱
 ۷۹۲
 ۷۹۳
 ۷۹۴
 ۷۹۵
 ۷۹۶
 ۷۹۷
 ۷۹۸
 ۷۹۹
 ۸۰۰
 ۸۰۱
 ۸۰۲
 ۸۰۳
 ۸۰۴
 ۸۰۵
 ۸۰۶
 ۸۰۷
 ۸۰۸
 ۸۰۹
 ۸۱۰
 ۸۱۱
 ۸۱۲
 ۸۱۳
 ۸۱۴
 ۸۱۵
 ۸۱۶
 ۸۱۷
 ۸۱۸
 ۸۱۹
 ۸۲۰
 ۸۲۱
 ۸۲۲
 ۸۲۳
 ۸۲۴
 ۸۲۵
 ۸۲۶
 ۸۲۷
 ۸۲۸
 ۸۲۹
 ۸۳۰
 ۸۳۱
 ۸۳۲
 ۸۳۳
 ۸۳۴
 ۸۳۵
 ۸۳۶
 ۸۳۷
 ۸۳۸
 ۸۳۹
 ۸۴۰
 ۸۴۱
 ۸۴۲
 ۸۴۳
 ۸۴۴
 ۸۴۵
 ۸۴۶
 ۸۴۷
 ۸۴۸
 ۸۴۹
 ۸۵۰
 ۸۵۱
 ۸۵۲
 ۸۵۳
 ۸۵۴
 ۸۵۵
 ۸۵۶
 ۸۵۷
 ۸۵۸
 ۸۵۹
 ۸۶۰
 ۸۶۱
 ۸۶۲
 ۸۶۳
 ۸۶۴
 ۸۶۵
 ۸۶۶
 ۸۶۷
 ۸۶۸
 ۸۶۹
 ۸۷۰
 ۸۷۱
 ۸۷۲
 ۸۷۳
 ۸۷۴
 ۸۷۵
 ۸۷۶
 ۸۷۷
 ۸۷۸
 ۸۷۹
 ۸۸۰
 ۸۸۱
 ۸۸۲
 ۸۸۳
 ۸۸۴
 ۸۸۵
 ۸۸۶
 ۸۸۷
 ۸۸۸
 ۸۸۹
 ۸۹۰
 ۸۹۱
 ۸۹۲
 ۸۹۳
 ۸۹۴
 ۸۹۵
 ۸۹۶
 ۸۹۷
 ۸۹۸
 ۸۹۹
 ۹۰۰
 ۹۰۱
 ۹۰۲
 ۹۰۳
 ۹۰۴
 ۹۰۵
 ۹۰۶
 ۹۰۷
 ۹۰۸
 ۹۰۹
 ۹۱۰
 ۹۱۱
 ۹۱۲
 ۹۱۳
 ۹۱۴
 ۹۱۵
 ۹۱۶
 ۹۱۷
 ۹۱۸
 ۹۱۹
 ۹۲۰
 ۹۲۱
 ۹۲۲
 ۹۲۳
 ۹۲۴
 ۹۲۵
 ۹۲۶
 ۹۲۷
 ۹۲۸
 ۹۲۹
 ۹۳۰
 ۹۳۱
 ۹۳۲
 ۹۳۳
 ۹۳۴
 ۹۳۵
 ۹۳۶
 ۹۳۷
 ۹۳۸
 ۹۳۹
 ۹۴۰
 ۹۴۱
 ۹۴۲
 ۹۴۳
 ۹۴۴
 ۹۴۵
 ۹۴۶
 ۹۴۷
 ۹۴۸
 ۹۴۹
 ۹۵۰
 ۹۵۱
 ۹۵۲
 ۹۵۳
 ۹۵۴
 ۹۵۵
 ۹۵۶
 ۹۵۷
 ۹۵۸
 ۹۵۹
 ۹۶۰
 ۹۶۱
 ۹۶۲
 ۹۶۳
 ۹۶۴
 ۹۶۵
 ۹۶۶
 ۹۶۷
 ۹۶۸
 ۹۶۹
 ۹۷۰
 ۹۷۱
 ۹۷۲
 ۹۷۳
 ۹۷۴
 ۹۷۵
 ۹۷۶
 ۹۷۷
 ۹۷۸
 ۹۷۹
 ۹۸۰
 ۹۸۱
 ۹۸۲
 ۹۸۳
 ۹۸۴
 ۹۸۵
 ۹۸۶
 ۹۸۷
 ۹۸۸
 ۹۸۹
 ۹۹۰
 ۹۹۱
 ۹۹۲
 ۹۹۳
 ۹۹۴
 ۹۹۵
 ۹۹۶
 ۹۹۷
 ۹۹۸
 ۹۹۹
 ۱۰۰۰

مروک نگدل چنان بگریزد
 لب خنجر کہ خون از نو بچکید
 آس و دایم دل بگرنگ آید
 اب لوی کا کہ خون اس سے چکا
 پیش ما دقت و پیش
 اکای فرومایہ انیچہ دندست
 اکے کہنے یہ کیا دانت ہیں
 بجز راحت تلفتم این گفتار
 ہزل بگزار و جلاز و بردار
 بے خود و چہرہ اور کام کی بات اس سے
 حکایت آورده اند کہ فقیہ دختری داشت بغایت
 کہتے ہیں کہ ایک نانا ایک لڑکی رکھتا تھا نہایت
 درشت روے بجائے زنان رسیدہ باوجود نعمت کے درناکحت اور غبت نیکو
 بیک شکل جگہ عورتوں کے پہنچی باوجود دولت کے کوئی علاج میں لانے اس کے کی غرت نہیں کرتا تھا
 فردشت باشد دینی و دنیا با کہ بود بر عروس نازیبا فی الجملہ حکم ضرورت
 کہ جو کچھ اور دین بیک شکل کے حاصل کلام کا ساتھ حکم ضرورت کے
 با ضرورت عقدش بستند و آورده اند کہ حکمے دران تاریخ از سر اندر پ
 ساتھ ایک اندے کے نکل آسکا باندھا کہتے ہیں کہ ایک حکیم بیچ اس تاریخ کے سرانے
 آمدہ بود کہ دیدہ نایب را روشن ہمیکہ و فقیہ را گفتند اما خود را علاج نکلنی گفت
 آیا تھا کہ انکھ اندے کی روشن کرتا تھا دانشمند کے تین کما دام اپنے کے تین علاج نہیں کرتا ہے تو
 ترسم کہ مینا شود و دخترم را طلاق دہد رع شوی زن درشت روی مینا
 کہا کرتا ہوں نہیں کہ دیکھنے والا ہو اور لڑکی میری کو طلاق دے خاوند بیک شکل عورت کا اندھا بہتر
 حکایت بادشاہی بدیدہ استخار و طلاق درویشان نظر دوی کی انفسیان بجا
 ایک بادشاہ ساتھ دیگر حقارت کے بیچ گروہ فقیہوں کے نظر کرتا ایک نے اس میں ساتھ دلائی
 بجائے آورده گفت انکھ درین دنیا پیش ز تو خوشتریم و بخش از تو کمتریم
 دریافت کیا اور کہا کہ بادشاہ ہم بیچ اس نیکے ساتھ زندگانی کے مجھے خوشتر ہیں ہم اور ساتھ فوج کے مجھے کمترین ہم

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰

کہ دست کرم بہ زبازوی زور و مانند حاتم طائی ولیک تا باید بماند نام بلندش
کہ ہاتھ بخشش کا ہرگز کہ بازو سے قوت دار نہ رہا حاتم طائی ولیکن ہمیشہ تک رہا نام بلند اسکا
ہر نیکی شہر و زکوٰۃ مال بدر کن کہ فضلہ رزرا ہو باغبان سیر و بیشتر مالکو
ساتھ نیکی کے مشور و نکات مال کی باہر کر کہ بڑے شاخ انگور کے تئیں جو باغبان چاہتے زیادہ دانگور

باب سوم در فضیلت قناعت

دروازہ تیسرا پنج بزرگی قناعت کے

حکایت خواہندہ مغربی وصف بزازان طلب میگفت ایندوان نعمت
ایک سوال کرنا والا کچھ کا پنج بانگ کر کہ بیٹے مالون طلب کہ کتا تھا اے حاجون مال کے
اگر شمار انصاف بودی مارا قناعت رسم سوال ز جہان برخاستی قطعہ
اگر تمہارے تئیں انصاف ہوتا اور تمہارے تئیں قناعت رسم سوال کی جان سے مٹھی

اے قناعت تو نگرم گردان کہ در اے تو ہیج نعمت نیست پنج صبر اختیار
لے قناعت دو وقتہ چلو کر کہ سوائے تیرے کوئی دولت نہیں بڑ گوشہ صبر کا اختیار

نقمانست ہر کر اصر نیست حکمت نیست حکایت دوامیرادہ در صبر بود
نقمان کا ہو جس شخص کے تئیں صبر نہیں ہو حکمت نہیں ہو

یکے علم آموخت و دیگر مال ندوخت عاقبتہ الامر یکے علامہ گشت آن کر
دو امیر زادے پنج صبر کے حق

ایک نے علم لکھا اور دوسرے نے مال جمع کیا انجام کار ایک بڑا عالم ہوا اور وہ دوسرا
عزیز و مرشد پس این تو نگوشم تعارت و رفیقہ نظر کردی گفتی من سلطنت رسیدم
ذیر و مر کا ہو پس یہ دولت والا ساتھ لکھ بقر جانے کہ پنج عالم کے نظر کرتا تھا اور کتا تھا من پنج سلطنت کے پوچھا

و این همچنان در سکنت بماند گفت ای برادر شکر نعمت باری عزتمتہ همچنان
میں اور یہ ویسا ہی پنج مفلسی کے رہا کہا اے بھائی شکر نعمت خدا کا بزرگ ہے نام اسکا ایسا

بر من فروتر است کہ میراث خمیران یافتہ فی علم و تدامیرات فرعون ہامان رسید
اور پڑ زیادہ ہو کہ میراث پنجہرون کی باقی میں نے علم اور تیرے تئیں میراث فرعون اور ہامان کی پہونچی

دیکھو زکوٰۃ و صدقات غیر وقت
از وقت و تک سوال ۱۲
از اساتذہ مراد ان صبرست
بصبر تاج است چنانکہ یایہ دا خال داد
کہ پنج نکات خاری باشند پنج خزانہ و دلیل
کر دہم قدر انمول خود و اصر علی ۱۱
والا یہ ایضا صبر دیگر دلیل است اختیار
و اعطاء صبر ۱۲ موعود الزو علی

۱۱. انعام شرم باہ و شک نیست کہ نعمت
عام دولت مال نیست پس چکر پنج
عام دولت مال نیست و وقتہ ۱۲
ہر صبر باہر کہ بہ نسبت الانبیا و اراخ
بقول علیہ السلام اسلم در شتر انبیا است
عہ حاتم در عالم الا فاضل فتح حاتم
در اسکندریہ بکسر شایخ فاضل گوید
در اسکنندریہ بکسر شایخ فاضل گوید
بکسر و بافتح بکسر
شادین باجم و قافہ کنند و حاتم بہ
عبداللہ پس لای است نسوب بہ
قبیلہ کے کلائے خیابان ۱۳

یعنی ملک مصر شہنوی من ان مودم کہ در پایم بماند نہ زنیورم کہ از
یعنی ملک مصر کا
میں وہ چینی ہوں میں کہ پنج ہاتھوں کے چھوٹے ہیں نہ مجھوں میں کہ
نیشم بنانہ بجا خود شکر این نعمت گزارم کہ زور مردم آزارے ندارم
تو کہ میرے سے روتے ہیں کہ ان چینی شکر اس نعمت کا ادا کر میں کہ زور آدمی کے آزار دینے کا نہیں کتا ہوں

حکایت درویشہ راشنیدم کہ در التلقا قہ میسخت خرقہ بقہ میدخت

ایک فقر کے تئیں ستائیں کہ فاقہ کی آگ میں جلتا تھا اور کھلا اوپر کھڑے کے ساتھ تھا
تو تسکین خاطر خود را میگفت شعر بنان خشک قناعت کنیم و جامہ دلق کہ پنج
اور تسکینی خاطر اپنے کے تئیں کتا تھا ساتھ خشک روٹی کے قناعت کرتے ہیں اور جامہ گدھی کے کپڑے

محنت خود بہ کہ ہارنت خلق ہر گشتی چیشنی کہ فلان رین شریطی کریم وارد
محنت اپنی کا ہرگز بار احسان خلق کا کچھ کہا اسکا کیا بچھا ہو تو کہ فلان پنج اس شہر کے طبیعت ہی رکھا ہو

و کرمی عیم میان بخدمت آزادگان بستہ و بر در دما نشستہ اگر بر صورت
اور کرم عام کہ پنج خدمت آزادگان کے باندھے ہو اور اوپر دروازے دہان کے چھا اگر اوپر صورت

حالت چنانکہ بستہ قوف یاد یاس خاطر عزیزان داشتن منت وارو
حال تیرے کے جیسا کہ ہر غریب و مسکین باقی خاطر عزیزان کی رکھا منت رکھے اور

غنیمت شمار و گفت خاموش کہ در پستی مردن بہ کہ حاجت پیش کسی بردن
غنیمت گئے کہا چپ کہ پنج پستی کے مرنا بہتر کہ حاجت کسی کے آگے بھانے سے

قطعہ ہر قہ و دوقن بہ والزام پنج صبر کن ہر جامہ رقعہ بر خواجگان بنشت
یہی ہو کھڑے سینا بہتر اور لازم کرنا گوشہ صبر کا کہ واسطے کپڑے کے رقعہ کے پڑائی کے کتا

حقاکہ با حقوبت و فرخ برابر است رفتن بہ پایم و فی مسایہ دست حکایت
قسم خلیک ساتھ غداں دوزخ کے برابر ہے جانا ساتھ مدد مسایہ کے بہشت میں

یکی از ملک عم طیبہ حاذق را بخدمت محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم فرستاد سالی صوم
ایک سے بادشاہوں میں سے ایک طیبہ اناکو پنج خدمت کے محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم فرستاد سالی صوم

۲. دہری شکم کہ موہان روح بہت معقول و محفوظ مانند و ازین تقریر ربط این حکایت بکلیت سابق ہویدا شد ۱۴

۱. نہ تیرے فتح اصل
۲. شہر و دارالافتخار اصل است چکر پنج
۳. بافتح خیر و مان ہے احوال شکر کسی را از دست
۴. از اساتذہ مراد ان صبرست
۵. بصبر تاج است چنانکہ یایہ دا خال داد
۶. کہ پنج نکات خاری باشند پنج خزانہ و دلیل
۷. کر دہم قدر انمول خود و اصر علی ۱۱
۸. والا یہ ایضا صبر دیگر دلیل است اختیار
۹. و اعطاء صبر ۱۲ موعود الزو علی
۱۰. انعام شرم باہ و شک نیست کہ نعمت
۱۱. عام دولت مال نیست پس چکر پنج
۱۲. عام دولت مال نیست و وقتہ ۱۲
۱۳. ہر صبر باہر کہ بہ نسبت الانبیا و اراخ
۱۴. بقول علیہ السلام اسلم در شتر انبیا است
۱۵. عہ حاتم در عالم الا فاضل فتح حاتم
۱۶. در اسکندریہ بکسر شایخ فاضل گوید
۱۷. در اسکنندریہ بکسر شایخ فاضل گوید
۱۸. بکسر و بافتح بکسر
۱۹. شادین باجم و قافہ کنند و حاتم بہ
۲۰. عبداللہ پس لای است نسوب بہ
۲۱. قبیلہ کے کلائے خیابان ۱۳

ہر کہ نان از عمل خویش خود و ہمت حاتم طائی نبردہ الصادق و آدم کہ من اور کبیت
 جو کوئی کہ روئی کام اپنے سے کھا و آسان حاتم طائی کا نہ لپکا و اضافہ دیا بین کشتی کے تین بیچ ہمت
 و جو آدمی پیش از خود دیدیم حکایت موسیٰ علیہ السلام درویشی را دید از
 اور جو آدمی کے زیادہ اپنے سے دیکھا میں نے موسیٰ علیہ السلام نے ایک فقیر کے تین دیکھا
 بر موسیٰ بر یک ندر شدہ گفت ای موسیٰ دعا کن تا خدای عزوجل مرا کافی و پر
 ننگے تن سے بیچ بر یک کے گیا کہا اے موسیٰ دعا کر تو خدا بزرگ اور برتر سے تین روزہ دے
 کہ از بیطاعتی بجان آدمم آمد موسیٰ دعا کرد و برقت پس از چند روزیکہ باز آمد از مناجات
 کہ بیطاعتی سے نہایت تنگ آیا جو تین موسیٰ نے دعا کی اور کیا بیچ چند روز کے پھر آیا دعا مانگنے سے
 مراد را دید کہ قمار و خلقی انہوہ بروی گداوندہ گفت ایچہ حالت است گفت خیر خود
 خاصا کے تین دیکھا کہ قمار اور ایک خلق بیچارہ پر اسے جمع آئی کہا یہ کیا حالت ہو کہ شربابی
 و عہدہ کردہ و کسے راکشہ اکنون بقصاص فرمودہ اند شہر گرہ مسکین اگر پرستی
 اور لڑائی کی اور کسی کے تین ماہاب واسطہ بدلے کے فرمایا ہو بلی غریب جو پر رکھی
 تم نجشک از جهان برداشتی فرو عا جز باشد کہ دست قوت یابدہ بر خیز و دست
 نسل چریا کی جہان سے اٹھانی عاجز ہووے کہ ہاتھ قوت کا بادے اٹھے اور اٹھ عاجز نہ
 عاجزان بر تابد و کو بسط اللہ الرزق لعیاد کہ عفوئی الا عرض شعر
 ملا بیٹھے اور جو کشادہ کرتا اند روزی کے تین واسطہ جہنم اپنے کے ہر ایک فساد کرنے میں
 ما ذال حاضرتک یا معتر دمرنی الخبط حتی ہاکت فلیت الکفل لک نظر
 بیچ زمین کے کس چیز بیچ اندیشہ باطل کے لالچہ تین کے منور تاکہ ہلاک ہو تو اس کا شیشہ نہ ٹوٹے
 رباعی غلط چو جاہ آمدیم ندرش
 کیسہ جو رہتا تھا اور چاندی اور سونا لٹکا
 آن نشیدی کہ فلاحون چغت
 وہ نہیں منگے تو نے کہ فلاحون نے کیا کہا
 ایلی خواہد بضرورت سرش
 گردنی چاہیے ساتھ ضرور کے سر اس کا
 مور تھان بہ کہ نہ باشد برش
 جینٹھی وہی بہتر کہ نہ ہوں بر اس کے

حکایت تاکہ مردم را باید کہ ملک
 قناعت بدست آورد و طلب دنیا و زینت
 پیش خود نمک نسازند چہ از زینت
 وہ جو آدمی پیش از خود دیدیم حکایت موسیٰ علیہ السلام درویشی را دید از
 یوسف بدید لیل کتاب معاصی فی اخلاص
 الزرق عبادہ لغوئی الارض پس ازین
 قمر جوہر آردن این حکایت از یونان
 ریش حکایت سابق معلوم شدہ باب
 نظر کہ حکایت سابق معلوم شدہ باب
 قد با سار کردہ و جہات عاجز یا شاد و عا
 ہر وہ با سار بایان دل فریفت
 جنتہ عاجز یا شاد و عا
 ماش از دست حق تعالی و قدس رزق
 یک حضرت حق تعالی و قدس رزق
 بر جمع نہ گان خود اکثر باقتضای
 تنگ و صغیر خدیشے نشان سے آورد
 لے تا زبانی نہ کند و دیگر را باطل
 نے آورد و این موجب بر ہے
 بیعت اجماعی باشد
 فردا انداز حارسہ کیسے
 دست توقف ازین
 پی پی پی

حکمت پدر راعل بسیار است و لیکن سپر گرمی دارست شعر انگس کہ تو انکرت
 باپ کے تین شہد بہت ہو اور لیکن بیشا گرمی دار ہے وہ شخص کہ تو انکرت
 خیر گداوند او مصلحت تو از تو بہتر داند حکایت علی ادیم در حلقہ جوہر بیان
 نہیں کرتا ہو وہ مصلحت تیری تجھے بہتر جانتا ہو ایک عرب کہ رہنے والے کو دیکھا میں نے بیچ حلقہ جوہر بیان
 بصرہ کہ حکایت میکہ کہ وقتی در میان باہ کہ گردہ بودم و از زاد معنی چیزے
 بصرہ کے رہنے والے کے کہ حکایت کرتا تھا کہ ایک فقیر بیچ جگل کے راہ گم کی تھی میں نے اور بیچ مقررہ سے کوئی چیز
 با من نمائندہ دل بر ہلاک نہادہ کہ ناگاہ کیسہ یا فتم پر از مر و اید ہرگز آن
 پاس سے نہی لا اور ہلاک کے رکھا کہ میکا یکا کی تھلی پائی میں نے بھری ہوئی موسیٰ سے ہر گز وہ
 ذوق و شادی فرا موش نکم کہ پسند اشم کہ گندم ہر بیان است باز آن تلخی نو میدی
 مراد خوشی بھولنا نہ کروں میں کہ جانا میں نے کہ گہوون تجھے یون بھر وہ تلخی اور نو میدی
 کہ معلوم کروم کہ مر و ایدست قطعہ در میان خشک ریگ وان تشنہ را در
 کہ معلوم کی میں نے کہ موتی ہیں بیچ جگل خشک در ریگ وان کے پیاسے کے تین بیچ
 وہاں چہ درجہ صدف ہمروئی توشہ کا و قاذر پائی ہر کہ نہاد و چہ زہر خرف
 شہر کے کیا موتی کیا پیسی مردے اسباب کہ گرا پاؤں سے اور پر نہ اس کے کیسا سنا کیا ٹھکانا
 حکایت یکے از عرب در میان بانی از غایت تشکی میگفت شعر
 ایک عرب کے رہنے والوں سے بیچ جگل کے نہایت پیاس سے کہنا تھا
 یا لکیت قبل صیبتی یو کا آخوڑ چمتی نہ کہ لا طعہ ککتی و اکل اصلہ افریتی
 اس کا شیشہ موت اپنی سے ایک نہ ہوں مدعا پنا ہو چو میں نہر بانی نکلا بیچ زون تک ہو چو اور شکار نہ پاس ہو چو
 حکایت بچکان درویشی در قلع بسیط گم شدہ وقت قوش نمائندہ درختی
 دیکھیے ایک فقیر بیچ ایک جگل فرخ کے کہ ہوا کھانا اور قوت اسکی نہی درم کتنے ایک
 دشت بسیار بگردید رہ بجائے نہیں بسختی ہلاک شد طاقتہ برسیدند
 رکھتا تھا بہت پھر راہ کہیں نہ لے گیا پس ساتھ سختی کے مر گیا ایک گردہ ہو چکا

حکایت تاکہ مردم را باید کہ ملک
 قناعت بدست آورد و طلب دنیا و زینت
 پیش خود نمک نسازند چہ از زینت
 وہ جو آدمی پیش از خود دیدیم حکایت موسیٰ علیہ السلام درویشی را دید از
 یوسف بدید لیل کتاب معاصی فی اخلاص
 الزرق عبادہ لغوئی الارض پس ازین
 قمر جوہر آردن این حکایت از یونان
 ریش حکایت سابق معلوم شدہ باب
 نظر کہ حکایت سابق معلوم شدہ باب
 قد با سار کردہ و جہات عاجز یا شاد و عا
 ہر وہ با سار بایان دل فریفت
 جنتہ عاجز یا شاد و عا
 ماش از دست حق تعالی و قدس رزق
 یک حضرت حق تعالی و قدس رزق
 بر جمع نہ گان خود اکثر باقتضای
 تنگ و صغیر خدیشے نشان سے آورد
 لے تا زبانی نہ کند و دیگر را باطل
 نے آورد و این موجب بر ہے
 بیعت اجماعی باشد
 فردا انداز حارسہ کیسے
 دست توقف ازین
 پی پی پی

در مهادیدندش پیش روے نهاده و برخاک نشسته قطعه گوشت ز جگر
 درم و دیکھے اسکے آگے کھجے کے ہوئے اور او بر خاک کے لکھا ہوا
 اگر تمام زر جعفری
 واروہ مرد بے توشہ بر نگیرد کام + در میان فقیر سوختہ را + شلغم پختہ بہ کہ نقرہ خام +
 رکھے مرد بفر توشہ نہیں اٹھاتا ہے قدم بچ جنگل کے فقیر بھوکے کے تین شلغم بچا ہوا بہتر کہ نقرہ خام
حکایت ہرگز از دور زمان نماندیم ہم دروی زر گوش ایام درم نکشیدہ
 ہرگز گوش زمانہ سے نہیں نکوہ کیا جو میں نے اور نہ گوش زمانہ سے درم نہ بچینا
 مگر وقتیکہ پایم بر نہ بود و استطاعت پایوشی ندا شتم بجای کوفہ درآمد
 اگر آسوت کہ پاؤں میرے ننگے تھے اور طاقت جو نہ پہننے کی نہ رکھتا تھا میں بچ مسجد کوفہ کے آیا میں
 و تنگدگی را دیدم کہ پائے ندا شت سپاس نعمت حق بجا آوردم و بر کفشی
 و تنگ ایک کے تین دیکھا میں نے کہ پاؤں رکھتا تھا شکر نعمت خدا کا بجالایا میں در او چرتے ہوئے
صبر کردم قطعه مرغ بریان بچشم مردم سیر بکتر از برگ ترہ برخواست +
 صبر کیا میں نے مرغ بھونا ہوا بچ آنگھو در آسودہ کے کتر چرتے ساگ کے سے اور چرخان کے ہے +
وانکہ را دستگاہ و قدرت نیست + شلغم پختہ مرغ بریانست حکایت
 اور جس کسی کے مقدور اور قدرت نہیں ہو + شلغم بچا ہوا مرغ بھونا ہوا ہے +
 یکی از ملوک باتے چند خالصان در شکار گا ہی بزستان از عمارت دور افتادہ
 ایک بادشاہوں ساتھ تن کھنے کے خالص بچ ایک شکار گاہ کے چارہ میں عمارت سے دور پڑا
 تا شب در آمد خانہ و ہقانی را دیدند ملک گفت شب بخار و بیم تا رحمت سرا
 اتوات آئی گھر ایک زمیندار کے تین دیکھا بادشاہ نے کہارات کو اس جگہ جانیں ہم تو خدمت چارے کی
 نہایت کی از در گفت لائق قدر بلند بادشاہان نباشد بخانہ و ہقانی ریک
 ہوا ایک نے وزیروں سے کہا لائق مرتبہ بلند بادشاہوں کے نہوے بچ گھر ایک زمیندار کنگال کے
 اتجا کردن ہم انجا خیمہ بزیم داشتیم دہقان را خبر شد ما حاضر یکہ داشت
 اتجا لیجانا بھی اس جگہ خیمہ مارین ہم ادراگ روشن کرین گاؤں والے کو خبر ہوئی جو کھلتا کھدو رکھتا تھا

در مهادیدندش پیش روے نهاده و برخاک نشسته قطعه گوشت ز جگر
 درم و دیکھے اسکے آگے کھجے کے ہوئے اور او بر خاک کے لکھا ہوا
 اگر تمام زر جعفری
 واروہ مرد بے توشہ بر نگیرد کام + در میان فقیر سوختہ را + شلغم پختہ بہ کہ نقرہ خام +
 رکھے مرد بفر توشہ نہیں اٹھاتا ہے قدم بچ جنگل کے فقیر بھوکے کے تین شلغم بچا ہوا بہتر کہ نقرہ خام
حکایت ہرگز از دور زمان نماندیم ہم دروی زر گوش ایام درم نکشیدہ
 ہرگز گوش زمانہ سے نہیں نکوہ کیا جو میں نے اور نہ گوش زمانہ سے درم نہ بچینا
 مگر وقتیکہ پایم بر نہ بود و استطاعت پایوشی ندا شتم بجای کوفہ درآمد
 اگر آسوت کہ پاؤں میرے ننگے تھے اور طاقت جو نہ پہننے کی نہ رکھتا تھا میں بچ مسجد کوفہ کے آیا میں
 و تنگدگی را دیدم کہ پائے ندا شت سپاس نعمت حق بجا آوردم و بر کفشی
 و تنگ ایک کے تین دیکھا میں نے کہ پاؤں رکھتا تھا شکر نعمت خدا کا بجالایا میں در او چرتے ہوئے
صبر کردم قطعه مرغ بریان بچشم مردم سیر بکتر از برگ ترہ برخواست +
 صبر کیا میں نے مرغ بھونا ہوا بچ آنگھو در آسودہ کے کتر چرتے ساگ کے سے اور چرخان کے ہے +
وانکہ را دستگاہ و قدرت نیست + شلغم پختہ مرغ بریانست حکایت
 اور جس کسی کے مقدور اور قدرت نہیں ہو + شلغم بچا ہوا مرغ بھونا ہوا ہے +
 یکی از ملوک باتے چند خالصان در شکار گا ہی بزستان از عمارت دور افتادہ
 ایک بادشاہوں ساتھ تن کھنے کے خالص بچ ایک شکار گاہ کے چارہ میں عمارت سے دور پڑا
 تا شب در آمد خانہ و ہقانی را دیدند ملک گفت شب بخار و بیم تا رحمت سرا
 اتوات آئی گھر ایک زمیندار کے تین دیکھا بادشاہ نے کہارات کو اس جگہ جانیں ہم تو خدمت چارے کی
 نہایت کی از در گفت لائق قدر بلند بادشاہان نباشد بخانہ و ہقانی ریک
 ہوا ایک نے وزیروں سے کہا لائق مرتبہ بلند بادشاہوں کے نہوے بچ گھر ایک زمیندار کنگال کے
 اتجا کردن ہم انجا خیمہ بزیم داشتیم دہقان را خبر شد ما حاضر یکہ داشت
 اتجا لیجانا بھی اس جگہ خیمہ مارین ہم ادراگ روشن کرین گاؤں والے کو خبر ہوئی جو کھلتا کھدو رکھتا تھا

ترتیب کرد پیش آورد وزیرین خدمت ہو سید و گفت قدر بلند سلطان بنقد نازل
 درست کیا اور آگے لایا اور وزیرین خدمت کی چڑی اور کما مرتبہ بلند بادشاہ کا ساتھ اس اندازے کے اترے والا
 نشئی لیکن خواستند کہ قدر دہقان بلند شود سلطانراخن گفتن و مطبوع آمد
 نہ ہوتا لیکن شیروں نے بجا ہا کہ مرتبہ گاؤں والے کا بلند ہو بادشاہ کے تین بات کہنا اسکا پسند آیا
 شبانگہ منزل و نقل کردند بادشاہ خلعت و نعمت فرمود شنیدندش کہ قدمی چند
 شام کے وقت طرف گھر اسکے کے کوچ کیا کھوکھو اسکو خلعت اور نعمت و یا سنا اسکو کہ قدم کھنڈ ایک
 در کاب سلطان بود و میگفت قطعه زقد و شوکت سلطان نکشت چیزی کم +
 بچ سواری بادشاہ کے تھا اور کتا تھا مرتبہ اور دہلے بادشاہ کے سے ہوا کچھ کم +
 از اتفاقات ہمہا نسلے دہقانی گاہ گاہ شد و ہقان با قباب رسید کہ سایہ بر سرش
 ہوا بانی سے بچ ہوا نسلے کے نندار کے ٹوپی کا گوشہ زمیندار کا بھونچا اچرا قباب کے کہ سایہ او پر لٹکے کے
 انداخت چو سلطان چکایت گئی مسئل را حکایت کنند کہ نعمتی و افرا ندختہ
 کا لا تعمیر ایسے بادشاہ نے ایک فقیر رسول کو نزلے کے تین نقل کرنے میں کہ دولت بہت جی کی
 بودی از بادشاہان گفتش ہی غایند کہ مال میران داری ما را ہمیت گویا زان
 تھی ایک نے بادشاہوں کا اسکو کہ تو گناہ کرتے ہیں کلان است رکھتا ہو تو اگر زمین ایک گام نہت ہو اگر ساتھ تھوڑے کے
 و تنگدگی کنی چون ارتفاع برسد و فاکوہ شود و شوکر گفتہ آید گفت ای خداوند روی زمین
 اس مال سے مکر سے تو جو محصول بھونچے گا ادا کیا جائے گا اور شوکر کہا جاے گا کہ صاحب روے زمین کے
 لائق قدر بزرگ بادشاہ نہ باشد دست بہت ہمال چون بن گدائی آکودہ کردن
 لائق مرتبہ بزرگ بادشاہ کے نہوے ہاتھ ارادے کا مال بچہ ایسے کنگال کے میں آکودہ کرنا
 کہ جو بگدائی فراہم آورده ام گفت غم نیست کہ بجا فریم آجیناں الخجیناں
 کہ فودہ ذرہ ساتھ بیک مانگنے کو چہ کیا ہو میں ہم غم نہیں جو کہ فودہ دیتا ہوں میں کہ بچ میں ہوا سے بھولتی ہیں
 شعر گرا ب چاہ نصرانی نیا کست + چہودی مردہ میشوے چہ با کست
 چو بانی کنوین نصرانی کا ناپاک ہو + ہودی مردہ کو دھوتا ہے کیا خوف ہے +

کہ کہ ہودہست یعنی چٹا کہ از آب غس غسل دادن فصول است غسل دادن مردہ ہودی ہم بیصرف زیکہ او غس تعاب است

در مهادیدندش پیش روے نهاده و برخاک نشسته قطعه گوشت ز جگر
 درم و دیکھے اسکے آگے کھجے کے ہوئے اور او بر خاک کے لکھا ہوا
 اگر تمام زر جعفری
 واروہ مرد بے توشہ بر نگیرد کام + در میان فقیر سوختہ را + شلغم پختہ بہ کہ نقرہ خام +
 رکھے مرد بفر توشہ نہیں اٹھاتا ہے قدم بچ جنگل کے فقیر بھوکے کے تین شلغم بچا ہوا بہتر کہ نقرہ خام
حکایت ہرگز از دور زمان نماندیم ہم دروی زر گوش ایام درم نکشیدہ
 ہرگز گوش زمانہ سے نہیں نکوہ کیا جو میں نے اور نہ گوش زمانہ سے درم نہ بچینا
 مگر وقتیکہ پایم بر نہ بود و استطاعت پایوشی ندا شتم بجای کوفہ درآمد
 اگر آسوت کہ پاؤں میرے ننگے تھے اور طاقت جو نہ پہننے کی نہ رکھتا تھا میں بچ مسجد کوفہ کے آیا میں
 و تنگدگی را دیدم کہ پائے ندا شت سپاس نعمت حق بجا آوردم و بر کفشی
 و تنگ ایک کے تین دیکھا میں نے کہ پاؤں رکھتا تھا شکر نعمت خدا کا بجالایا میں در او چرتے ہوئے
صبر کردم قطعه مرغ بریان بچشم مردم سیر بکتر از برگ ترہ برخواست +
 صبر کیا میں نے مرغ بھونا ہوا بچ آنگھو در آسودہ کے کتر چرتے ساگ کے سے اور چرخان کے ہے +
وانکہ را دستگاہ و قدرت نیست + شلغم پختہ مرغ بریانست حکایت
 اور جس کسی کے مقدور اور قدرت نہیں ہو + شلغم بچا ہوا مرغ بھونا ہوا ہے +
 یکی از ملوک باتے چند خالصان در شکار گا ہی بزستان از عمارت دور افتادہ
 ایک بادشاہوں ساتھ تن کھنے کے خالص بچ ایک شکار گاہ کے چارہ میں عمارت سے دور پڑا
 تا شب در آمد خانہ و ہقانی را دیدند ملک گفت شب بخار و بیم تا رحمت سرا
 اتوات آئی گھر ایک زمیندار کے تین دیکھا بادشاہ نے کہارات کو اس جگہ جانیں ہم تو خدمت چارے کی
 نہایت کی از در گفت لائق قدر بلند بادشاہان نباشد بخانہ و ہقانی ریک
 ہوا ایک نے وزیروں سے کہا لائق مرتبہ بلند بادشاہوں کے نہوے بچ گھر ایک زمیندار کنگال کے
 اتجا کردن ہم انجا خیمہ بزیم داشتیم دہقان را خبر شد ما حاضر یکہ داشت
 اتجا لیجانا بھی اس جگہ خیمہ مارین ہم ادراگ روشن کرین گاؤں والے کو خبر ہوئی جو کھلتا کھدو رکھتا تھا

کہ کہ ہودہست یعنی چٹا کہ از آب غس غسل دادن فصول است غسل دادن مردہ ہودی ہم بیصرف زیکہ او غس تعاب است

خوشتر گرسنه خید ملک نیمروز چنین جفتها که بیان کرد می پس در سفر موجب محبت
 اپنے سے بھولا سوے بادشاہ نیز کا اسی تفریقین کہ بیان کی میں نے اسے بیٹھے سفر کے سبب محبت
 خاطرست و عریض عیش آنکہ از خجلی بہرہ است بخیان اطل در جہان برود و دیگر
 خاطر کا بود باعث خوشی زندگانی کا اور وہ کران سے یہ نصیب ہو ساتھ خیال باطل کے جہان میں جاو
 کشت نام و نشان نشود قطعہ ہر آنکہ گردش تہی بپین در خواست و بغیر محبت
 کوئی نام و نشان اُسکا نہ منے وہ شخص کہ گردش نیکی واسطہ خوشی اُسکی کاٹے بغیر مصلحت ہوگا
 رہبری کند ایام بہ کبوتری کہ در آتشان نخواہد دید بقضا ہمیشہ درش تابوسی دانہ و
 راہ دکھلا تا کہ زندہ اس کیو تر کہ بھر آشیانہ نہ دیکھے گا و قضا بجا ہی ہو اُسکو طرف دالے اور
 دائم برگشت آپد قول حکما را چگونہ مخالفت کنم کہ گفتہ اند رزق اگرچہ مقسومست
 بال کے دیکھے کہ کلمہ باب قول حکموں میں کہ نہ مخالفت کروں میں کہ کما ہر رزق اگرچہ قسمت کیا گیا ہے
 با سبب حصول آن تعلق شرطست و بلا اگرچہ مقدارست از ابواب خول آن خدا کروں
 ساتھ اسباب حاصل ہونے اُسکے تعلق شرط ہو اور بلا اگرچہ تقدیر کی گئی ہو مگر وہ دونوں دخل ہوتا ہے کہ سے پہنچ کرنا
 و جب قطعہ رزق ہر چند یکساں ہر سدا شرط عقلست جتن از در ہا و درجہ کس
 رزق اگر کتنے ہی ہے شہ پہنچے و شرط عقل کی ہر چند ہوتا و عازونے اگرچہ کوئی ہے
 اجل نخواہد مرد و تو مرد و وہاں از در ہا و در صورت کہ نم با پیل نان نرعم بپیران
 موت دیرے گا و قسمت جانچ نہ آئے ہے کہ ہرچہ اس صورت کے کہ میں ہوں ساتھ ہستی و در دنیا ایک بار میں لا رہا
 نچہ در افکام پس مصلحت آنست ای پد کہ سفر کنم کہ ازین بیش طاقت بنویاے
 چہ کروں میں پس مصلحت وہ ہو اسے باب کہ سفر کروں میں کہ اس سے زیادہ طاقت ہے سامانی کی
 نمی آدم قطعہ چون مرد بر تادز جائے و مقام خوشی و دیگر چہ غم و ہر اتفاق
 نہیں لاسکتا ہوں میں جو مرد اگر جگہ اور مقام اپنے سے بھر کیا غم کا ہے تمام دنیا
 جای اوست شب ہر تو گری بسرا نی ہمیں ہر روز و ہر ش ہر کجا کہ شب ہر سدا و ست
 جگہ اُس کی ہے رات کو تمام دو تہ نہ بچ کر کسی ہر کجا کہ جانی ہوں کہ رات آئی مگر اُسکا ہر

دست زدن با سبب حصول آن
 شرط دریافت رزق مست ۱۱
 فقرہ بر سبب محبت فقرہ او سے دفع شدہ و در
 مطلب حکایت و قطعہ غلام ۱۲
 از در ہا و در بزرگ جہاد غلام ۱۳
 ترکیب قول حکما است نہ علامت نہ غلام ۱۴
 از در ہا و در آشیانہ ۱۵
 است ۱۶ ہر سدا و در بزرگ
 شہید وقت علم است و کما کہ
 سبب سے شہید وقت علم است و کما کہ
 مدارا فاضل و غیر ہر سدا و در

ابن بگفت و پدر را در دل کرد و بہت خواست روان شد و با خوشی تنگی گفت
 یہ کما اور باپ کے تین رخصت کیا اور دعا چاہی اور روانہ ہوا اور دل اپنے سے کٹا تھا
 شہر نر و چو بخش نباشد بکام و بجائے رود کش ندانند نام و تابرسید
 رنر مند چو نصیب اُسکا ہونچ کام کے جہان کہ میں جاو کی اُسکا نہ جائے نام تو ہو چکا
 بر کنار آبیکہ سنگ ز صلابت اور بر سنگ ہی مد و خوشش بفرنگ میرفت
 اور بر کنارے پانی کے کہ تر حد سے اُسکے اور ہر تہ کے اٹھا اور شہر اُسکا کو سون تک جاتا تھا
 بیست سہلین بیکم مرغ آبی در و این بودی اکسین موج آسایانگ از کنارش
 درشت ناک دو دریا کہ مرغ آبی بچ اُسکے ہر چہ کہ نہیں رہی تھی چھوٹی سی لہری کا پتھر کنارے اُسکے
 در بودی گردی مرومانر لید ہر یک بفرافکہ در مجرث ست و رخت سفر بستہ
 بجا ہی تھی ایک گروہ آدمی کے تین دیکھا ہر ایک ساتھ ریزہ ریزہ کشتی میں بیٹھے ہوئے اور اسباب سفر کا ہر چہ ہوا
 جوان را دوست عطا بستہ بود زبان شہر نر و چو چندانکہ ناری کردیاری نکردند
 جوان کے تین ہاتھ بخش کا بندھا تھا زبان تفریق کی کھولی جتنا کہ ناری کی دوستداری نہ کی
 ملج ہر موت از و بخندہ برگویدہ گفت شہر نر زرتخاند کہ کنی با کس زور و
 ملج بے موت اُس ساتھ ہنسی بچہ اور کما بے زندہ نہیں سکتا ہو کہ کرے تو اد پر کسی کے زور و اور زور
 و زور داری بزور و خراج نہ شہر زرتخانداری توان رفت بزور از دریا و زور و
 رکشا ہو و ساتھ زور کے خراج نہیں ہو تو زرتخانداری نہ کیجے جانا ساتھ زور کے دریا سے نہ دوس مرد کا کیا
 باشند زریک و بیار چو از دل از طعنہ ملج ہم برآمد خواست کما زو تقامی کشد شتی
 ہر وہ زریک مرد کا لاؤ جو ان کے تین لے ملج سے رنجیدہ ہوا چاہا کہ اُس سے ایک ہلاکتی کشتی
 رفتہ بود از داد و گفت اگر بدین جامہ کہ پوشیدہ ام قناعت کنی در لہج
 گئی تھی آواز دہی اور کما جو ساتھ اس جامہ کے کہ پہنے ہوں میں قناعت کرے تو افسوس
 نیست ملج طرح کرو شتی باز گردانید بیست ہر روز شہ دیدہ ہوشمند ہر آرد
 نہیں ہو ملج نے طبع کی اور کشتی بھر پھری سب سے حرص دیدہ ہوشمند کا لاتی ہے

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

تکلم و لیکن مراد فائده این مطلع گردانی که مصلحت در زمان دشمنیست گفت
 نه کونین و لیکن چاہیے کہ میرے تین اور فائدے اسکے کے خبر کرے کہ مصلحت ہی پریشہ رکھنے کے کیا
 تا مصیبت و دشواری نقصان دہ دیگر شہادت ہمسایہ شہر گواندہ خویش با
 مصیبت دونوں ایک نقصان مال کا اور دوسرے نقصان نفسانی کی موت کہ ہم اپنا ساق
 دشمنان کہ لاجول گویند شادی کنان حکایت جوانی خود مندر فزون فضائل
 دشمنوں کے کہ لاجول کہیں خوشی کرتے ہوتے ایک جوان دشمن فزون فضیلتوں سے
 حتیٰ افروخت و طبعی نافر چنانکہ در محافل دشمنان نشستے زبان سخن
 نصیب بہت رکھتا تھا اور طبیعت نفرت کرتے والی جیسا کہ پنج مخلوق دشمنوں کے بھٹا زبان بات کی
 بے بارے پدش گفت ای سپر تو نیز انچه دانی بگونی گفت ترسم از انچه ندانم
 بند کرنا کیا کیا ہے اسکو کما ہے بڑے تو بھی کچھ جانتا ہو کہ کما کرتا ہوں میں اس چیز سے کہ مخالف میں
 پسند و شرمساری ہم قطعہ آن شنیدی کہ صوفی میگوید ہیر علین خویش
 برچین اور دشمن کی بھانوں میں وہ سناتوے کہ ایک صوفی بھونکتا تھا نبی جوتوں انبی کے
 نبی چند استینش گرفت سرنگ کہ بیان عل سستم بفر و لطفہ نداد کسی باتو کار
 سچین کئی استین الکی پکڑی ایک سیاہی نے کہ اعل اور بیل میرے ہانڈوہ کما ہوا رکے کوئی ساقیے کام
 لیکن جو فقی دیش مبارکہ حکایت عالی متبرامناظرہ افتاد یا کی از ملاحدہ حسن اللہ
 اور لیکن جو کما توے دلیل اسکی اللہ ایک نام متبر کے تین لڑائی جڑی ساہر ایک کھڑوہ گفت کرے
 علی کل واحد منہم و محبت از بر نیامد سپر بنیادخت و برشت کسی گفت ترابا چندین
 اندھا دیکے ایک ایک برادر محبت میں اس سے سر برخوا عا جز ہوا اور پھر کسی نے کما تیرے تین ساہر اتنے
 فضل ادب کہ داری با بیہی حجت نماذ گفت علم من قرآنست حدیث و گفتا
 فضیلت اور آج کہ رکھتا ہو تو سلف ایک بیہن کے دلیل نبی کا علم میرا پنج قرآن کے ہر درود
 مشائخ و اوہنہا متقدم نیست نمیشود و مرا شنیدن کفر و بچہ کار یاد نیست
 بزرگ کی اور وہ ساہر ان باتوں کے متقدم نہیں ہوا تین سنہا جو او میرے تین کفر اس کے کس کام آوے

کہ بحث
 کردن شامین
 نسبت
 نیکان و غیر
 عا سے اقرار
 صواب
 علم
 زخمی
 شہر
 اقتصاد
 شربین
 محبت
 گفت
 حنا
 ایشان را
 ہر یک
 شہر
 محبت
 مولوی
 حاد طالع
 شاہ لاری

انکس کہ قرآن خبر ز نوی + است جوابش کہ جوابش نہ ہے حکایت
 وہ شخص کہ سلف قرآن اور حدیث کے اس سے بچنے تو وہ ہر جواب اسکا کہ جواب اسکو نہ دے تو
 جالیٹوس اطبی دید دست در گریبان دشمنی زدہ و بیری ہمیکہ گفت اگر این
 جالیٹوس حکم نے ایک حق کے تین دیکھا تھا پنج گریبان ایک دانا کے کالے ہوتے اور پھر جی کرنا تھا کما اگر
 و لٹا بودی کار و بنادان بد بخا ز سیدی شتوی دو عاقل لاینا شنیدن و پیکار
 دانا ہو نوبت ہو کہ سلف احقون کے یہاں تک نہ پہنچی دودانا کے تین نمودے لڑائی اور لڑائی
 نہ دانائی تین و ہا سکا اگر نادان بوجہ سخت گوید خود مندرش نبی لکھوید
 نہ کوئی دانا شے ساہر ہلکے کے جو نادان دخت سے سخت کے دانا انکی محبت سے دلاری کرے
 دو صاحب دل نگہ از ند مٹنی ہمیدون سرکشی واکرم خوبی و گرا ز ہر دو جانب
 دو صاحب دل نگاہ کہیں ایک بال اسطرح ایک سرکش در لڑائی دشمنوں کو دانا اور دو دانا طرف جہل میں
 جاہلانند اگر زنجیر باشد بکسانند بی را زشت خوبی داد و دشنام تحمل کر دو گفت آ
 جو زنجیر چوک تو میں ایک کے تین ایک ہر فرستے گالی دی برداشت کی اور کما اسے
 نیک فرجام بہ ترانم کہ خواہی گفت آئی کہ نام عیب من چون من ندانی حکایت
 نیک بخت ہر اس کو میں کہ کہ وہ ہو تو کہ جانتا ہوں میں عیب میرا مانڈیرے نہیں جانتا ہے تو
 سبحان وائل در فصاحت نظیر ہما نہ حکم انکھ سالی ہر جی سچ حق گفتی کہ لفظی مکر نہ کر دی اگر
 سبحان وائل کے تین پنج فصاحت کے بے نظیر رکھا کہ سب کے کیا کمال برد ایک فصاحت کے بات کتا کہ
 ہمان اتفاق اقتادی بصارت دیگر بگفتی واز جہا کہ ادب ندما ی حضرت ملوکی کی نیست
 اسی لفظ کا اتفاق ہوا ساہر عبارت اور کے کتا اور سب ادولن منشی با دوشاہ سے ایک
 شتوی سخن کہ جہا دلند شیرین بود ہر افراتصیق وین بود جہا لفظی گو بارش
 بات اگرچہ دلند اور چھی ہر دے لائق ہر مانے اور تیرین کے ہر جہا ایک ہر کما تو نے مت کہ بچہ
 کہ تلو جہا بیکار خورد و س حکایت کی مار حکا شنیدم کہ میگفت ہر گز کسی قبل خود
 کہ طبعی لکھا رکھا اور بس ایک تین کیوں سنائیں کہ کتا تھا ہر کسی نے اور چالائی کے

کہ
 انچه
 از
 من
 گفتی
 کہ
 جواب
 اس
 کو
 نہ
 دے
 تو
 جالیٹوس
 حکم
 نے
 ایک
 حق
 کے
 تین
 دیکھا
 تھا
 پنج
 گریبان
 ایک
 دانا
 کے
 کالے
 ہوتے
 اور
 پھر
 جی
 کرنا
 تھا
 کما
 اگر
 و
 لٹا
 بودی
 کار
 و
 بنادان
 بد
 بخا
 ز
 سیدی
 شتوی
 دو
 عاقل
 لاینا
 شنیدن
 و
 پیکار
 دانا
 ہو
 نوبت
 ہو
 کہ
 سلف
 احقون
 کے
 یہاں
 تک
 نہ
 پہنچی
 دودانا
 کے
 تین
 نمودے
 لڑائی
 اور
 لڑائی
 نہ
 دانائی
 تین
 و
 ہا
 سکا
 اگر
 نادان
 بوجہ
 سخت
 گوید
 خود
 مندرش
 نبی
 لکھوید
 نہ
 کوئی
 دانا
 شے
 ساہر
 ہلکے
 کے
 جو
 نادان
 دخت
 سے
 سخت
 کے
 دانا
 انکی
 محبت
 سے
 دلاری
 کرے
 دو
 صاحب
 دل
 نگہ
 از
 ند
 مٹنی
 ہمیدون
 سرکشی
 واکرم
 خوبی
 و
 گرا
 ز
 ہر
 دو
 جانب
 دو
 صاحب
 دل
 نگاہ
 کہیں
 ایک
 بال
 اسطرح
 ایک
 سرکش
 در
 لڑائی
 دشمنوں
 کو
 دانا
 اور
 دو
 دانا
 طرف
 جہل
 میں
 جاہلانند
 اگر
 زنجیر
 باشد
 بکسانند
 بی
 را
 زشت
 خوبی
 داد
 و
 دشنام
 تحمل
 کر
 دو
 گفت
 آ
 جو
 زنجیر
 چوک
 تو
 میں
 ایک
 کے
 تین
 ایک
 ہر
 فرستے
 گالی
 دی
 برداشت
 کی
 اور
 کما
 اسے
 نیک
 فرجام
 بہ
 ترانم
 کہ
 خواہی
 گفت
 آئی
 کہ
 نام
 عیب
 من
 چون
 من
 ندانی
 حکایت
 نیک
 بخت
 ہر
 اس
 کو
 میں
 کہ
 کہ
 وہ
 ہو
 تو
 کہ
 جانتا
 ہوں
 میں
 عیب
 میرا
 مانڈیرے
 نہیں
 جانتا
 ہے
 تو
 سبحان
 وائل
 در
 فصاحت
 نظیر
 ہما
 نہ
 حکم
 انکھ
 سالی
 ہر
 جی
 سچ
 حق
 گفتی
 کہ
 لفظی
 مکر
 نہ
 کر
 دی
 اگر
 سبحان
 وائل
 کے
 تین
 پنج
 فصاحت
 کے
 بے
 نظیر
 رکھا
 کہ
 سب
 کے
 کیا
 کمال
 برد
 ایک
 فصاحت
 کے
 بات
 کتا
 کہ
 ہمان
 اتفاق
 اقتادی
 بصارت
 دیگر
 بگفتی
 واز
 جہا
 کہ
 ادب
 ندما
 ی
 حضرت
 ملوکی
 کی
 نیست
 اسی
 لفظ
 کا
 اتفاق
 ہوا
 ساہر
 عبارت
 اور
 کے
 کتا
 اور
 سب
 ادولن
 منشی
 با
 دوشاہ
 سے
 ایک
 شتوی
 سخن
 کہ
 جہا
 دلند
 شیرین
 بود
 ہر
 افراتصیق
 وین
 بود
 جہا
 لفظی
 گو
 بارش
 بات
 اگرچہ
 دلند
 اور
 چھی
 ہر
 دے
 لائق
 ہر
 مانے
 اور
 تیرین
 کے
 ہر
 جہا
 ایک
 ہر
 کما
 تو
 نے
 مت
 کہ
 بچہ
 کہ
 تلو
 جہا
 بیکار
 خورد
 و
 س
 حکایت
 کی
 مار
 حکا
 شنیدم
 کہ
 میگفت
 ہر
 گز
 کسی
 قبل
 خود
 کہ
 طبعی
 لکھا
 رکھا
 اور
 بس
 ایک
 تین
 کیوں
 سنائیں
 کہ
 کتا
 تھا
 ہر
 کسی
 نے
 اور
 چالائی
 کے

بیشتر شست چه قدر من باشد آرد اندک مران باد شاہزادہ را کہ مطمح نظر او بود و خبر کردند
 آنکے آنکے تری کے کیا قدر میری ہو لائے ہیں کہ خاک صحرائے بادشاہ بندہ کے شین کہ چاند خاں نظر اس کے حاضری کی
 کو جانی بر سر این میلان ملامت نیلایا خوش طبع و شیرین زبان سخن کا لطیف کو بیدار گشتہا
 ایک جوان اور اس میلان کے پیش کی گزرا کہ خوش طبع اور شیرین زبان باہین لطیف گشتہا اور سکتے
 بیخ ازو میثونہ چنین معلوم میشود کہ دل اشقہ شست شوری ریز و پیر دست کہ دل کو
 نادر اس سے تھے ہر ایسا معلوم ہوتا ہے کہ عاشق ہوا اور ایک شوریج سر کے رکھا جو طے کے جانا کہ شوریج
 اوست میں گرد بلا آئینہ او مرنگان و راند چون نیک نہ نزدیک انعم ملان نادر گشت
 اس کے اور یہ گرد بلا آٹھائی ہوئی اس کی گھر اطراف کے چلا جاوے گا کہ نزدیک کے تھا اس کا رکھا ہوا اور کہا
 بیست گشت کہ مرگشت باز آؤش مانا کہ دشمن سوخت بر شتہ خویش چند کہ ملاطفت کرد
 اس شخص سے کہ میرے تین باجے لگا آگے شاید کہ دل اس کا سلا اور پختے اپنے کے جتنا کہ ہر مانی کی
 و پیرید کہ چنی داز کجائی و چہ صنعت داری تو میری موت چنان غریب اندک کمال الف شست
 اور پیرید کہ کون ہو تو اور کہاں ہو تو اور کیا چہ رکھا تو پیر گزرا تو دیکھتی کے اس آؤشے والا ہوا کہ کمال سائے
 بیست گشت کہ شست از بخوانی جو شفتی الف باتاندانی گفتا سخنی با من چرا
 جو شفتی سائے سے وکان کے خطیر سے تو جو عاشق ہوا تو الف بی تے جانے تو کہا ایک بات ساتھ میرے کیوں
 گوئی کہ ہم اذلقہ و شیانم بلکہ طلقہ بگوش الشیانم انکہ بقوت اتیناس محبوب از میان
 نہیں کسا تو کجی اگر کھنڈ و کان ہوں بلکہ فرماندہ ار کا ہوں میں ہر وقت ساتھ علی پس کہنے اس محبوب کے در میان
 تاکم امولن سر آورد و شفت عجبست با وجود کہ جو من کا بندہ تو بکشت اندر لائی
 لپاچے مولی سے کہ سر کھٹا باد کہ فوجت کھنڈے کے کہ اتنی میری کھلائی دے تو بیخ کھنڈے کے تو
 و مر شین ناندین بکشت و نور و دجوان بن تسلیم کویت عجب کہ کشتہ نباشد بزم خیر دوست
 اور جہتین بات ہے کہ ما اور نور ملا دجوان حق کو سہل کیا کہ محبت سے کشتہ سے خواہد رہا کشتہ و دجوان
 عجب زندہ کہ چون جان برآوردیم چکایت کی از تمکان کمان بھی طویب بچتے
 عجب اس زندہ سے کہ چو جان باہر لایا سلامت ایک تیر شکر موعان کمال حق کشتہ اور خوب آواز

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

و معلم از آنجا کہ حسن بشر گشت با او مصلحتی داشت زجر و توبیخ کہ برود کان دگر
 اور معلم کس بات کے گزراش بشری ہو ساتھ اس کے ایک معلم رکھا تھا جو کتا اور تھکے کرنا کہ اوپر لوگوں کو دوسرے
 کردی و توحی در فدا شتی و قتی کا خلوش دریائی کفتی قطعہ ناچخان تبوتونوم
 کرنا بیخ حق اس کے کرنا روا رکھا تھا جو وقت کہ بیخ خلوت کے اسکو باکمانا ایسا ساتھ تیرے شول ہر میں
 ایستی روی کی یاد خوشتر و ضمیری آید زوینت تو اوم کہ دیدہ بزم بزم اگر بقیانہ نیم
 ایستی تھک کہ باو بیخ خلوت کے دل کے آتی ہو و تھکے تیرے سہل سکون میں کہ دیدہ بند کردن میں اور ما کر و جھون میں
 تیری تیری بشر گشت چند لاکہ دوا دے من نظر میفرمائی دوا بزمین بل میفرمائی
 تیرا تیرا ایکار رکھے کہ اسکو جیسا کہ بیخ آداب بن بیکے توجہ فرماتا تو بیخ آداب ذات میری دیباہی بل فرمائی
 در اخلاق من پانی پنی پنی کہ مران پس دیدہ ہی نماید بر اتم اطلاع فرمائی تا تبدیل آن
 توجہ اطلاع میرے کوئی بات ناچنے کے دیکھتے تھین پندیدہ دکھائی دیتی ہو کہ اسکو کھلا اطلاع فرمائی تو ساتھ دیکھتے
 کسی گشت ای پسرین سخن از دیگر ی پرین کان نظر کہ مراباست جہتین غمی قطعہ
 ایسی کران میں کما اسکو یہ بات دوسرے بوجہ کہ نظر کہ میرے تین تھتیرے ہو سو کہ پسرین دیکھتا ہو میں
 چشم بداندیش کہ بر کندہ باد عجب ناید ہزش در نظر و رہزی رازی ہفتاد عیب دست
 اکھد دشمن کی کالی گویا جو عیب دکھائی دیا ہزار اسکو بیخ نظر کے اور جو ایک ہزار کسا تو میرے عیب دست
 نہ بیند بخیر آن یک شحرکایت شی یاد وارم کیا غریبم از رودر کجیان بخیر آنجا
 نہ دیکھے سو اس ایک ہزار کے ایک بات کو یاد رکھتا ہو میں کہ یاد غریب اور اسے آیا ایسا ہوتا ہے کہ
 بر جہتم کہ چراغ ہاستین کشتہ شد شحرکایت طیف من میجو طلعہ الدجلی
 گلان کہ طلعہ غریب کشتہ کجیات کو خیال اس شھر کا آیا کہ روشن کرنا ہو ساتھ صورت اپنی کے رات از میری کو
 قحلت کہ اھلا و ھلا و مہجلا شست عتاب آغا و کر دیکہ دجال کہ مرادیدی جلیغ شستی
 لپاچے کجیان اس جی کجا آیا تو اور اچھا تو شہلا و رخصہ شروع کیا کہ جب میرے تین کجا تو نے جلیغ جھادیا تو نے
 بیخ منی فقم بدوشی کی انکہ کمان بر دم کہ آفتاب برآمد و دیگر انکہ من تمیم بخاطر گشت
 کس سے کہ کجیان شستہ دوشی کے کہ کمان لپکیا میں لکھاب کلا اور دوسرہ کہ یہ بیت جھکو بیخ خاطر کے گذری

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

۱۰

بازرگانان گریه و زاری کردن گرفتند و فریاد بے فائده خواندن شعر

سوداگران نے رونہ اور رونا شروع کیا اور فریاد بے فائده پڑھنا پکڑا
گرتضیع کنی و گریہ و زاری و زاریں خواہد داد و سگران رویش کج کہ برقرار خوش
اگر ناری کرنا کرے تو اور اگر فدا چو زور پھیرندے گا مگر وہ فیر نیک کہ او پر قرار اپنے کے
ماندہ بود و قیاری درونیا دہ فتم لکران معلوم ترا و زور و گفت ملی بہر دند و لیکن
رباعی کہ تیر ملی بیج اسکے زانی کہ میں نے لکڑیں خج معلوم تیرے کے تین جوردن لیکے کہا میں لیکے لیکن
مرا بان الفی چنان نبود کہ بوقت مفارقت خستہ دلی باشد بلیت بناید بستن اندر
میرے تین ساتھ اسکے گفت ایسی نہ تھی کہ بیج دقت چرائی کے خستہ دلی ہووے نہ چاہیے ماندہ تاج
چیز و کس ل کہ دل بردشتن کار بست مشکل + فتم موافق حال نیست اینچہ
کسی چیز اور آدمی کے دل کہ دل اٹھانا ایک کام ہو مشکل + کہ میں نے موافق حال میرے کے ہوئے کہ
لفقی کہ مراد عہد جوانی با جوانی اتفاق مخالفت بود و صدق مودت تا بجا نیک
کہا تو نے کہ میرے تین بیج زمانہ جوانی کے ساتھ ایک جوان کے اتفاق دوستی کھٹا اور بی دوستی جگہ نیک کہ
قبکہ چیم جمال و بودی سرا بہ عزم وصال و قطعہ مگر لالہ کہ بر آسمان گریہ بیشتر
قبکہ لکھویری کا جمال اٹکا ہوتا اور فائدہ یعنی عمر بیک ملاقات اسکی شاید فرشتے او پر آسمان کے دگر نہ آدمی
بجس صورت اور زنی خواہد بود + بدوستے کہ حرامت بعد از وصیت + کہ
برابر حسن و صورت اسکی کے اوپر زمین کے نمونہ قسم ہے اس دوست کی کہ مراد ہو بیچے اسکے دوستی + کہ
بیچ لطف خج آدمی خواہد بود + ناسکے پائی وجوش گل عدم فرد رفت
کہ فی لطف مانند اسکے آدمی ہو گا لکھ بیک بار کی پاؤں و جود اسکے کا بیج نمی نیستی کے گیا
دو دو فراق از دو دمانش برآمد و روز با بر سر خاکش مجاورت کردم و از حمله کہ
اور حوان چرائی کا لکھ اسکے سے باہر کیا اور برسوں او پر سر فراسکی کے ہماری کی میں نے اور میں سب
بر فراق او فتم قطعہ کج کا زور کہ درپایے توشہ خار اجل + دست
او پر چرائی اسکے کے کہ میں نے لکھ اسکے اس روز کہ بیج پاؤں تیرے کے گیا کا شامرت کا لکھ

۱۴۶
۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳
۵۴۴
۵۴۵
۵۴۶
۵۴۷
۵۴۸
۵۴۹
۵۵۰
۵۵۱
۵۵۲
۵۵۳
۵۵۴
۵۵۵
۵۵۶
۵۵۷
۵۵۸
۵۵۹
۵۶۰
۵۶۱
۵۶۲
۵۶۳
۵۶۴
۵۶۵
۵۶۶
۵۶۷
۵۶۸
۵۶۹
۵۷۰
۵۷۱
۵۷۲
۵۷۳
۵۷۴
۵۷۵
۵۷۶
۵۷۷
۵۷۸
۵۷۹
۵۸۰
۵۸۱
۵۸۲
۵۸۳
۵۸۴
۵۸۵
۵۸۶
۵۸۷
۵۸۸
۵۸۹
۵۹۰
۵۹۱
۵۹۲
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۵
۵۹۶
۵۹۷
۵۹۸
۵۹۹
۶۰۰
۶۰۱
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۵
۶۰۶
۶۰۷
۶۰۸
۶۰۹
۶۱۰
۶۱۱
۶۱۲
۶۱۳
۶۱۴
۶۱۵
۶۱۶
۶۱۷
۶۱۸
۶۱۹
۶۲۰
۶۲۱
۶۲۲
۶۲۳
۶۲۴
۶۲۵
۶۲۶
۶۲۷
۶۲۸
۶۲۹
۶۳۰
۶۳۱
۶۳۲
۶۳۳
۶۳۴
۶۳۵
۶۳۶
۶۳۷
۶۳۸
۶۳۹
۶۴۰
۶۴۱
۶۴۲
۶۴۳
۶۴۴
۶۴۵
۶۴۶
۶۴۷
۶۴۸
۶۴۹
۶۵۰
۶۵۱
۶۵۲
۶۵۳
۶۵۴
۶۵۵
۶۵۶
۶۵۷
۶۵۸
۶۵۹
۶۶۰
۶۶۱
۶۶۲
۶۶۳
۶۶۴
۶۶۵
۶۶۶
۶۶۷
۶۶۸
۶۶۹
۶۷۰
۶۷۱
۶۷۲
۶۷۳
۶۷۴
۶۷۵
۶۷۶
۶۷۷
۶۷۸
۶۷۹
۶۸۰
۶۸۱
۶۸۲
۶۸۳
۶۸۴
۶۸۵
۶۸۶
۶۸۷
۶۸۸
۶۸۹
۶۹۰
۶۹۱
۶۹۲
۶۹۳
۶۹۴
۶۹۵
۶۹۶
۶۹۷
۶۹۸
۶۹۹
۷۰۰
۷۰۱
۷۰۲
۷۰۳
۷۰۴
۷۰۵
۷۰۶
۷۰۷
۷۰۸
۷۰۹
۷۱۰
۷۱۱
۷۱۲
۷۱۳
۷۱۴
۷۱۵
۷۱۶
۷۱۷
۷۱۸
۷۱۹
۷۲۰
۷۲۱
۷۲۲
۷۲۳
۷۲۴
۷۲۵
۷۲۶
۷۲۷
۷۲۸
۷۲۹
۷۳۰
۷۳۱
۷۳۲
۷۳۳
۷۳۴
۷۳۵
۷۳۶
۷۳۷
۷۳۸
۷۳۹
۷۴۰
۷۴۱
۷۴۲
۷۴۳
۷۴۴
۷۴۵
۷۴۶
۷۴۷
۷۴۸
۷۴۹
۷۵۰
۷۵۱
۷۵۲
۷۵۳
۷۵۴
۷۵۵
۷۵۶
۷۵۷
۷۵۸
۷۵۹
۷۶۰
۷۶۱
۷۶۲
۷۶۳
۷۶۴
۷۶۵
۷۶۶
۷۶۷
۷۶۸
۷۶۹
۷۷۰
۷۷۱
۷۷۲
۷۷۳
۷۷۴
۷۷۵
۷۷۶
۷۷۷
۷۷۸
۷۷۹
۷۸۰
۷۸۱
۷۸۲
۷۸۳
۷۸۴
۷۸۵
۷۸۶
۷۸۷
۷۸۸
۷۸۹
۷۹۰
۷۹۱
۷۹۲
۷۹۳
۷۹۴
۷۹۵
۷۹۶
۷۹۷
۷۹۸
۷۹۹
۸۰۰
۸۰۱
۸۰۲
۸۰۳
۸۰۴
۸۰۵
۸۰۶
۸۰۷
۸۰۸
۸۰۹
۸۱۰
۸۱۱
۸۱۲
۸۱۳
۸۱۴
۸۱۵
۸۱۶
۸۱۷
۸۱۸
۸۱۹
۸۲۰
۸۲۱
۸۲۲
۸۲۳
۸۲۴
۸۲۵
۸۲۶
۸۲۷
۸۲۸
۸۲۹
۸۳۰
۸۳۱
۸۳۲
۸۳۳
۸۳۴
۸۳۵
۸۳۶
۸۳۷
۸۳۸
۸۳۹
۸۴۰
۸۴۱
۸۴۲
۸۴۳
۸۴۴
۸۴۵
۸۴۶
۸۴۷
۸۴۸
۸۴۹
۸۵۰
۸۵۱
۸۵۲
۸۵۳
۸۵۴
۸۵۵
۸۵۶
۸۵۷
۸۵۸
۸۵۹
۸۶۰
۸۶۱
۸۶۲
۸۶۳
۸۶۴
۸۶۵
۸۶۶
۸۶۷
۸۶۸
۸۶۹
۸۷۰
۸۷۱
۸۷۲
۸۷۳
۸۷۴
۸۷۵
۸۷۶
۸۷۷
۸۷۸
۸۷۹
۸۸۰
۸۸۱
۸۸۲
۸۸۳
۸۸۴
۸۸۵
۸۸۶
۸۸۷
۸۸۸
۸۸۹
۸۹۰
۸۹۱
۸۹۲
۸۹۳
۸۹۴
۸۹۵
۸۹۶
۸۹۷
۸۹۸
۸۹۹
۹۰۰
۹۰۱
۹۰۲
۹۰۳
۹۰۴
۹۰۵
۹۰۶
۹۰۷
۹۰۸
۹۰۹
۹۱۰
۹۱۱
۹۱۲
۹۱۳
۹۱۴
۹۱۵
۹۱۶
۹۱۷
۹۱۸
۹۱۹
۹۲۰
۹۲۱
۹۲۲
۹۲۳
۹۲۴
۹۲۵
۹۲۶
۹۲۷
۹۲۸
۹۲۹
۹۳۰
۹۳۱
۹۳۲
۹۳۳
۹۳۴
۹۳۵
۹۳۶
۹۳۷
۹۳۸
۹۳۹
۹۴۰
۹۴۱
۹۴۲
۹۴۳
۹۴۴
۹۴۵
۹۴۶
۹۴۷
۹۴۸
۹۴۹
۹۵۰
۹۵۱
۹۵۲
۹۵۳
۹۵۴
۹۵۵
۹۵۶
۹۵۷
۹۵۸
۹۵۹
۹۶۰
۹۶۱
۹۶۲
۹۶۳
۹۶۴
۹۶۵
۹۶۶
۹۶۷
۹۶۸
۹۶۹
۹۷۰
۹۷۱
۹۷۲
۹۷۳
۹۷۴
۹۷۵
۹۷۶
۹۷۷
۹۷۸
۹۷۹
۹۸۰
۹۸۱
۹۸۲
۹۸۳
۹۸۴
۹۸۵
۹۸۶
۹۸۷
۹۸۸
۹۸۹
۹۹۰
۹۹۱
۹۹۲
۹۹۳
۹۹۴
۹۹۵
۹۹۶
۹۹۷
۹۹۸
۹۹۹
۱۰۰۰

گیتی بزوی تیغ ہلاکم سر و تادیرین روز جهان میتو نیدی چشم ملین نم بر سر
دینا کا مارتا تار و پاکت کی او پر سر یکے + قریب اس روز کے جہان تیرے نزدیک لکھویری تیرین ہون او پر سر
خاک تو کہ خاکم بر سر قطعہ آنکہ قرارش نگر فنی خواب + تاگل دست نرین فشانیدی
خاک تیری کے کہ خاک میری او پر سر کہ وہ کہ قرار اسکو نہ آتا اور خواب جب تک گل و سرین نہ چھڑے پیلے
گوش گیتی گل رویش بر خیت + خار زبان بر سر خاکش برست + بعد از مفارقت
گوش زبان گل تیرے کا گلچہ + درخت کا بیٹوں کے او پر خاک اسکی کے آگے بیچے جس دانی
او غم سفر کردم نیت جزم کہ بقیت زندگی فرشتہ جوس در نور دم و گرد مجاست
اسکی سے قصہ کہ کیا میں اور نیت استوار کہ باقی زندگانی فرشتہ ہو گا بیٹوں میں آس پاس جلسہ کرنے کے
نگردم قطعہ دوش چون طاؤس میانزیدم اندر باغ وصل + دیکارم و ناز
نہ چوں میں کل مانند طاؤس کے ناز کرنا تھا میں بیج مرغ ملاقات کے + بھر آج کے روز
فراق یاری نیم چو بار + بود دریا نیک بودی گریز ویدی ہم موج + صحبت گل خوشنیدی گری
چرائی یاری کے یہاں میں مانند سائب کے فائدہ دیا کا نیک ہوتا جو نہوتی دہشت لہری کجھت گل خوشنیدی
میتے تشویش خار حکایت کی باز ملک عرب حدیث ملی ہمنون شورش
ہنوتا جگہ کا ایک کسین با دشا ہوں عرب کے حدیث ملی اور ہمنون اور دیوانگی
حال می گفتند کہ بالکمال فضل بلاغت سرور بیابان نہادہ دست و زمام اختیار
حال اسکے کی کمی کہ ساتھ کمال فضل اور بلاغت کے سر بیچ جھل کے رکھا ہو اور باک اختیاری
از دست دادہ بغیر مودت حاضر آورند و ملاست کردن گرفت کہ در شرف نفس انسان
پتھر سے دی فرمایا اسکو تو حاضر لائے اور ملاست کرنا پکڑا کہ بیچ بزرگی فات انسان کے
چہ خلل میدی کہ غمی بہم گرتی ترک صحبت مردم گفتی گفت شعر در کجھت
کیا خلل دیکھا تو نے کہ خواہ با یوں کی کچھ تو نے اور چھڑنا صحبت آدمیوں کا کہا تو نے کہا اور دست دوست
لا مٹی فی خود داد ہوا + لکھ دیکھا یو کھا فی خود فی عذرا مٹی قطعہ کج
کہ ملاست کی میرے تین بیچ دوستی اسکی کے کیا نہ دیکھا اسکے تین ایک روز میں ظاہر ہوتا ہا سب سے ندر میر کا لکھ

۱۴۷
۱۴۸
۱۴۹
۱۵۰
۱۵۱
۱۵۲
۱۵۳
۱۵۴
۱۵۵
۱۵۶
۱۵۷
۱۵۸
۱۵۹
۱۶۰
۱۶۱
۱۶۲
۱۶۳
۱۶۴
۱۶۵
۱۶۶
۱۶۷
۱۶۸
۱۶۹
۱۷۰
۱۷۱
۱۷۲
۱۷۳
۱۷۴
۱۷۵
۱۷۶
۱۷۷
۱۷۸
۱۷۹
۱۸۰
۱۸۱
۱۸۲
۱۸۳
۱۸۴
۱۸۵
۱۸۶
۱۸۷
۱۸۸
۱۸۹
۱۹۰
۱۹۱
۱۹۲
۱۹۳
۱۹۴
۱۹۵
۱۹۶
۱۹۷
۱۹۸
۱۹۹
۲۰۰
۲۰۱
۲۰۲
۲۰۳
۲۰۴
۲۰۵
۲۰۶
۲۰۷
۲۰۸
۲۰۹
۲۱۰
۲۱۱
۲۱۲
۲۱۳
۲۱۴
۲۱۵
۲۱۶
۲۱۷
۲۱۸
۲۱۹
۲۲۰
۲۲۱
۲۲۲
۲۲۳
۲۲۴
۲۲۵
۲۲۶
۲۲۷
۲۲۸
۲۲۹
۲۳۰
۲۳۱
۲۳۲
۲۳۳
۲۳۴
۲۳۵
۲۳۶
۲۳۷
۲۳۸
۲۳۹
۲۴۰
۲۴۱
۲۴۲
۲۴۳
۲۴۴
۲۴۵
۲۴۶
۲۴۷
۲۴۸
۲۴۹
۲۵۰
۲۵۱
۲۵۲
۲۵۳
۲۵۴
۲۵۵
۲۵۶
۲۵۷
۲۵۸
۲۵۹
۲۶۰
۲۶۱
۲۶۲
۲۶۳
۲۶۴
۲۶۵
۲۶۶
۲۶۷
۲۶۸
۲۶۹
۲۷۰
۲۷۱
۲۷۲
۲۷۳
۲۷۴
۲۷۵
۲۷۶
۲۷۷
۲۷۸
۲۷۹
۲۸۰
۲۸۱
۲۸۲
۲۸۳
۲۸۴
۲۸۵
۲۸۶
۲۸۷
۲۸۸
۲۸۹
۲۹۰
۲۹۱
۲۹۲
۲۹۳
۲۹۴
۲۹۵
۲۹۶
۲۹۷
۲۹۸
۲۹۹
۳۰۰
۳۰۱
۳۰۲
۳۰۳
۳۰۴
۳۰۵
۳۰۶
۳۰۷
۳۰۸
۳۰۹
۳۱۰
۳۱۱
۳۱۲
۳۱۳
۳۱۴
۳۱۵
۳۱۶
۳۱۷
۳۱۸
۳۱۹
۳۲۰
۳۲۱
۳۲۲
۳۲۳
۳۲۴
۳۲۵
۳۲۶
۳۲۷
۳۲۸
۳۲۹
۳۳۰
۳۳۱
۳۳۲
۳۳۳
۳۳۴
۳۳۵
۳۳۶
۳۳۷
۳۳۸
۳۳۹
۳۴۰
۳۴۱
۳۴۲
۳۴۳
۳۴۴
۳۴۵
۳۴۶
۳۴۷
۳۴۸
۳۴۹
۳۵۰
۳۵۱
۳۵۲
۳۵۳
۳۵۴
۳۵۵
۳۵۶
۳۵۷
۳۵۸
۳۵۹
۳۶۰
۳۶۱
۳۶۲
۳۶۳
۳۶۴
۳۶۵
۳۶۶
۳۶۷
۳۶۸
۳۶۹
۳۷۰
۳۷۱
۳۷۲
۳۷۳
۳۷۴
۳۷۵
۳۷۶
۳۷۷
۳۷۸
۳۷۹
۳۸۰
۳۸۱
۳۸۲
۳۸۳
۳۸۴
۳۸۵
۳۸۶
۳۸۷
۳۸۸
۳۸۹
۳۹۰
۳۹۱
۳۹۲
۳۹۳
۳۹۴
۳۹۵
۳۹۶
۳۹۷
۳۹۸
۳۹۹
۴۰۰
۴۰۱
۴۰۲
۴۰۳
۴۰۴
۴۰۵
۴۰۶
۴۰۷
۴۰۸
۴۰۹
۴۱۰
۴۱۱
۴۱۲
۴۱۳
۴۱۴
۴۱۵
۴۱۶
۴۱۷
۴۱۸
۴۱۹
۴۲۰
۴۲۱
۴۲۲
۴۲۳
۴۲۴
۴۲۵
۴۲۶
۴۲۷
۴۲۸
۴۲۹
۴۳۰
۴۳۱
۴۳۲
۴۳۳
۴۳۴
۴۳۵
۴۳۶
۴۳۷
۴۳۸
۴۳۹
۴۴۰
۴۴۱
۴۴۲
۴۴۳
۴۴۴
۴۴۵
۴۴۶
۴۴۷
۴۴۸
۴۴۹
۴۵۰
۴۵۱
۴۵۲
۴۵۳
۴۵۴
۴۵۵
۴۵۶
۴۵۷
۴۵۸
۴۵۹
۴۶۰
۴۶۱
۴۶۲
۴۶۳
۴۶۴
۴۶۵
۴۶۶
۴۶۷
۴۶۸
۴۶۹
۴۷۰
۴۷۱
۴۷۲
۴۷۳
۴۷۴
۴۷۵
۴۷۶
۴۷۷
۴۷۸
۴۷۹
۴۸۰
۴۸۱
۴۸۲
۴۸۳
۴۸۴
۴۸۵
۴۸۶
۴۸۷
۴۸۸
۴۸۹
۴۹۰
۴۹۱
۴۹۲
۴۹۳
۴۹۴
۴۹۵
۴۹۶
۴۹۷
۴۹۸
۴۹۹
۵۰۰
۵۰۱
۵۰۲
۵۰۳
۵۰۴
۵۰۵
۵۰۶
۵۰۷
۵۰۸
۵۰۹
۵۱۰
۵۱۱
۵۱۲
۵۱۳
۵۱۴
۵۱۵
۵۱۶
۵۱۷
۵۱۸
۵۱۹
۵۲۰
۵۲۱
۵۲۲
۵۲۳
۵۲۴
۵۲۵
۵۲۶
۵۲۷
۵۲۸
۵۲۹
۵۳۰
۵۳۱
۵۳۲
۵۳۳
۵۳۴
۵۳۵
۵۳۶
۵۳۷
۵۳۸
۵۳۹
۵۴۰
۵۴۱
۵۴۲
۵۴۳
۵۴۴
۵۴۵
۵۴۶
۵۴۷
۵۴۸
۵۴۹
۵۵۰
۵۵۱
۵۵۲
۵۵۳
۵۵۴
۵۵۵
۵۵۶
۵۵۷
۵۵۸
۵۵۹
۵۶۰
۵۶۱
۵۶۲
۵۶۳
۵۶۴
۵۶۵
۵۶۶
۵۶۷
۵۶۸
۵۶۹
۵۷۰
۵۷۱
۵۷۲
۵۷۳
۵۷۴
۵۷۵
۵۷۶
۵۷۷
۵۷۸
۵۷۹
۵۸۰
۵۸۱
۵۸۲
۵۸۳
۵۸۴
۵۸۵
۵۸۶
۵۸۷
۵۸۸
۵۸۹
۵۹۰
۵۹۱
۵۹۲
۵۹۳
۵۹۴
۵۹۵
۵۹۶
۵۹۷
۵۹۸
۵۹۹
۶۰۰
۶۰۱
۶۰۲
۶۰۳
۶۰۴
۶۰۵
۶۰۶
۶۰۷
۶۰۸
۶۰۹
۶۱۰
۶۱۱
۶۱۲
۶۱۳
۶۱۴

که ترافضل و بلاغت امروزارحمت عقوبت من رہائی دہد مصلحت آن مے بنیم کہ
 کہ تیرے تین فضل اور بلاغت آج کہیں بچہ غلاب میرے چھڑاویسے مصلحت وہ دیکھتا ہوں میں
 آرا از قلعہ بزر اندازم کہ دیگران نصیحت پذیرند و جبرت گیرند گفت اے خداوند
 اگر تیرے تین فضل سے بچے ٹالوں میں کہ اور نصیحت قبول کریں دردہشت بکڑوں کما اے خداوند
 جہان پروردہ نعمت این خاندانم و این جرم تنہا در جہان من کردہ ام دیگرے را
 جہان کا لالہ ہوا نعمت اس گھر کے کا ہوں میں دوریہ ظلم کیلئے بچ جہان کے زمین نے کیا ہے میں نے دوسرے کے تین
 بینا ز تاس عجزت گیرم ملک خندہ گرفت و بجزو سر جرم اور خاست و متغسلان را کہ
 طول تو میں نہشت بکڑوں میں بادشاہ کے تینوں نے لیا اور ساغر صمان کیلئے خیال لگا اسکے سے کٹھا اور عجب سے والو کے تینوں
 اشارت بکشتن و ہمیکہ گفت شعر کہ جمال عجب شستہ طبعہ عربیہ یکران چہ زندہ

حکایت منظوم

جوانی پاکباز و پاک رو بود کہ بایا کیہ روی در گرد بود
 کہ جوان پاکباز و پاک رو کیلئے والا تھا ساتھ ایک پاکباز نے کے حاشیہ تھا
 چنین خواندم کہ در دنیا علم بگروانی در افتادند ما ہم چو ملج آمدن تل دست گیرد
 ایسا بچہ میں نے کہ بچہ در بارے کے بچے آپس میں جو ملج آیا تو ہاتھ پکڑے اس کا
 مسدا کا نذر احوال بمیرد ہم گفت از میان موج تشوہ مرا بگذار دست یار من گیر
 ایسا جو کہ اس حالت میں سے کتا تھا در پیش منی کے سے میرے تین چھڑا و ہاتھ یار میرے پکڑا
 ویر گفتن جہاں روی شفت تشدید نذر کہ جان میکوی گفت حدیث عشق تل لعل مینوش
 بچ اس کے کیلئے جہاں جوش ہو گیا اسکا کو جان دیتا تھا اور کتا تھا بات عشق کی اس محل سے مت سن
 کہ دوشی کنیدیاری فراموش چنین کردند یاران زندگانی رکاز افتادہ بشو تا بدانی پ
 کہ بچ سخی کے کرے باری بھلانا ایسی کی یاروں نے زندگانی جو کار سے سن تو جانے تو پ
 کہ سخی راہ و رسم شکاری چنان دانکہ در بغداد تازی ولارا میکہ داری تل درو بند
 کوسے کر سخی راہ و رسم شکاری کی ایسی جانتا ہے کہ بچ بھلا کے زبان کی آرام دل کر کے توں بچ اسکے ہاندھ

دینست کہ سادہ قلم شوی ۱۲ سن
 سے برای شاکہ کلاک کہ سید ایدہ اندازم کہ
 نئی بہت کہ مدار عشق بخلایت باقی رہیں
 نمودن تو نیست دافض جان خود دران جویرت
 چنانکہ حکایت قاضی لا شہزادہ بدران افشار
 نمودن شہزادہ و حافظ جان خود بخلایت و بدان افشار
 بکاز را بکاز دوست یار من کہ ظلمت انوط و
 غایت کمال شفیق است لعل ۱۱ میں حکایت
 راہ خانہ کما اب آرد ۱۲ میں حکایت
 جہاں کی را کہ کات و فی ہفتی حکایت

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

در چشم از ہمہ عالم فرو بند اگر بخون لیلی زندہ گشتی حدیث عشق ازین دفتر نوشی +
 دوسرا کہ تمام عالم سے بند کر اور بخون لیلی زندہ ہونے بات عشق کی پاس دفتر سے لکھے +
باب ششم در وصف بیری حکایت باطائفہ اشمنان و جان شقی

باب چہم ناخوانی بڑھائے میں ساتھ ایک گردہ عالموں کے بچہ بھلا دوسرے
 بختہ ہمیکہ کہ جوانی داکہ گفت در میان کے بہت کہ زبان پارسی داند
 بحث کرنا تھا میں کہ ایک جوان آیا کہا بچہ اس در میان کے کوئی ہے کہ زبان پارسی کی جانتا ہے
 غالب شارت بن کو نہ گفت شہرست گفت بیری صد و پنجاہ سالہ در حالت فرخ است
 اکثر نے اشارہ طرف سے کیا کہا میں اس کے بچہ کے کہا ایک بھلا ڈر پر سو برس کا بچہ حالت جانکی ہو
 و زبان عجم جیری ہیگویر و غوم مامیکردو اگر یکرم رچہ شوی مژدہ بانی باشد کہ وصیتی
 اور بچہ زبان عجم کے بچہ کتا کو نہ کہ لیا ہمار تینوں جتا جو ساتھ کم کے رچہ ہووے قابو ہووے ایک وصیت
 ہمیکہ چون بالینش فرا نام این میگفت قطعہ دی چند گفتم ہر کم بکام و دریا
 اگر تیرا جوادر بر جانے اسکے کے کیا میں یہ کتا تھا ایک م کتنے کیا میں بڑوں میں ملکہ مقصد کہ افسوس
 کہ گرفت راہ فاض + دریا کہ برخوان الوان عمر + دے چند خوردیم و گفتند و پس +
 کہ بھلائی راہ دم کی افسوس کہ او برخوان رنگ بزرگ عمر کے ایک م کتنے کھا یا ہے اور کہا میں کہ
 معانی این سخن زبان عربی باشامیان ہمیکہ تعجب ہمیکہ کہ دناز عمر دراز دناز و عجمان
 معنی اس بات کے ساتھ زبان عربی کے ساتھ شامیوں کی کتا میں اور تعجب کرتے تھے عمر دراز سے اور افسوس اسکا بھی ایسا ہی
 بر حیات دنیا گفتم چو نہ دنیالت گفت چکویم قطعہ ندیدہ کہ بچہ سخی ہی رسد کسی +
 اور بچہ زندگی دیکھ کے کیا میں اس طرح ہو تو بچہ اس حالت کے کیا کیا کون میں نہیں دیکھا جو تو نے کہ کیا سخی ہو چنے
 کہ از وہاںش بدر میکنند دنانی + قیاس کن کہ بچہ حالش بود در اشاعت ہک از وجود
 کہ بچہ اسکے سے باہر کرتے ہیں دانت + قیاس کر کہ کیا حال اسکا ہوگا اس ساعت میں کہ بدن
 خوشش بدر رو و جانی گفتم تصور مگر ز خیال ہو مگر وہ ہم بر طبیعت مستوی گردان کہ نیل و ن
 دنا کے سے باہر جاتی ہو جان کیا میں اس صورت ہا نہ صورت کا خیال سے باہر کر اور بچہ کے تین بچہ بھلا کے نالہ کر کہ کون

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

ہر کہ در خورشید لب کنی در بزرگی فلاح از بزرگداشت پوچ تر اچنانکہ خواہی
 جوئی کہ پنج لکھین کے ادب سکون کرے تو پنج بزرگی کے خوشی اس سے آگے لکھ کر کے نہیں جیسا کہ
 پنج نشو و خشک جز بآتش راست فرو بہر آن طفل کو جو را موزگار نہ بیند
 بیٹھ نہوے خشک سوائے آگ کے سبھی وہ لڑکا کہ وہ ظلم سکھانے والے کا
 جفا بیند از روزگار ملک را حسن تدبیر فقیہ و تقیر جواب او موافق آمد خلعت و
 نہ دیکھے بدی دیکھے زمانہ سے بادشاہ کے تینوں نیکو تدبیر دانہ کی اور تقریر جواب اسکے کی موافق آئی اور
 نعمت بخشید و پایہ منصب بلند گردانید حکایت معلم کتابے را دیدم در
 نعمت بخشی اور پایہ مرتبہ کا بلند کیا ایک معلم مکتب والے کے تینوں دیکھائیں نے پنج
 دیار مغرب تر شروے و تلخ گفتار بد خوے و مردم آنار و گل طبع و ناپہرہیزگار
 ولایت مغرب کے ترش منہ اور کڑوی بات ہی خواہ آدمی کا اگر اردینے والا اور کنگال اور ناپہرہیزگار
 کہ پیش مسلمانان بدین او تہہ گشتے و خواندن قرآنش دل مردم سب
 کر پیش مسلمانوں کا دیکھنے اسکے سے تباہ ہوتا اور پڑھنا قرآن کا اسکے دل آدمیوں کا سیاہ
 کردی و جمعی پسران پاکیزہ و دختران دوشیزہ بدست جفاے او گرفتار
 کرتا اور ایک گروہ لڑکوں پاکیزہ صورت اور لڑکیوں کنواری کا پنج ہاتھ ظلم اسکے کے گفتار
 نہ زہرہ خندہ نہ یار اسے گفتار کہ عارض سیمین یکے را طپا پنجہ زدے
 نہ قوت ہنسی کی نہ طاقت بات کرنے کی کبھی گال چاندی ایسے ایک کے ملنا پنجہ مارتا
 و گاہ ساق بلورین یکے را شکنجہ کردے القصہ شنیدم کہ طرفے از خیانت
 اور کبھی پنڈلی بلور کی ایسی ایک کے تینوں شکنجہ کرتا اعتقاد ستا میں نے کہ کچھ بڑا ہی
 نفس و معلوم کردند ز دندش و برآمدند پس انکے مکتب وے بمصلحے دادند
 نفس اسکے سے معلوم کیا مالا سکوا اور نکال دیا پس اس وقت مکتب کا ایک نیک مرد کے تینوں دیکھا کہ
 پارسلے سلیمی نیک مرد کے کچھ کچھ ضرورت تلفتے و موجب لڑکس بزرگ بانش
 پارسلات سے نکالا نیک مرد کا کہ بات سوائے علم و فروت کے نہ کہتا اور سب آواز کسی کا اوپر زبان کسی کے

در ستای از بزرگداشت آن ام صدر
 گفت چہین است در حق و حال و قول یک
 اعلیٰ علامہ ۱۱۷ شمس المظفر کہ چو راست است
 ای تربیت از راستا دنیا بد و جوی نیاموزد
 محض از نامہ جفاے بیند و بسبب بیاموزد
 قلم از آن حکایت حال ۱۱۸
 است کہ غریب بمانی درین ست
 تا نیست و علم و کم از اسے از قلم
 است پس سیاست از آن
 کہین صحت است و حق اخلاق
 بجا و حق و انصاف ابدیہ شہد و بے ہمت
 باشند و شہد ۱۱۹
 شہد و شہدگان و شہد
 قلموں است کہ صحیح مینویسند
 است و بیکے خطا است
 چنانچہ از صحاح خطا است
 خیالان ۱۲۰
 و خزانہ رسیده ۱۲۱

نقش کو دکان را بسبب استاد حنین از سر بدر رفت و علم و دین را اخلاق ملکہ
 چنانکہ لڑکوں کے تینوں خفت استاد پہلے کا سر سے باہر گیا اور معلم دوسرے کے تینوں اخلاق فرشتوں کا
 حیدرند و لیک یک شہرند با تمام و علم و فراوانی کردند و چہین غلب اوقات
 دیکھا دیکھ ایک ہوے با اعتبار برادر کی انکی کے علم بھول گئے اور اکثر ایسے ہی اوقات
 بیایچہ فراہم نشستی فوج درست ناکردہ بر سر ہم شکستی بیست
 کھیلنے کو جمع ہو کر بیٹھے اور سختی درست نہ کی ہوئی اور ہر لڑکے دوسرے کے ٹوٹنے
 استاد معلم جو بود کم آنار و خرسنگ باز نہ کو دکان بازار و بعد از دو ہفتہ بران
 استاد معلم دینے والا جو ہوسے کم آنار حیل چھپتا کھیلین لڑکے پنج بازار کے بعد دو ہفتے کے اوپر اس
 مسجد گذر مردم علم اولین دیدم کہ دل خوش کردہ بودند و بمقام خوش باز آوردہ
 مسجد کے گذر کما میں نے معلم پہلے تین دیکھائیں نے کہ دل خوش کیا تھا اور پنج مقام اپنے کے چھ لڑے
 برخیم و لاجل القم کہ دیکھ بارہ بلیس را معلم ملائکہ چرا کردند پیر مردے ظریف
 بخیرہ ہوا میں اور لاجل کما میں نے کہ دوسری بار شیطاں کے تینوں معلم فرشتوں کا کوسٹے کیا ایک بڑے خوش طبع
 چماندہ بشنید بخندید و گفت شہوی پادشاہے پسر بہ مکتب واد لوج
 چمانے کے ہوئے سنا ہوا اور کما ایک بادشاہ نے لڑکا مکتب میں بٹھلا یا سختی
 یسمنیش در کنار نهاد و بر سر لوج او نوشت بزرگوار استاد بہ زہر بدر
 چاندی کی پنج گودا اسکی کے رکھی اور سختی انکی کے کھسا ساتھ سونے کے ظلم استاد کا بہتر ہمت باپ کی
 حکایت پادشاہزادہ را نعمت بیکران از تر کہ عمان بدست افتاد
 ایک بادشاہزادے کے تینوں نعمت بہت تر کے چچاؤن سے ملی
 فسق و فجور آغاز کرد و میزری پیشہ گرفت فی الجملہ نمائند از سائر معاص
 بدکاری اور بدکاری شروع کی اور فضول خرچی کا پیشہ لیا حاصل کلام کا زہر با کام لگائے ہوں
 منکرے کہ نہ دوسرے کے کہ خورد بارے بہ نصیحتش گفتے اے فرزند دل آہ و است
 بد سے کہ نہ کیا اور کوئی نشہ کہ نہ کھایا ایک بار بطور نصیحت کے اسکو کما میں نے سے بیٹے آمدنی بانی جانی کہ

۱۱۶ خرسنگ کہ
 علم و دین کا سر سے باہر گیا
 از باری باشند کان است کہ خطی کشتہ و شمع
 علم و دین کا سر سے باہر گیا
 ایشان پاسے خود را از خط و کلام ہای او
 بدین خطا کما سے خود را در دامن ہای نامہ بان
 جو خزانہ اش خرسنگ و شمشیر
 دو ہفتے از پنج خرسنگ گذرانی
 و خرسنگ دست بہت زدن کذا فی
 شرح الافاضل از حارای دقان
 از گویند پنج شہد و ست خرسنگ
 ۱۱۷ خرسنگ باندہ است
 ۱۱۸ خرسنگ کہ در پیش شہد و
 ۱۱۹ خرسنگ کہ در پیش شہد و
 ۱۲۰ خرسنگ کہ در پیش شہد و
 ۱۲۱ خرسنگ کہ در پیش شہد و

بتائیں ان ہا فراغت بود و متانش فراغت بافاقہ نہ بیوند و جیت در
 بیچ گریو کی فراغت ہو جاؤں میں اُسکو + فراغت ساتھ فاقہ کے لئے اور خاطر میں بیچ
 تنگدستی صورت نہ بند دیکے تحریر کے متاثر نہ دیکری منتظر عشا نشستہ
 منہ کی صورت نہ بانہ سے ایک نے نیت نماز سونے کی مانند بھی اور دوسرا انتظار روئی سات کا بیٹھا
 ہرگز ان بدان کے مانند بلیت خداوند نعمت حق شغل پر اگتہ
 ہرگز یہ ساتھ اُسکے کب مشابہ ہوئے صاحب مال کا ساتھ حق کے شغل + پریشان
 روز کے پر اگتہ دل پس عبادت ایشان قبول نزدیکتر است کہ
 روزی پریشان دل پس عبادت اُنکی ساتھ قبول کے نزدیک زیادہ ہے کہ
 جمعد و حاضرہ پریشان و پر اگتہ خاطر سبب معیشت ساختہ و بالاد
 جمع بین اہل حاضرہ پریشان اور پر اگتہ خاطر سبب زندگانی کا ہے ہوسے اور ساتھ و طبع
 عبادت پر دستہ عرب گوید اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الْفَقْرِ الْفَقْرُ الْفَقْرُ وَجَوَابُ مَنْ لَا يَحْتَجُّ
 عبادت شغل ہو کر سبب گناہ و ماسا ہوں طاعت اللہ کس محتاج سے کہ او پر میں اوندھا لگے دلی پر اگتہ
 درخبر است الْفَقْرُ سَوَادُ الْجَعْرِ فِي الدَّاءِ كَيْفَ كَفَتْ اَيْنَ تَنِيْدِي وَاَنْ
 بیچ حدیث کے کہ ہو کہ فقری رو سیاہی ہے بیچ دو جہان کے کہ ایہ سنا تو نے اور وہ
 نہ تنیدی کہ فرمودہ اَلْفَقْرُ فَحْرٌ كَيْفَ كَفَتْ خَامُوش كِه اَشَارَت سید عالم
 نہ سنا تو نے کہ فرمایا ہے فقری ہے فقریہ کائنات میں چپ رہ کر اشارہ سید عالم کا
 علیہ السلام بقدر طائفہ الیت کہ مرد میدان رضائے تسلیم تیر قضائے اینان
 اور اُنکے سلام ساتھ فقرائے گروہ کے ہو کہ مرد میدان رضا کے ہیں اور بہر حق رضا کے نہ لوگ
 کہ خرقہ ابرار پوشند و لقمہ اور فروشد رباعی اِی طبل بلند بانگ ربان
 کہ گزری مذکور کی پیشین اور رقمہ روزینے کا بیچیں اسے طبل بلند آواز بیچ باطن کے
 بیچ + بے تو شہرچہ تدبیر کے وقت بیچ مدوی طبع از خلق بہ بیچ ارموی +
 غافل ہے تو شہر کے کیا تدبیر کرے گا تو وقت مرنے کے پھر طبع کا پھر خلق سے اگر وہ ہے تو

نوم لایک از تاب بی لایک از تاب
 ۱۱ شوقی ۱۲ شوقی ۱۳ شوقی ۱۴ شوقی ۱۵ شوقی ۱۶ شوقی ۱۷ شوقی ۱۸ شوقی ۱۹ شوقی ۲۰ شوقی
 ۲۱ شوقی ۲۲ شوقی ۲۳ شوقی ۲۴ شوقی ۲۵ شوقی ۲۶ شوقی ۲۷ شوقی ۲۸ شوقی ۲۹ شوقی ۳۰ شوقی
 ۳۱ شوقی ۳۲ شوقی ۳۳ شوقی ۳۴ شوقی ۳۵ شوقی ۳۶ شوقی ۳۷ شوقی ۳۸ شوقی ۳۹ شوقی ۴۰ شوقی
 ۴۱ شوقی ۴۲ شوقی ۴۳ شوقی ۴۴ شوقی ۴۵ شوقی ۴۶ شوقی ۴۷ شوقی ۴۸ شوقی ۴۹ شوقی ۵۰ شوقی
 ۵۱ شوقی ۵۲ شوقی ۵۳ شوقی ۵۴ شوقی ۵۵ شوقی ۵۶ شوقی ۵۷ شوقی ۵۸ شوقی ۵۹ شوقی ۶۰ شوقی
 ۶۱ شوقی ۶۲ شوقی ۶۳ شوقی ۶۴ شوقی ۶۵ شوقی ۶۶ شوقی ۶۷ شوقی ۶۸ شوقی ۶۹ شوقی ۷۰ شوقی
 ۷۱ شوقی ۷۲ شوقی ۷۳ شوقی ۷۴ شوقی ۷۵ شوقی ۷۶ شوقی ۷۷ شوقی ۷۸ شوقی ۷۹ شوقی ۸۰ شوقی
 ۸۱ شوقی ۸۲ شوقی ۸۳ شوقی ۸۴ شوقی ۸۵ شوقی ۸۶ شوقی ۸۷ شوقی ۸۸ شوقی ۸۹ شوقی ۹۰ شوقی
 ۹۱ شوقی ۹۲ شوقی ۹۳ شوقی ۹۴ شوقی ۹۵ شوقی ۹۶ شوقی ۹۷ شوقی ۹۸ شوقی ۹۹ شوقی ۱۰۰ شوقی

تبیح ہزار دہ بردست بیچ + درویش بمعرفت نیار آمد تاکار شش
 تبیح ہزار دہ کی ابر ہاتھ کے مست لپیٹ فقیر بے معرفت نہ آرام کرے تاکام
 بکفر ناجاد کہ کا اَلْفَقْرُ اَنْ يَكُوْنَ كُفْرًا کہ نشاید جز وجود نعمت برہمنہ را
 اُسکا ساتھ کفر کے نہ لے کہ فریب فقیری یہ کہ ہوجائے کہ نہ چاہئے سوائے ساتھ ہونے نعمت کے کہ ایک نیکو
 پوشیدن یاد استخلاص گرفتاری کوشیدن فابنای جنس مارا برتہ
 پہنانا بیچ چھڑانے ایک گرفتار کے کوشش کرنا اور بیٹوں جس ہمارے کے تین بیچ رہنے
 ایشان کہ رساند وید علیا بید غلی چہ ماند نہ بینی کہ حق جل ثنا و در محکم
 اُنھوں کو نہ پہنچا دے اور پھر تر ساتھ ہاتھ بیچے کے کیا ماند ہو کہ نہیں چھڑا تو حق بزرگ ہر وقت کی
 تنزل از عرش اہل بہشت خبر میدہد + اُولَئِكَ اَلْفَقْرُ اِنْ يَكُوْنَ مَقْلُومٌ بِلَيْت
 قرآن کے اہل بہشت کی نعمت سے خبر دیتا ہو وہ لوگ ہیں واسطے اُنکے رزق ہی معلوم
 تشنگان را نماید اندر خواب بہم علم چشمہ آب جواب
 پیاسوں کے تین دکھائی دیتا ہے بیچ خواب کے تمام عالم بیچ اُنکے کے چشمہ پانی کا
 حالے کہ میں بن سخن بکفر عنان طاقت درویش ز دست تحمل برفت
 جس وقت کہ میں نے یہ بات کہی میں نے باگ صبر درویش کی ہاتھ برداشت سے لگی
 تیغ زبان بر کشید و سپ فصاحت در میدان وقاحت جہانید گفت
 تلوار زبان کی کھینچی اور گھوڑا فصاحت کا بیچ میدان ہے شرمی کے دوڑایا اور کہا
 چندان مبالغت در وصف ایشان بکردی و سخنائے پریشان بکفتی
 اتنا مبالغہ بیچ و صفت اُنھوں کے کیا تو نے اور باتیں پریشان کہیں تو نے
 کہ دہم تصور کند کہ تریا قندہ یا کلید خانہ اَرْزاق مشتے متکبر مغرور
 کہ دہم خیال کرنا ہے کہ زہر مہرہ بین یا کبھی خانہ روزی کی ہیں قوم تکر کرے والی مغرور
 معجب نفور مشغول مال و نعمت و مفتتن جاہ و ثروت کہ سخن نہ گویند الا
 تعجب کرنے والی نفرت کرنے والی شغل کرنے والی مال و نعمت کی اور فریفتہ مرید اور دولت کے کہ بات نہ

۱۱ دست بلند کر عبارت از دست
 ۱۲ صاحب عطا و دست سفلی دست
 ۱۳ کفر گنہ ہائے ان
 ۱۴ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۱۵ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۱۶ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۱۷ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۱۸ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۱۹ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۰ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۱ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۲ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۳ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۴ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۵ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۶ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۷ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۸ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۲۹ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۰ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۱ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۲ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۳ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۴ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۵ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۶ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۷ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۸ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۳۹ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۰ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۱ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۲ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۳ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۴ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۵ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۶ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۷ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۸ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۴۹ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۰ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۱ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۲ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۳ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۴ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۵ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۶ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۷ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۸ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۵۹ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۰ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۱ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۲ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۳ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۴ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۵ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۶ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۷ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۸ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۶۹ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۰ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۱ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۲ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۳ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۴ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۵ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۶ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۷ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۸ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۷۹ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۰ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۱ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۲ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۳ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۴ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۵ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۶ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۷ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۸ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۸۹ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۰ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۱ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۲ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۳ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۴ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۵ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۶ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۷ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۸ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۹۹ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت
 ۱۰۰ دریا جینے نوری اپنے اسرار آیت

کتابخانه خصوصی
غلامحسین - سرور
خاتمة الطبع گلستان ترجم

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
کتابخانه اهدائی
غلامحسین سرور
۱۳۶۲

خاتمة الطبع از جانب کارپردازان مطبع

بعد حمد خدا و نعمت سید الانبیا و مقبلة آل عبا و محبت اصحاب باصفا قرده تازه باد که درین ایام
فرخ فرجام فرخنده التیام کتاب لاجاب نادره روزگار مطبوع صغار و کبار حاوی مصالح امور دینی
دنیوی محتوی فوائد مالی و ملکی مخزن اندرز و پند معدن فصاحت و دلنشد گنجینه حکمت خزینة موعظت
مفید خواص و عوام بهار جاویدان اسم یا سخی گلستان که از تصنیف شریف عندلیب
ساخسار معانی مصداق همه دانی جامع کمالات صوری و معنوی اکمل الکمل انحر الشعر ابلغ البلاغ
افصح القصص اطرب اللسان عذب البیان موجد اعجاز طرازی استاد الاساتذہ زبدة العرفا
حضرت شیخ الشیوخ شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی علیه رحمة القویست و عمده ترین
متاع دینی و دنیوی است به تصحیح تمام و تنقیح مالا کلام کارپردازان کارخانه عالی متعالی
در مطبع فیض منبع مشهور نزدیک و دور منشی نو کشور واقع شهر لکهنو حسب ایما کے
کل سرسید گلشن اقبال نو باد گلزار غنث و اجلال نامونا ملا رشیدہ امصار و دیار بلند تمت
ستوده خصال فرخنده خوالیجناب منشی لشن نرائن صاحب بھارگو مالک مطبع
دام اقبالہ دبا تمام کسری داس سید سیر نند نٹ لجد حسن و خوبی بنر الان خوش اسلوبی
بماہ مئی ۱۹۳۰ء بارچہل پنجم زیور طبع و در کشیدہ نظارت بخش نظار گیان گردید

شرح مثنوی مولانا روم - معروف به
لطف معنوی از شاہ عبد اللطیف صاحب
اس میں نکات مثنوی کو نہایت عمدہ طریقہ سے
حل کیا ہے۔ ۱۲
التاویل المحکم فی مشابہ فصوص المحکم نکات فقہ
تصوف از مولوی محمد حسن صاحب امر دہلوی
شرح مثنوی مولانا روم - معروف بہ کاشفات
رضوی از ملا محمد رضا صاحب عصر
جو اہر بنگالی - بحث وحدت وجود و توحید و تحقیق رسالت و
مراتب نبوت از حضرت مظفر علی شاہ صاحب اکبر آبادی
و دیگر مسائل تصوف کا عمدہ سفید و حنائی ہے
شرح مثنوی مولانا روم - مکمل درود و جملہ حاصل اکتون
ایسی تفسیر شرح ہے کہ اس کو دیکھ کر دوسری شریعت کی حاجت
نہیں رہتی تمام مطالب کو نہایت صفائی سے بیان کیا ہے
جو اکثر شارحوں کا طریقہ ہے کہ شرح میں علمیت سے کام لیں
اس کو ادق بنا دیتے ہیں وہ بات اس میں نہیں ہے بعض
دیگر شریعت میں جو اغلاط و اسقام ہیں وہ بھی اس میں
دکھائے گئے ہیں مصنف مولوی ولی محمد صاحب اکبر آبادی
کامل و درجہ بلند ہے
جو اہل الاسرار شرح مثنوی مولانا کے روم یہ معروف
میں و فزون کی شرح ہے نہایت تلاش سے اسبق قدر و تہنیت
ہوئی چونکہ عجیب و غریب شرح ہے اسلئے مجبوراً اسی کو چھاپا
دیا گیا از مولانا حسین امین حسن سبزواری - ہے
تذکرۃ الملکی - سوانح عمری شاہ مظفر علی صاحب رحمہ
ملفوظات از مولانا ابوالحسن صاحب فدا آبادی - ۶
فتوح الغیب - مع شرح یہ تصوف کے پیش رہا نکات
غوث الاعظم حضرت عبدالقادر صاحب جیلانی سے یاد کیا
ہے -
تذیل العارفین یعنی ملفوظات حضرت شاہ معین الدین
صاحب اجمیری اس کو حضرت قطب الدین بختیار کاکی رحمہ
علیہ نے جمع کیا - ۶۲۲ پانی

لؤلؤ جامی - رموز تصوف از مولانا عبد الرحمن جامی طار
مثنوی اسرار العوارف - رموز تصوف از
مثنوی ذوق بحرین - معروف بہ مرآۃ العرفان اس مثنوی
کی دو بحرین رقیقین اور بحر لطف یہ کہ دگرش طریقے میں
تصوف کے رموز اور اسرار بھی بیان کئے ہیں از مولوی سید
اکبر علی خان شیرازی - ۲
الوار الرحمن - یعنی ملفوظات شاہ عبد الرحمن صاحب عجم
لغز عشاق - در بارہ اسماع از روئے حدیث و قرآن مجید
بحث کی گئی ہے - ۱۰
لمعۃ الاوار - معروف بہ ہدایۃ الحادہ مصنف حضرت شاہ محمد مراد
صاحب - ۳
تصوف و اخلاق (اردو)
ترجمہ عوارف المعارف - کامل و جلد نہایت مشہور و مفید
تصوف کی کتاب ہے ترجمہ مولانا ابوالحسن فدا آبادی طار
بحر الحقیقت اس میں بتایا گیا ہے کہ انسان کا نفس کیوں اصلاح
پڑتا ہے - ۶۲۲ پانی -
روضات الجنان - اس میں تصوف کے بہت سے ایسے نکات
درج ہیں جو دوسرے کتب میں نہیں ہیں زبان نہایت سلیس
ہے اور اس سے ہر ادنیٰ اعلیٰ فائدہ اٹھا سکتا ہے از تصنیف
شاہ غلام محمد غوث صاحب غوث - ۱۲
پوستان معرفت - یہ مثنوی مولانا روم کی ایک زبردست
شرح ہے جس میں نہایت تحقیق سے کام لیا گیا ہے ساتھ ہی دوسری
شروحوں کے نقص بھی دکھائے گئے ہیں اور ہر ایک شعر کو نہایت
سلیس اردو میں سمجھایا گیا ہے از مولوی عبد المجید خان صاحب
ایلی بھٹی - و فزون پھر دوم پھر سوم پھر چہارم پھر پنجم پھر
ششم پھر
شجرہ معرفت - مثنوی مولانا روم کی منتخب منتخب حکایات
اردو و دگرش ترجمہ عجم
شان رحمت منظوم - تصوف و اخلاق میں ایک دلکش اور
عبرت انگیز نظم ہے - ۶۲۲ پانی -

گلشن سروری - نظم میں تہذیب و اخلاق کا بیان مولفہ فاضلہ
غلام سرور لاہوری - ۳۳۳
اکسیر ہدایت ترجمہ اردو و کیمیائے سعادت - رموز تصوف
بین شہود و معروف ہے مترجم مولوی فخر الدین صاحب
دعائی علی - ۳۳۳ کاغذ سفید -
مجموعہ توحید - شامل چار رسالہ نہایت موثر - ۱۰۰ پائی -
تحفۃ العاشقین - تصوف کے رموز اور محبت کے نکات
کو بیان کیا گیا ہے - ۱۰۰
ریسرارہ حق - ہدایت و نصائح از حاجی زرار خان صاحب
منہیات منظوم - اس میں بہت سی نصائح سودمند کو
جو اقوال و احادیث سے لی گئی ہیں نظم میں بیان کیا ہے - اصل
کتاب عربی ہے مگر سادہ اردو ترجمہ دیا گیا ہے - ۹۰
شعوی الکلام معروف ہے جو اہرے نظیر نہایت دلکش
عارفانہ نظم ہے مصنفہ حضرت بیگز شاہ صاحب - ۱۰۰
شعوی اسرار حقائق فقر و تصوف کے اسرار قابل دید ۳۳
کلیات قدسیہ والہامات غوثیہ - اس میں حضرت محبوب
سبحانی شیخ عبدالقادر جیلانی کے کشف و کرامات اور بہت سے
تصوف کے نکات دیے ہیں - ۴۰
سدرشن کا میلہ حصہ اول - اخلاقی مضامین کا ایک
مجموعہ جو اس طرح ترتیب دیا ہے جیسے کہ کسی لڑی میں موقی
پر وہ لے جائیں قیمت صرف - ۱۰۰
ایضاً حصہ دوم - نہایت عمدہ اخلاقی اور دینی مضامین
سراج السالکین - مسائل شرعیہ کا بہ طریق تصوف بیان
ہو یہ کتاب منہاج العابدین کا ترجمہ ہے - اگرچہ یہ کتاب چند
مترجمہ چلی تھی مگر اب کی مرتبہ اسکی صحت میں خاص اہتمام
کیا گیا ہے ترجمہ مولوی محمد امین صاحب
مذاق العارفین - امام محمد غزالی رحمۃ اللہ علیہ کی مشہور و
معروف زبردست اور نایاب تصنیف اجاء العلوم کا اردو ترجمہ
ترجمین حاضرے اور سلاست و روانی وغیرہ کا حق ادا کیا گیا
ہے - ترجمہ مولوی محمد احسن صاحب صدیقی نانوتوی کامل ہے
جلد ۱

سیر امین یوسفی - شعوی مولانا روم کا اردو نہایت عام فہم
ترجمہ ہے - ہر شعر کے مقابلے میں اردو کا شعر اسی بحر میں لکھا
گیا ہے جو شعوی کی بحر ہے - اول تو ترجمہ بالکل عام فہم اور سلیس
ہے - اسی سیر بھی حاشیہ پر اردو میں ہر مشکل شعر کا مطلب اور
حل لکھا گیا ہے - مصنفہ مولانا یوسف علی صاحب کامل
دو جلد میں - زیر طبع -
ترجمہ غنیۃ الطالبین - مستند و مشہور تصنیف حضرت
غوث الاعظم شیخ عبدالقادر صاحب جیلانی قدس سرہ اس
کتاب کی تہذیب یہ ہے کہ دو کالم ہیں ایک میں اصل عربی
عبارت اور دوسرے میں ترجمہ نہایت سلیس اور مقبول
عام ہے - کاغذ گندہ - زیر طبع
جامع الاخلاق - یعنی اخلاقی جلالی کا اردو ترجمہ - ۴۰
باب وانش - مضامین دلچسپ و نصائح سودمند از
مولوی کریم بخش صاحب ۲۲-۶ پائی
ذخیرہ سعادت - یعنی اشک بھامی ملاس کا ترجمہ مولفہ
لالہ لال جی ۲۲
اوقات عزیز - وقت کی قدر کرنے کے متعلق مضمین ۲۲
معدن تہذیب - اخلاق کی درستی ثبات اور تہذیب
کے اصول کیلئے عجیب کتاب ہے - جلد اسکی نہایت خوشنامی
مصنفہ میرزا حبیب حسین صاحب - بی - ۱۰۰ - عام
آبجیات - یعنی انسان کن باتوں پر عمل کرے جیسے جیات ابدی
حاصل کر سکتا ہے - ۳۰
کیمیائے حکمت - علم اور ادب کے فضائل کا بیان ۳۰ پائی
محبوب الاخلاق - اخلاقی مضمین کا سلیس عام فہم ترجمہ
مترجمہ راجہ راجیشور راؤ صاحب ۹۰
رسالہ شرافت - جو ہر شرافت کے اصلی معنی اور اس کا
بیان - ۶
یہاں تہذیب - نہایت قیمتی اور عمدہ نصائح سے لبریز ہے
از منشی محمد علی صاحب - ۳۰
المشتر بنجر لکھنؤ پریس صفحہ بکڈ ہو - لکھنؤ

